

Örtrika torrängar på Falbygden år 2003

samt några i Ätradalen

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND

2003:55

Förord

Under våren-sommaren år 2003 har Lennart Sundh, Sundh Miljö, återinventerat torrängslokaler i, till övervägande delen, Falköpings kommun. I första hand har antalet plantor av drakblomma och smalbladig lungört räknats.

Bortses från årsmånsvariationer osv. har antalet drakblommeplantor minskat med i runda tal 900 plantor sedan år 1998, från 2 100 till 1 200 stycken. För smalbladiga lungörtens del är resultaten år 1998 och 2003 snarlika, cirka 12 000 plantor år 1998 och 13 000 år 2003.

Inventeringen är ett led i Länsstyrelsens regionala miljöövervakning.

Sundh Miljö är själv ansvarig för rapportens innehåll, varför detta ej kan åberopas som representerande Länsstyrelsens ståndpunkt.

Lennart Sundh tackas för sina insatser.

Benny Lönn
Länsstyrelsen

Publikation 2003:55

ISSN 1403-168X

Text: Lennart Sundh

Omslag: Foto, Lennart Sundh

Produktion: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Naturvårds- och fiskeenheten

Tryck: Länsstyrelsen Västra Götalands Repro, Vänersborg

Örtrika torrängar på Falbygden 2003

samt några i Ätradalen

🌍 Sundh Miljö 🌸

Backklöver. Foto: Lennart Sundh

På uppdrag av
Länsstyrelsen i Västra Götaland

Inventering av örtrika torrängar på Falbygden samt några i Ätradalen 2003.....	5
Inledning	5
Syfte.....	5
Metodik	5
Räkningar.....	6
Resultat	6
Områden och plantor.....	6
Föryngring	7
”Skalning”.....	8
Hävd och hävdtyp.....	8
Röjningsbehov.....	8
Ingrepp	8
Urval av torrängar som övervakas inom den regionala miljöövervakningen.....	9
Naturreservat och Natura 2000.....	9
Databasen Ängar – förslag till ändring.....	10
Uppföljning och åtgärder.....	10
Redovisning av områden.....	11
FALBYGDEN.....	11
1 Backe i betesmark 400 m O om Smedslyckan, Börstig. Gunnestorp 2:4.....	11
2 Åsaskogen, Åsarps-Åsen 2:3. Åsarp.....	11
3 Åkerholmar 100 m O om Västgötagården. Alvared 1:22.....	12
4 Åkerholme 100 m O om Västgötagården. Alvared 18:1.....	12
5 Åkerholme 200 m N om Västgötagården. Alvared 18:1.....	13
6 Kulle 200 m NO om Västgötagården. Alvared 18:1.....	13
7 Åkerholme 250 m NO om Västgötagården. Alvared 18:1.....	14
8 Åkerholme 450 m SV om den södra Ågården. Alvared 18:1.....	14
9 Stora åkerholmar SV om den södra Ågården. Alvared 18:1.....	15
10 Kulle strax O om den södra Ågården. Alvared 18:1.....	15
11 Kulle 200 m O om den norra Ågården. Alvared 8:2.....	16
12 Betesmark 250 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2.....	16
13 Kulle i betesmark 150 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2.....	17
14 Kulle O om husen på Smula ås.....	17
15 Kullen längst i norr på Smula ås. Smula 5:20.....	18
16 Åkerholme 350 m SSV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	18
17 Ås 250 m SV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	19
18 Åkerholmar 150 m V om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	19
19 Sidoås strax NV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	20
20 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20.....	20
21 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20.....	21
22 Kulle 300 m NO om Spånggården, Smula. Smula 5:20.....	21
23 Åkerholme 300 m NNV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	22
24 Åkerholme 200 m N om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	22
25 Åsslutning 250 m NNO om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.....	22
26 Åsar 800 m V om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1.....	23
27 Åsar 600 m SV om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1.....	23
28 Åkerholmar 500 m SSV om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1.....	24
29 Sydändan av Hoberget 400 m S om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1.....	24
30 Slutning 150 m S om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta-Åsaka 11:1.....	25

31 Slutning 150 m OSO om Stenhusgården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1	25
32 Åkerholme 350 m V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 12:1	26
33 Åsen strax N och V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 16:1	26
34 Stipakullen NO om Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 14:1	27
35 Järnvägsskärning V om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. SJ-fastighet	27
36 Kulle vid järnvägsskärning 150 m SO om Landsvägen, Vartofta-Åsaka.....	28
37 Ås 150 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1	29
38 Ås 200 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1	29
39 Åkerholme NNV Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	30
40 Ås 300 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2, 8:1	30
41 Åkerholme 400 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	31
42 Ås 400 m NNO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 23:1	31
43 Åkerholme vid stenmur 200 m O Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	32
44 Åsslänt 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	32
45 Gravkulle vid markväg 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	33
46 Åkerren och vägren NO om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	33
47 Åkerholmar O om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7	34
48 Kulle V om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7	34
49 Slänt 400 m S om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1	35
50 Ås 500 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1	35
51 Åkerholmar 400 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1	36
52 Ås 400 m S om Österäng, Näs. Kvättak 3:5	36
53 Åkerholme 300 m SO om Österhög, Näs. Kvättak 3:5	37
54 Backslutning 300 m S om Österäng, Näs. Kvättak 3:5	37
55 Åkerholme 350 m OSO om Österhög, Näs. Kvättak 3:5.....	38
56 Åkerholme vid vägen 200 m SO om Österäng, Näs. Kvättak 3:5	38
57 Två åkerholmar på Östra Mobäcken, Näs. Östra Mobäcken 1:5	39
58 Låg ås "Via amabilis" SO om Österäng, Näs.....	40
59 Åkerholme 200 m SV om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	40
60 Kulle vid parkering vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	41
61 Kulle i åker NO om parkering vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	41
62 Björstorpsåsen NO om Österäng, Vartofta-Åsaka. Åsaka-Björstorp 1:1	42
63 Åkerholme 200 m NO om Österäng, Vartofta-Åsaka. Åsaka-Björstorp 1:1	42
64 Stipaåsen 200 m V om husen vid Nolgården, Vartofta-Åsaka.....	43
65 Åsen strax V och S om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	44
66 Åsen NV om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	45
67 Åsar NO om husen vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2	45
68 Hallabacken SSO om Hulegården, Näs. Kvättak 5:1	46
69 Kulle NO om Brunnsgården, Näs. Västra Mobäcken 1:1	46
70 Kulle 200 m O om gården på Mobäcken 2:3, Näs.....	47
71 Åsar 400 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovar 1:20	47
72 Åskulle 700 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovar 2:6	47
73 Åsen 500 m SV om Lars-Andersgården, Göteve. Tovar 3:14, 1:20	48
74 Åkerholme 200 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovar 1:18	49
75 Ås 500 m V om Brogården, Göteve. Elin 2:8	49
76 Furåsen, Bosgården, Göteve. Göteve 6:27	50
77 Ulvaberget, Göteve. Göteve 6:5 m.fl.	51
78 Ås 250 m O om Sjöbacken, Göteve. Göteve 6:4, 6:5	51
79 Tomt på Storgatan 42 i Floby.	51
80 Kulle 150 m SO om Grimskullen, Marka. Redberga 1:25	52
81 Åskulle 400 m VSV om Hulesjöns sydände, Marka. Redberga 1:25	52
82 Åskulle 300 m VSV om Hulesjöns sydände, Marka. Redberga 1:25	53
83 Kulle utmed Danska vägen i Falköping.....	54

84 Gånggrift 200 m OSO om Luttra by. Luttra 22:1	54
85 Gånggrift 300 m OSO om Luttra by. Luttra 22:1	55
86 Kulle 200 m S om Trosseberg, Luttra. Luttra 6:1	55
87 Trosseberg 700 m NO om Stommen, Luttra. Luttra 6:1	55
88 Kulle 900 m SSO om Agnestad, Falköping. Agnestad 1:2	56
89 Sotekullen, Karleby. Karleby 36:1	57
90 Åkerholme S om Norra Tvärvägen, Falköping. Dotorp 7:7	57
91 Gånggriften Ragnvalds kulle. Karleby 24:6	58
92 Gånggriften 150 m N om Ragnvalds kulle. Karleby 24:6	58
93 Kulle i kärrmark 600 m VNV om Tomten, Östra Gerum. Gerum 2:9	59
94 Sluttning 350 m NV om Landbogården, Gökhem. Gökhem 13:1	59
95 Sluttning 400 m NNV om Landbogården, Gökhem. Gökhem 13:1	60
96 Åkerholme SSV om Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3	61
97 Åkerholme SV om Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3	61
98 Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3	62
99 Åkerholme 400 m O om Ledsgården, Gökhem. Gökhem 13:1	62
100 Ås strax SO om Storegården, Gökhem. Gökhem 13:1/Kleva 3:7	63
101 Åkerholme 400 m S om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7	63
102 Åkerholme 350 m SSV om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7	64
103 Gravkulle 250 m NNO om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7	65
104 Healét Vilske-Kleva, Kleva 1:1	65
105 Ås 200 m S om Haga, Vilske-Kleva. Sjögerås 1:13	66
106 Slänt 450 m NO om Östra Tunhems k:a. Tunhem 10:6	66
107 Åkerholme S om vägen 900 m SSV om Gudhems k:a. Kölvatorp 1:1	67
108 Backe vid Stommen, Torbjörntorp. Torbjörntorp 4:9	67
109 Åkerholme 500 m NV om Rännagården, Friggeråker. Friggeråker 26:7	68
110 Kulle med hållkista 450 m SO om Storegården, Segerstad. Segerstad 9:1	69
111 Backe vid landsväg 150 m SV om Tiarps k:a. Tiarp 6:6	69
112 Åkerholme 200 m OSO om Tiarps k:a. Tiarp 6:6	70
113 Backe 400 m NO om Tiarps k:a. Tiarp 6:6	70
114 Åkerren 700 m NNO om Kullagården, Tiarp. Törestorp 2:6	71
115 Betesmark 650 m NO om Per-Andersgården, Högstena. Högstena 3:8	71
116 Betesmark 800 m NO om Per-Andersgården, Högstena. Högstena 3:8	71
117 Åkerholme 350 m NNO om Skarpegården, Högstena. Högstena 3:7	72
118 Kalkklippor 550 m VSV om Stenåsen, Dala. Stora Dala 1:1	72
119 Sluttning 600 m V om Stenåsen, Dala. Stora Dala 1:1	74
120 Betesmark 200 m SO om Nya Dala, Dala. Dala 26:3	74
121 Betesmark 150 m O om Nya Dala, Dala. Dala 26:3.	75
122 Betesmark 300 m O om Nya Dala, Dala. Dala 26:3.	75
123 Betesmark 400 m ONO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4.	76
124 Betesmark 500 m NO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4.	77
125 Betesmark V om Stipakullen, Dala. Stora Dala 11:4	77
126 Stipakullen Varholmen, Dala. Stenåsen 1:8	78
127 Betesmark 300 m V om Frälsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1	79
128 Kulle 150 m V om Frälsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1	80
129 Vägbank 500 m SSO om Afsegården, Broddetorp. Broddetorp 6:1	80
130 Bete i kraftledningsgata 250 m SSO om Smedsgården. Brunnhem 11:2	80
131 Betesmark N om infarten till Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 3:2	81
132 Betesmark 350 m O om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 3:2	81
133 Vägkant 400 m ONO om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 25:2	82
134 Kulle 800 m NNO om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 1:2	83
135 Kulle 400 m NNO om Höberg, Häggum. Häggum 2:9	83
136 Kulle 700 m N om Höberg, Häggum. Häggum 2:9	84

137	Ås 350 m NV om Skräddaregården, Varnhem. Skarke 4:2	84
138	Drottningkullen, Varnhem. Höjentorp 1:2	85
139	Åkerrenar och kulle 400 m SV om Backgården, Öglunda. Öglunda 9:9, 8:7	85
140	Åkerholme 150 m N om Karstorp, Lerdala. Långesäter 13:1	86
141	Betesmark 600 m NO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4	87
142	Betesmark 500 m SV om Stipakullen, Dala. Dala 26:4	87
143	Åkerholme 500 m NV Skattegården, Hångsdala. Hångsdala 3:2	88
	NYDOKUMENTERADE OMRÅDEN 2003	89
144	Betesmarker 150 m S om Kyrkängen, Solberga. Rålkered 1:2, 3:2	89
145	Södra delen av Smula ås, Smula. Smula 5:20.	90
146	Betesmark 900 m NNO om Smula ås, Smula. Bredene 6:1	91
147	Åkerholme 600 m SV Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1	92
148	Åkerslänt 250 m väster Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2	93
149	Åkerren 250 m sydost Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1.	94
150	Slalombacken Falköping.	95
151	Åkerren öster om Frälsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1	96
152	Söder om vägen mellan Stenstorp och Dala. Stenstorp 3:3	97
153	Åsabacken Brunnhem. Brunnhem 6:12	98
154	Betesmarker 400 m SO om Backgården, Brunnhem. Brunnhem 12:1	99
155	Torrängar 150 m NO om Backgården, Brunnhem. Brunnhem 13:5.	100
156	Ohävdad åkerholme 150 m O om Lars-Andersgården. Brunnhem 1:1.	100
157	Slänter V om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 2:15.	101
158	Gamla Folkets Park, Falköping	102
	ÄTRADALEN – årliga miljöövervakningsobjekt	103
22	Banvall och slänt väster om Horsäckrasjön	103
24:1	Slänt vid grustäkten vid Svenstorp	103
24:2	Slänt söder om grustäkten vid Svenstorp	104
29	Backe söder om Deragården	104
59	Backar vid Tostarpsgränsen på Tummarp	105
86:2	Knätte kullar, sydvästra delen av västra kullen	105
87	Knätte Kullar, östra kullen	106
91	Slänt vid Halla, norr om Kinnared	107
	Referenser.....	107
	Bilagor.....	108

Inventering av örtrika torrängar på Falbygden samt några i Ätradalen 2003

Inledning

I Sverige har drakblomma och smalbladig lungört sina viktigaste förekomster och huvudsakliga utbredning i Västra Götalands län. I Skaraborgs län utfördes inventeringar av drakblomma 1993, av smalbladig lungört 1995 och av båda arterna 1998. I f.d. Älvsborgs län och Ulricehamns kommun har inventeringar av drakblomma och smalbladig lungört samt deras torrängshabitat inventerats 1978, 1991, 1997 och 2002. Metoder, inventerare och kvaliteten på dataunderlaget varierar mellan åren t.ex. så har endast förekomst/icke förekomst registrerats 1978. Trots dessa brister så är inventeringarna mycket viktiga underlag vid utvärdering och analys av dagens förhållanden och av arternas utveckling på områdena. Undersökningarna belyser också vilken effekt som aktiva naturvårdsinsatser och rådgivning från myndigheter och privata intressenter haft de senaste decennierna.

Inom ramen för den regionala miljöövervakningen uppdrog länsstyrelsen i Västra Götaland åt Sundh Miljö, Falköping att genomföra *"en förenklad återinventering av c:a 165 områden/delområden på Falbygden och i 9 områden i Ätradalen"* under våren och sommaren 2003. Årets undersökningar skulle utföras på likartat sätt som inventeringen 2002. Med Falbygden avses områden inom främst Falköpings kommun enligt rapporten *"Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Områden i Ätradalen finns redovisade i rapporten "Torrängar i Ätradalen 1997" och "Örtrika torrängar i Ätradalen år 2002"*.

Syfte

Undersökningarna har syftat till att följa upp drakblommans och smalbladiga lungörtens antalsstatus, områdenas hävdstatus (typ av hävd och hävdresultat), behov av röjning och avverkning samt förekomst av olika ingrepp (schaktning, upplag mm). Dessutom gjordes försök till att bedöma föryngringen av drakblomma och smalbladig lungört.

Metodik

Arbetet startade i april-maj med planering av fältarbete och genomgång av befintliga underlag. En hel del underlag har funnits tillgängliga och har varit av stort värde i arbetet. Som utgångspunkt har framför allt inventeringen från 1998 *"Länsstyrelsen i Västra Götaland.: "Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998; Sundh Miljö"* använts vid fältarbete och rapportering. Övriga underlag som också har varit viktiga för rapportering och databearbetning är:

- Länsstyrelsen i Västra Götaland.: Örtrika torrängar i Ätradalen år 2002; Sundh Miljö
- Länsstyrelsen i Västra Götaland.: Torrängar i Ätradalen 1997. 1998:44, Ingvar Claesson
- Länsstyrelsen i Skaraborg.: Smalbladig lungört i Skaraborg 1995. Anders Bertilsson
- Länsstyrelsen i Västra Götaland.: Drakblomma 1994/05. Anders Bertilsson

Inventeringen genomfördes i etapper med början med inventering av **smalbladig lungört** i maj. Samtliga områden på Falbygden med aktuella eller inaktuella uppgifter om smalbladig lungört, 89 stycken samt 4 stycken slumpmässigt utvalda områden i Ätradalen, besöktes under blomningstiden. Vid besöket räknades antalet plantor, företrädesvis blommande plantor men även icke blommande plantor (skott).

Drakblomma inventerades företrädesvis under perioden 20 juni – 5 juli. Falbygdens alla kända områden för drakblomma, 34 stycken samt 4 slumpmässigt utvalda områden i Ätradalen besöktes under blomningstiden för att räkna antalet plantor. De allra flesta övriga torrängsområden på Falbygden besöktes under perioden 10 juni - 5 juli.

Vid fältbesöken noterades områdenas hävdtyp t.ex. bete, slåtter eller ohävd liksom typ av betesdjur och använda redskap såsom lie eller maskiner av olika slag. Området klassades också med avseende på hävdresultatet i fyra klasser; välhävdad (= bra beteshävd), måttligt hävdad, svagt hävdad och ohävdad. Det är viktigt att känna till att välhävdad i det här sammanhanget nästan alltid innebär välbetad av nötkreatur. På områden med drakblomma är måttlig hävd som uppstår vid bete efter skörd eller vid slåtter den optimala hävdregimen för att bevara drakblomman. Behovet av avverkning och/eller röjning noterades också. Slutligen har ingrepp i form av schaktning, täkt, plantering, upplag, byggnation m.m. noterats.

För att få en uppfattning om vilka områden som kan klassas som utpräglade örtrika torrängar, noterades förekomsten av **indikatorarter** för denna naturtyp. De av länsstyrelsen utvalda indikatorarterna är;

Backglim	Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver	Flentimotej	Småfingerört	
Backruta	Fältmalört	Solvända	
Backskafting	Fältvädd	Trollsmultron	
Blodnäva	Krissla	Vildlin	
Bruðbröd	Kungsmynta	Vingvial	
		Vårfingerört	

För att få ytterligare kunskap om områdenas kvaliteter och karaktär har på Sundh Miljö's eget initiativ **övriga torrängsarter** och en rad **andra arter** noterats. De utvalda torrängsarterna är samma som användes 1998 för att möjliggöra jämförelser mellan dessa två inventeringstillfällen. Övriga arter följer ingen särskild mall från tidigare inventeringar men utgör en artstock som är av intresse i odlingslandskapet betes- och slåttermarker. Dokumentationen ökar möjligheten att i framtiden fördjupa analysen av naturtypens utveckling i regionen.

Räkningar

Vid räkning av smalbladig lungört och drakblomma har utgångspunkten varit att individer som uppfattats ha ett eget rotsystem räknats som en individ. Det innebär att ett litet exemplar med få blommor ges samma värde som ett stort, grenigt exemplar med kanske 50 stänglar och hundratals blommor. På områden där antalet understiger 300 exemplar är träffsäkerheten i antalet god. På de rikaste områdena där antalet smalbladig lungört är mycket stort och där exemplaren står tätt har det varit svårt att räkna varje individ. Därför har dessa räkningar i enstaka fall övergått från individräkning till uppskattning.

Drakblomma förekommer som regel med färre antal än smalbladig lungört varför antalet oftast är mer exakt. Områden som slås kan dock vara nog så svåra att räkna på grund av att det kan förekomma många små ickeblommande plantor. Detta har dock varit ett underordnat problem under 2003 som visat sig vara ett mindre bra år för drakblomma.

Resultat

Områden och plantor

De flesta områden som är beskrivna i rapporten "Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998" har återinventerats. Fem områden har inte besökts. Ytterligare en lokal var bortgrävd redan 1998. Fler skulle kunna ha lämnats utanför projektet till förmån för betydligt mer intressanta torrängar. Som kompensation för utelämnade områden har 12 andra områden med naturvårdsintressanta flora dokumenterats. De senaste åren har dessutom tre nya områden tillkommit i länsstyrelsens register över smalbladig lungört. I Ätradalen har de utslumpade områdena återinventerats. Sammanlagt redovisas 166 områden varav flera innehåller delområden.

Med utgångspunkt från årets inventering och 2002 års inventering i Ätradalen vet vi att det för drakblomma finns 30 aktuella områden i Falköpings kommun och 20 områden i Ulricehamns kommun och dvs. totalt 50 områden i Västra Götaland. Minskningen med 6 områden på Falbygden

(34 områden 1998) utgörs av områden som 1998 endast hyste något enstaka exemplar av drakblomma. Under sommaren 2003 som måste betecknas som ett mindre bra år för drakblomma, har de inte kunnat hittas på dessa områden. Märkligt och intressant i sammanhanget är att de två områden som inte hade några drakblommor 1998 båda kunde visa upp välmående plantor i år!
34-6+2 =30

Med 2003 och 2002 som grund kan vi säga att antalet plantor av drakblomma totalt uppgår till c:a 1220 i Falköping och 1045 i Ulricehamn. Antalet på Falbygden är nästan halverat mot antalet 1998 som var ett bra år för drakblomma. På 19 av årets inventerade drakblommeområden är antalet plantor färre än 10. Fler än 100 plantor finns på 3 områden varav 2 är naturreservat. Orsaker till den kraftiga nedgången beror sannolikt på årsmånen i form av långvarig torka och att 1998 var ett mycket bra år för drakblomma. På de rikaste områdena 1998 var det också svårt att på ett tillförlitligt sätt räkna alla skott som då fanns dvs att det fanns en viss risk för överskattning vid det tillfället.

Under 2003 förekom smalbladig lungört på 90 områden på Falbygden och 41 områden i Ulricehamn vilket totalt ger 131 områden med smalbladig lungört. Av dessa ligger två nyupptäckta i tidigare dokumenterade områden. Tre av områdena som upptäcktes 1999 och 2000 har inte dokumenterats tidigare. Utöver dessa finns färskare uppgifter om ytterligare två områden i Torbjörntorps socken som florainventerats av Karl-Erik Tysk under ett par decennier. Antalet plantor av smalbladig lungört uppgår totalt till c:a 13 339 på Falbygden och 3 023 i Ulricehamns kommun, 16 362 plantor. Fem av områdena på Falbygden hyser fler än 1000 plantor. Antalet på Falbygden är c:a 9 % högre än 1998 räknat på enbart blommande plantor. Ökningen kan bero på årsmånen, en ökad ohävd eller bättre träffsäkerhet i inventeringstid. Idag ser det i alla fall bra ut för den smalbladiga lungörten i länet.

Föryngring

Förekomst av skott = föryngring av smalbladig lungört har i genomsnitt konstaterats på 28 % av de besökta områdena. I Dalaområdet som är ett av artens starkaste fästen har föryngring konstaterats på 84 % av områdena. Oftast rör det sig om en liten andel, c:a 5 %, vegetativa, oftast kläna skott av den totala mängden plantor. Ibland är dock antalet skott nästan lika många som blommande plantor. På område 105 som var välhävdad genom bete redan under våren sågs endast skott i år, inga blommande plantor. 1998 när området slogs sågs 127 blommande plantor! Det högsta antalet skott fanns på 125 där även antalet blommande plantor var mycket högt. Skotten av smalbladig lungört är ofta små och omöjliga att systematiskt eftersöka inom ramen för denna inventering varför de kan förekomma i större antal och på fler områden än vad som framkommit vid inventeringen.

Redan 1998 uppmärksammades att föryngring av drakblomma var mest påtaglig på de områden som hävdades genom slåtter. 2002 konstaterades genom den statistiska bearbetningen att drakblomma är "slåttergynnad". Jämfört med ett permanent bete så råder det inga tvivel om att drakblomma ges bättre möjligheter att överleva och reproducera sig i slåttermarker. Drakblommans föryngring märks som små och korta skott svåra att upptäcka. Under 2003 har föryngring av drakblomma varit svårare att konstatera än under 1998 som var ett mycket bra år för drakblomma. Under vissa omständigheter förefaller det som att en alltför intensiv slåtter kan missgynna drakblomman. "Lagom är bäst". De områden där drakblomma minskat markant men ändå sköts väl är t.ex. 87 och 98, se även nedan. Möjligen kan även det dåliga resultatet på område 34 också bero på en något för bra slåtter. Dålig eller ingen föryngring menar jag sker på områden som kanske hyser ett visst antal, ganska få grova och rikblommiga plantor i en miljö som är under kraftig igenväxning och där ljus och värme inte når ner till marken i tillräckligt hög utsträckning.

Slåtter i kombination med en måttlig markstörning är som nämnts ovan gynnsamt för drakblomman. Vi skall dock komma ihåg att våra drakblommebackar traditionellt inte sköts genom slåtterbruk. Istället är det betesdrift efter vall och skörd som varit den traditionella hävdformen. Detta finns väl beskrivet i tidigare rapporter t.ex. Drakblomma 1994/05 av Anders Bertilsson.

Ett levande bevis på att denna hävdform fungerar mycket bra är Svennagården i Vartofta-Åsaka där en åsslant fortfarande sköts enligt traditionen. Visserligen har hävden ändrats genom åren så

tillvida att tidpunkten för bete senarelagts jämfört med hur det var i mitten av 1900-talet eftersom fler vallskördar numera tas på vallarna. Som naturvårdare måste vi dock komma ihåg att **brukarna på Svennagården som börjar bli till åren aldrig har slagit de fina drakblommeslänterna varken med lie eller maskiner**. Detta till trots så är område 44 ett av få under 2003 som kan uppvisa ett ökat antal drakblomma jämfört med 1998. På 44 har kompletterande röjningar av enbuskar utförts av brukare och Falköpings kommun. Den kunskap som dessa brukare har om backarna är ovärderliga kunskaper för naturvården eftersom alla örtrika torrängar i denna del av Falbygdens historiskt har skötts på samma sätt.

”Skalning”

Falbygdens djur har på senare decennier i allt högre utsträckning centraliserats till färre och större gårdar. Det medför att vissa områden och socknar har dåligt med djur och därmed dåliga förutsättningar att beta exempelvis åkerholmar som ligger utspridda i ett åkerlandskap. Bristen på djur innebär att alternativ skötsel genom slåtter och bränning i kombination med återkommande röjningar kan vara den enda möjliga utvägen att bevara en värdefull torrängsflora. I vissa fall där utarmningen gått mycket långt kan det vara på sin plats att söka nya vägar för bevarande av den biologiska mångfalden. En sådan ny väg är att med maskiner ta bort det översta skiktet av vegetation och kväverik jord. Nyblottad jord får därefter fungera som invandrings- och rekryteringsytor för konkurrenssvaga kärlväxter och evertebrater. Dessa miljöer kommer då att fungera precis som återställda grustäkter och vägskärningar som regelbundet underhålls. Torrängarter, bin och steklar m.m. ges en fristad i landskapet. Områden som passar bra till försöksverksamheten ”skalning” finns i Smulas åkerlandskap nr 16-25.

Hävd och hävdtyp

Med utgångspunkt från uppgifter från 1998 (och 2002) års inventering har en genomgång och subjektiv bedömning av ändrad hävdstatus gjorts. Analysen visar att av 166 områden har 135 (81 %) samma hävdsituation som 1998. (Bland de 135 finns även områden som var i ohävd 1998). 9 områden (5 %) har fått en försämrad hävdstatus medan en förbättring har skett på 22 områden (13 %), se även bilaga 2.

Drakblommeområden som fått en försämrad hävd (alltför svag) eller som fortfarande står helt ohävdade sedan 1998 är 5, 10, 11, 42, 49, 73, 78, 96, 97, 99, 102, 24:1 (Åtradalen) och 59 (Åtradalen). Drakblomman hotas också av ett ökat betetryck och permanent bete på 71 och 29 (Åtradalen). På område 71 kommer betetrycket att minska 2004 efter överenskommelse med djurhållaren. På område 87 och ev. även område 98 kan det vara så att slåtterhävden är alltför intensiv för att drakblomman skall utvecklas optimalt.

De drakblommeområden som är i stort behov av förbättrad skötsel genom slåtter, bränning, extensivt bete eller minskat betetryck är: 5, 10, 11, 42, 45, 49, 53, 55, 56, 63, 76, 73, 78, 96, 97, 99 och 102.

Röjningsbehov

Behovet av röjning, gallring och avverkning på torrängarna är mycket måttligt idag. Åtgärder utförda av markägare, kommunen, ideella föreningar och naturvårdsförvaltare på senare år har gjort att det överlag ser bra ut på torrängarna. Detta gäller i första hand de områden som är hävdade antingen genom slåtter eller bete. Områden som är ohävdade sedan längre tid har också vuxit igen. Här är röjning oftast inte meningsfull förrän hävden återupptagits. Visst röjningsbehov har c:a 25 % av årets besökta områden. Vilka områden det är framgår av bilaga 1.

Ingrepp

Ingrepp i form av täktverksamhet, vägunderhåll, plantering, bortgrävning, upplag, schaktning etc har noterats vid fältbesöken. Det är glädjande att konstatera att ytterst få ingrepp gjorts sedan inventeringen 1998 då ett stort antal äldre ingrepp i form av stenuplag och husbehovstäkter påträffades. Jämfört med ohävd och övergödningseffekter av olika slag är ingrepp inget hot alls mot den biologiska mångfalden på de örtrika torrängarna. Istället är det så att ingreppen ofta gynnar den biologiska mångfalden t.ex. genom att gamla täkter utgör underlag för succession av kärlväxter som har svårt att klara sig i dåligt hävdade gräsmarker. Med dessa växter följer också ett

stort antal evertebrater som behöver blottad eller sliten markyta för att kunna trivas, exempelvis vissa steklar och bin.

Värdefulla ingrepp som bidrar till hög biologisk mångfald finns i område 16, 19, 22, 34, 40, 48, 51, 51, 57, 74, 82, 100, 111 och 86:2 Å. Förslagen om att förnya och förnygra markytan genom ”skalning”, se ovan och under område 16-25, är inget annat än förslag på att införa **utföra ingrepp**.

Det enda nya ingrepp av negativ art som noterats i år är en granplantering i det ohävdade området 88.

Urval av torrängar som övervakas inom den regionala miljöövervakningen

När de första inventeringarna gjordes i Skaraborg så valdes de områden ut där det fanns uppgifter om förekomster av smalbladig lungört och drakblomma. När fältarbetet utfördes så kompletterades dessa områden med ett stort antal åkerholmar, åsar etc som såg ut som potentiella områden för dessa arter. Vid rapporteringen dokumenterades samtliga besökta områden, även de som saknade eller hade mycket låga naturvärden.

Vid återinventeringen 1998 besöktes alla områden förutsättningslöst trots att flera av områdena egentligen är meningslösa att övervaka eftersom bevarandevärden saknas. I framtiden föreslås därför att de sämsta områdena tas bort till förmån för torrängar som har höga naturvärden och är bevarandevärda. I år har jag i samråd med länsstyrelsen lagt till 12 områden som bedömts som intressanta. Dessa har en dokumenterat intressant flora eller är äldre områden för smalbladig lungört som inte besökts på flera år. 6 områden har inte besökts eller bara studerats på avstånd. Utöver de 6 områden som tagits bort 2003 finns ytterligare områden som inte längre bör ingå i miljöövervakningsprojektet. OBS att en liknande sällning bör göras i Ätrådalen innan förnyad miljöövervakning sker där. De områden som bör utgå i Skaraborg är; 4, 8, 9, 16-21, 23-25, 28, 29, 47, 48, 57, 68, 70, 77 och 129.

Naturresept och Natura 2000

Av de 166 områdena som beskrivs i årets miljöövervakning så är 12 % avsatta som naturresept. 45 % är upptagna i Natura 2000. Vilka dessa är framgår under respektive område samt av bifogad tabell bilaga 2. En del av de områden som tagits med i Natura 2000 saknar tillräckliga naturvärden enligt min bedömning. Det finns också områden som borde finnas med men som av någon anledning inte kommit med i Natura 2000. Det område som föreslås tas bort från nätverket Natura 2000 är 31 (såvida det inte snarast restaureras), medan de mycket fina torrängarna 27, 30, 33, 60, 81, 82, 83, 96, 97, 135 och 24:2 (Ätrådalen) måste tas med.

Områden som har mycket höga naturvärden och utgör värdekärnor i landskapet föreslås bevaras genom säkerställande enligt miljöbalken. Dessa områden är följande;

* Alvared

6. Kulle 200 m NO om Västgotagården. Alvared 18:1

* Utökning av naturreseptet Vartofta-Åsaka, (Stiparesseptet).

32. Åkerholme 350 m V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 12:1.

33. Åsen strax N och V om Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 16:1.

* Getagården, Vartofta-Åsaka

42. Ås 400 m NNO om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 23:1.

* Utökning av naturreseptet Nolgården. Näs och Vartofta-Åsaka

49. Slänt 400 m S om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1.

50. Ås 500 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1.

51. Åkerholmar 400 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1.

* Göteve

71. Södra åsen 400 m NV om Mellomgården, Göteve, Tovarp 1:20.
72. Åskulle 700 m SV om Lars-Andersgården, Göteve. Tovarp 2:6.
73. Åsen 500 m SV om Lars-Andersgården, Göteve. Tovarp 3:14

* Hulesjöåsen.

81. Åskulle 400 m VSV om Hulesjöns sydände. Marka. Redberga 1:25.
82. Åskulle 300 m V om Hulesjöns sydände. Marka. Redberga 1:25.

* Trosseberg, Luttra

86. Kulle 200 m S om Trosseberg, Luttra. Luttra 6:1
87. Trosseberget 700 m NO om Stommen, Luttra. Luttra 6:1.

* Slättaberget, Gökhem

98. Slättaberget, Gökhem, Gökhem 10:3.

* Höberg, Häggum

135. Kulle 400 m NNO om Höberg, Häggum. Häggum 2:9.

Databasen Ängar – förslag till ändring

Länsstyrelsen har inom ramen för den regionala miljöövervakningen upprättat en databas över samtliga ängar i Västra Götalands län. Uppgifterna i databasen härrör från bl.a. kommunernas ängs- och hagmarksinventeringar och från uppgifter i gällande miljöstud. Vid den första stora inventeringen av ängar i Västra Götaland beslutades att örtrika torrängar skulle övervakas ”i annan ordning” vilket skett under 2002 och 2003. I ängsdatabasen finns dock en del typiska örtrika torrängar som även ingår i övervakningen av örtrika torrängar. Med utgångspunkt från dessa områden bedömer jag att ett ganska stort antal örtrika torrängar bör införlivas i ängsdatabasen. Områden som bör ingå som ängar i ängsdatabasen är område 6, del av 10, 34, 53, 55, 56, 58, 64a, del av 76, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 138 och 153. Ett alternativ till att ta med dessa utvalda slättertorrängar är att ta bort de örtrika torrängarna ur ängsdatabasen – huvudsaken är väl att man är konsekvent.

Uppföljning och åtgärder

- Markägare, brukare som har torrängar där det finns behov av ändringar i hävd informeras om resultatet av årets inventeringar och om vad som bör göras för att bevara den biologiska mångfalden på dessa områden.
- Arbetet med att bevara drakblomma, smalbladig lungört och örtrika torrängar bör ske genom att ett projekt, (EU), skapas. I projektet bör information, uppföljning, praktiska åtgärder och ekonomisk ersättning till markägare, brukare och vårdutövare ingå. Idag vet vi tillräckligt mycket om drakblomman för att kunna kostnadsberäkna och upprätta ett projekt ”Örtrika torrängar”.
- Torrängsinventeringar för Ätradalen och Falbygden bör inriktas på de mest värdefulla örtrika torrängarna i Västra Götalands län, se ovan under ”Urval av torrängar som övervakas inom ramen för den regionala miljöövervakningen. Detta gäller även övervakningen av Ätradalens torrängar.
- Indikatorarterna i rapporten sammanställs i en tabell så att de mest värdefulla örtrika torrängarna sällas fram. Tabellen kopplas till ett digitalt skikt i länsstyrelsen digitala kartbas.
- Om några år bör torrängsinventeringen göras om för att se vilka förändringar som sker i områdena. Art/areanalyser bör också utföras.
- En informationsvideo om torrängarnas historia och värden tas fram.

Redovisning av områden

FALBYGDEN

1 Backe i betesmark 400 m O om Smedslyckan, Börstig. Gunnestorp 2:4

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: S1, TiS 1

Smalbladig lungört: 36 blommade + 5 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	X
				Vårfingerört	

Vingvial är den enda av indikatorarterna som är vanlig. Av övriga arter noteras ängshavre, luddhavre, lundstarr, stor blåklocka och svinrot. Av ohävds- och kvävearterna märks speciellt berggrör och hundkex. Även vitmåra förekommer frekvent.

Beskrivning

Sedan 1998 har ett jaktorn rests och röjningar utförts på kullen. Åtgärderna har givit upphov till en synlig röjgödslingsseffekt. Hävdtilståndet ser något bättre ut idag än 1998. Hävd sker enligt utsago genom sent bete i samband med vall vilket är bra. Antalet plantor av smalbladig lungört är lägre än 1998 men inger ändå ingen oro inför framtiden. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Ett litet trevligt objekt med stabil population av smalbladig lungört. Inga behov av röjningar på flera år. Betestrycket är antagligen bra för smalbladig lungört men för lågt för övriga torrängsarter. För att åstadkomma en riktig bra hävd vissa år bör slåtter ske med några års mellanrum.

2 Åsaskogen, Åsarps -Åsen 2:3. Åsarp.

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 2, Ti Å
(Skaraborg 2)

Smalbladig lungört: 8 + 3 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses bl.a. vitmåra, luddhavre, rödkämpar, väddklint och ängshavre.

Beskrivning

Sydvästvänd svag sluttning som ligger i anslutning till elljusspåret söder om Åsarp. Området är ohävdad men har tidigare betats. Högvuxna gräs såsom knylhavre och hundäxing dominerar. Hallon och hundkex smyger sig in från kanterna. Växtplatsen för smalbladig lungört är liten och hyste under 1998 c:a 20 exemplar, 2002 10 blommande exemplar. Området ingår i den årliga övervakningen av drakblomma och smalbladig lungört.

Bedömning

Områdets vegetation bedöms ha utarmats i jämförelse med förhållandena 1998. Något utpräglat röjningsbehov finns inte idag. Slätter, markstörning såsom bete, fagning bedöms dock vara av stort värde för populationens fortlevnad. Det minskade antalet plantor 2002 och 2003 är antagligen verklig.

3 Åkerholmar 100 m O om Västgötagården. Alvared 1:22

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: D1, TiS 3

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks bl.a. hållveronika, luddhavre, prästkrage och svinrot. Vanliga kvävearter är hundäxing och hundkex.

Beskrivning

En svagt, (efter två vallskördar), nötbeteshävdad kulle med såväl öppen torrängsmark som skuggad trädbeklädda delar. Partier av kvävepåverkad flora förekommer granne med arter som blåbär, gökärt och svartkämpar.

Bedömning

Området har låga värden. Störst betydelse har det som ett trevligt inslag i landskapet. Inga röjningsbehov finns idag.

4 Åkerholme 100 m O om Västgötagården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 4, D2

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Backsmörblomma, hållveronika, luddhavre och ängshavre noteras också.

Beskrivning

Området som är ohävdad sedan lång tid har endast ett litet inslag av indikatorarter men gott om vitmåra, bergör, brännässla och hallon.

Bedömning

Om inte beteshävd kan komma till stånd bör området utgå från den regionala miljöövervakningen. Röjningsbehov finns men är inte värt mödan om inte ett helhetsgrepp tas angående "Alvareds torrängar" (= område 3-8).

5 Åkerholme 200 m N om Västgötagården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 26 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 5, D3

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 0

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses ängshavre och vitmåra.

Beskrivning

Ett mycket chanserat område som inte hävdats på mycket länge. De drakblommor som sågs kämpa för livet 1998 kunde inte återfinnas. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bedöms ha försämrats betydligt sedan 1998. Om inte beteshävd kan komma till stånd bör området utgå från den regionala miljöövervakningen. Röjningsbehov finns men är inte värt mödan om inte ett helhetsgrepp tas angående "Alvareds torrängar" (= område 3-8).

6 Kulle 200 m NO om Västgötagården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 26 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 6, D4

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 241 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses ängshavre, tjärblomster, gulmåra, skogsklöver och vitmåra. I kanten av torrbacken finns enstaka plantor av ryssgubbe.

Beskrivning

En av länets finaste drakblommebackar som hävdas årligen genom slåtter. Tidigare betades även området vid vall men detta har inte skett på minst 10 års tid. I år hittades 241 plantor mot 295 vid räkningen 1993 och 315 exemplar 1998. Backen är ett potentiellt spridningscentra för drakblomma m.fl. arter till andra näraliggande backar (3-8). Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Den bedömning som gjordes 1998, "Ett mycket värdefullt och välvårdat område och ett riktigt skolexempel på vad den ideella naturvården kan åstadkomma" gäller fortfarande. Tillsammans med övriga områden på fastigheten Alvared 18:12 bör området även betas regelbundet. Inga röjningsbehov i den blomrika sydslutningen. Området bör skyddas som naturreservat.

7 Åkerholme 250 m NO om Västgotagården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 26 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 7, D 5

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses enstaka getrams och ängshavre samt gott om skogsklöver och vitmåra. Hallon och hundkex förekommer rikligt.

Beskrivning

Ohävdad kulle som delvis är helt igenvuxen av buskar och träd. Torrängarna ligger i den öppna sydvända delen.

Bedömning

Den utarmning av floran som konstaterades 1998 bedöms ha fortskridit. Om inte beteshävd kan komma till stånd bör området utgå från den regionala miljöövervakningen. Röjningsbehov finns men är inte värt mödan om inte ett helhetsgrepp tas angående "Alvareds torrängar" (= område 3-8).

8 Åkerholme 450 m SV om den södra Ågården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 8, D 6

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

På kullen som även denna är utarmad på naturvårdsintressanta arter förekommer endast blodnäva av indikatorarterna. Utöver den så finns en hel del skogsklöver och vitmåra.

Bedömning

Den utarmning av florán som konstaterades 1998 bedöms ha fortskridit. Om inte beteshävd kan komma till stånd bör området utgå från den regionala miljöövervakningen. Rönjningsbehov finns men är inte värt mödan om inte ett helhetsgrepp tas angående "Alvareds torrängar" (= område 3-8).

9 Stora åkerholmar SV om den södra Ågården. Alvared 18:1

Besöksdatum: -

Tidigare områdesnummer: TiS 9, D7

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Se TiS 1998.

Bedömning

Området har utgått och ersatts av nytt område.

10 Kulle strax O om den södra Ågården. Alvared 18:1

Besöksdatum: 26 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 9, D8

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 28 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	Vingvial	
			Vårfingerört	

Av övriga arter märks gullviva, bockrot, gökärt, blåbär och ängshavre samt en del bergör och hallon. Liljekonvalj förekommer frekvent. Antalet torrängsarter är färre än 1998.

Beskrivning

I sydslänten som också är den mest ljusöppna förekommer mycket blodnäva och de flesta plantorna drakblomma. Den här delen av kullen slås regelbundet av Bengt Hellberg Åsarp med hjälp av Naturskyddsföreningen. Trots slåttern förefaller kullen gått in i sin "älskliga fas" med gott om blodnäva och prunkande drakblommor. Det låga antalet indikatorarter visar att kullen successivt utarmas vilket också är mitt eget intryck av området jämfört med 1998. Ett stängsel finns i anslutning till kullen och kan innebära att vissa ansträngningar gjorts för att få igång ett efterbete åtminstone vissa år. Antalet drakblomma var 25 st 1993 och 32 st 1998. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området har hög prioritet i naturvårdssammanhang men behöver röjas upp och en ökad hävd. Nuvarande slätter bör snarast kompletteras med efterbete.

11 Kulle 200 m O om den norra Ågården. Alvared 8:2

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: D9, S2, TiS 11

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: 1 ex (återfynd)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krisla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Gullviva, lundstarr, svinrot sågs också. Ohävdarterna lentätel, liljekonvalj och skogsnäva förekommer sida vid sida med hundäxing, hundkex och en hel del borsttistel.

Beskrivning

Åkerholme som legat i ohävd i flera år. 1998 förslogs röjning vilket också genomförts, troligen strax efter inventeringstillfället. De aspar m.m. som fällt har legat kvar sedan dess och utgör ett stöd för fjolårsgräs och förna som successivt lagras upp. Förekomsten av smalbladig lungört är tynande och kommer antagligen att ge upp helt inom några år.

En mycket stor överraskning var att drakblomma återfanns på lokalen. Det rör sig om ett exemplar som växte i den sydöstra delen av kullen nära en asp. Drakblomma är känd härifrån sedan tidigare och sågs även av Ingvar Claesson 1999 som samma år upptäckte ytterligare en förekomst i grannskapet. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Förekomsten av drakblomma gör att kullen bör följas inom den regionala miljöövervakningen. Som ett försök att bevara floran på holmen förslås årlig bränning samt ytterligare röjning och avverkning av buskar och träd. Flera andra holmar i närheten bör också brännas regelbundet.

12 Betesmark 250 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: S3, TiS 12

Smalbladig lungört: 1 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krisla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs var stor blåklocka, prästkrage, svinrot och ängshavre. Av kvävearter noterades en del hundäxing.

Beskrivning

En vacker böljande mosaikartad större betesmark som i delar är välhävdad. Variationen är stor när det gäller ljusinstrålning och fuktighet. Detta tillsammans med områdets storlek gör det mycket värdefullt från mångfaldssynpunkt. Symptomatiskt är att en av årets få sjungande göktytor på

Falbygden hördes här. Den sydslänt där smalbladig lungört växer avser är välbetad och har till största delen en utvecklad grässvål med arter som ängssyra, röllika, ängskovall, gulmåra, teveronika, äkta nattviol (1 ex), vitmåra, blodrot och kruståtel. Koordinater uttagna med GPS är 1369333/6436943.

Bedömning

Antalet plantor av smalbladig lungört var detsamma som för 5 år sedan vilket indikerar att nuvarande skötsel duger för arten. Antalet smalbladig lungört skulle kunna öka med ett lägre betetryck vilket dock inte är rekommenderas här. Istället är det viktigt att den nuvarande nötbeteshävdens bibehålls.

13 Kulle i betesmark 150 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: S4, TiS 13

Smalbladig lungört: 0 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

Denna växtplats för smalbladig lungört ligger c:a 100 meter norr om nr 12 och ingår i samma betesmark som beskrivs där. I år hittades inga blommande plantor vilket kan bero på att området ganska nyligen gallrats och röjts. Fältskiktet är högvuxet och inte så välbetat som i den öppna sydslänten. Koordinater uttagna med GPS är 1369364/6436988. Enda art av intresse var svinrot som dock har det kämpigt i de stora bestånden av hundkex, hundäxing och skogsnäva.

Bedömning

Hävd genom nötbete måste fortsätta i denna vackra och varierande hagmark. Framtida återinventeringar får visa om smalbladig lungört finns kvar.

14 Kulle O om husen på Smula ås

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: D10, S1 (försvunna områden), TiS 14

Smalbladig lungört: 14 blommande + 3 skott

Drakblomma: 2 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter märks backsippa, backsmultron, backsmörblomma, baktimjan, getväppling, darrgräs, gullviva, harmynta, jordtistel, jungfrulin, klasefibbla, lundtarv, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, färgmåra, stor blåklocka, svinrot, väddklint, ängshavre och backstarr.

Beskrivning

Området utgörs av mellersta åsen i naturreservatet Smula ås. Förhållandevis mycket fjolårsgräs indikerar att hävden minskat något på senare år. Minskat betetryck medför också en allt mer uppluckrad grässvål. Antalet blommande plantor av smalbladig lungört är fler i år än 1998 vilket också kan vara ett resultat av minskat betetryck. Antalet drakblomma var färre än 1998 då fem plantor sågs. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Smula åsar är ett av länets finaste naturreservat med mycket rik flora. Det är mycket viktigt att betetrycket hålls under uppsikt så att det inte minskar. Även om området betas först fram på sommaren är det viktigt att åsen är väl avbetad vid betessäsongens slut. I dagsläget bedöms att trycket ånyo bör öka något, dock inte till en sådan nivå som sker på den permanent betade södra åsen, se även område 15.

15 Kullen längst i norr på Smula ås. Smula 5:20

Besöksdatum: 9 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 15, D 11

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Området hyser ett stort antal torrängsarter varav flera förekommer frekvent i synnerhet backsippa, gullviva och prästkrage. Andra intressanta arter är backsmultron, backsmörblomma, baktimjan, getväppling, jordtistel, jungfrulin, klasefibbla, färgmåra, slättegubbe, blåbär, svartkämpar m.m.

Beskrivning

Området betas tillsammans med område 14 men har av tradition ett glest skikt av buskar och träd. Detta har dock gallrats föredömligt sedan 1998. Området är artrikt och vackert i landskapet. Storspov spelar på åkrarna bredvid åsen. Liten blåvinge (NT) flög över ängarna. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Mycket fint och bevarandevärt område. Inga behov av gallring eller röjning finns idag.

16 Åkerholme 350 m SSV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 16, D12

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Backsippa, getväppling, jungfrulin, luddhavre, lundstarr, svinrot och ängshavre förekommer också.

Beskrivning

Områdets vanligaste arter är hallon, skogsklöver och vitmåra vilket säger oss att ohävdnen är mycket långt gången och att chansen att hitta naturvårdsintressant vegetation är liten. Artrikast och mest intressant är vägskärningen!

Bedömning

Denna och flera andra små åkerholmar i grannskapet är utomordentliga försöksområden när det gäller att föryngra vegetation genom borttagning av oönskad vegetation och oönskade lager av förna, ”skalning”. Efter att detta genomförts får en naturlig succession av arter ske. Holmen bedöms ha försämrats sedan 1998.

17 Ås 250 m SV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 17, D 13

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses bl.a. backsippa, lundtrav, bockrot, svinrot, väddklint och ängshavre. Kvävearten hundkex är vanlig. Hallon förekommer också.

Beskrivning

Ohävdad holme med en märkbart utarmad flora.

Bedömning

Området har likt övriga i grannskapet försämrats sedan 1998.

18 Åkerholmar 150 m V om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 18, D14

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	Vingvial	
			Vårfingerört	

Beskrivning

En helt förstörd åkerholme som möjligen kan glädja rådjur, harar, gulsparv, raphöns och vildhallonplockare.

Bedömning

Området bör förnygras genom ”skalning” eller helt utgå från den regionala miljöövervakningen.

19 Sidoås strax NV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 19, D15

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	Vingvial	
			Vårfingerört	X

Väddklint, backsippa, gullviva, jordtistel, luddhavre, lundtrav, lundstarr, svinrot och ängshavre noteras också. I kanten av den husbehovstäkt som finns här tillkommer även getrams, bockrot, prästkrage och slätterfibbla. Vanliga kvävearter är hallon, hundkex och kirskaal.

Beskrivning

Ohävdad åkerholme som 1998 bedömdes vara ganska intressant p.g.a. sin förekomst av slättergubbe i kombination med ängshavre i områdets norra slänter. Idag har detta intressanta parti utarmats och hela åsen i övrigt försämrats.

Bedömning

Området bör tas bort från den regionala miljöövervakningen eller restaureras genom ”skalning”.

20 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 20, D16

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

På den här ohävdade lilla holmen som 1998 bedömdes vara i ganska gott skick och mest intressant av holmarna norr om Stommen hittades inga indikatorer alls. Av ängsarter sågs istället gullviva, lundtrav, ängshavre, tjärblomster, gulmåra, vitmåra och ängsviol.

Bedömning

Området som har försämrats avsevärt sedan 1998 bör tas bort från den regionala miljöövervakningen eller restaureras genom "skalning".

21 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 21, D17

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Ett kvalificerat skräpområde dominerat av hundäxing.

Bedömning

Området bör snarast tas bort från den regionala miljöövervakningen eller restaureras genom "skalning".

22 Kulle 300 m NO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 22, D18

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krisla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga torrängsarter noteras getväppling, bockrot, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödkämpar, ängshavre och väddklint. Ytterligare arter är vitmåra, ryssgubbe, liten blåklocka, gråfibbla och mörkt kungsljus.

Beskrivning

En ganska speciell kulle där antalet torrängsarter **ökat med mer än 100 %** sedan 1998! Kullen är också ljusöppen och saknar igenväxningsvegetation. Däremot trivialiseras området successivt så att det idag endast är c:a 20 % som kan betecknas som torräng. Dessa torrängar ligger i den sydostvända sluttningen med delvis blottad jord. Historiken bakom denna slänt är att länsstyrelsen i ett OLA -avtal 1992 ställde som krav att den då skadade slänten med stensättning på toppenskulle restaureras genom att jord lades på i vissa slänter etc. Redan 1998 noterades resultatet av dessa åtgärder utan att veta vad som låg bakom. Utöver det successivt ökade antalet torrängsarter finns även en hel del kråkvicker, rödklöver, skogsklöver, getväppling och käringtand vilket ser ut som att kullen bränts av emellanåt. På kullen sågs även allmän bastardsvärmare (larv), kålfjäril och tistelfjäril.

Bedömning

Kullen är med stor sannolikhet ett praktiskt exempel på vad som kan åstadkommas om man ser till att förnya jordlagren och på konstlad väg åstadkomma en ängssuccession genom "skalning". Antalet ängsarter ökar och chansen att stöta på fjärilar ökar. På sikt behövs förnyad "skalning" eller allra helst en bra beteshävd.

23 Åkerholme 300 m NNV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: -

Tidigare områdesnummer: D19

Beskrivning

Kullen har sedan drakblommeinventeringen 1993 grävts bort. 1993 års inventering visar dock att området var kraftigt påverkat.

Bedömning

-

24 Åkerholme 200 m N om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 24, D20

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Indikatorarter för örtrik torräng sågs varken i år eller 1998. Vanliga arter är istället vitmåra, skogsklöver, fyrkantig johannesört och hundkex. Holmen är ohävdad sedan länge.

Bedömning

Området bör tas bort från den regionala miljöövervakningen eller restaureras genom ”skalning”.

25 Åsslutning 250 m NNO om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 25, D21

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Brodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmymta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noteras gullviva, prästkrage och ängshavre. Vanligt förekommande kvävearter är hundkex, brännässla och i viss mån hundäxing.

Beskrivning

Ohävdad åsslant som 1998 beskrevs som omväxlande med inslag av genuina naturliga vegetationstyper med representativ och rik flora av slättergubbe, blodrot, blåbär, lingon m.m. Idag har de mest intressanta delarna utarmats eller försvunnit helt. Igenväxningen av träd och buskar har accelererat så att det nu är kraftigt igenvuxet.

Bedömning

Området bör beteshävdas och röjas inom en snar framtid. Om inte detta lyckas bör det tas bort från den regionala miljöövervakningen.

26 Åsar 800 m V om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 26, S6

Smalbladig lungört: 1 blommande ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noterades backsmultron, backsmörblomma, buskviol, bockrot, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, rödklint, stor blåklocka och väddklint. Av kvävearter sågs hundäxing, ogräsmaskros och hundkex.

Beskrivning

Området utgörs av en sydslänt som är belägen i den västligaste delen av Stenhusagårdens långa rullstensås. Den här åsen är mycket hårt betad av tjurar som trampar ner åschrönet i så hög grad att hela åsen på sikt riskerar att planas ut. Störst är risken på våren och vid fuktig väderlek innan åsen hunnit torka upp ordenligt. Mest utsatt är åsens östra delar, område 27, se nedan. Floran och fjärilsfaunan är rik. Rövningar har utförts successivt sedan början av 1990-talet. Rövningarna medför att påtaglig röjgödningseffekt som i kombination med intensivt vallbete och möjlighet för djuren att gödsla på åsen gör att ängsfloran tenderar att utarmas till fördel för kvävearter, inte minst ogräsmaskrosor som vandrar in.

Bedömning

Sedan 1998 har området röjts på enbuskar vilket kan vara en orsak till att så få smalbladig lungört sågs i år. Ett annat starkt skäl är att tjurarna vid besöket hade betat av området under en veckas tid. Från naturvårdshåll bör man ta ställning till om inte åsen borde avhysas från bete under vår och försommar och istället beta av den på sensommaren och hösten. Idag behöver inte mer rövningar utföras eftersom det sannolikt missgynnar utvecklingen av åsens flora.

27 Åsar 600 m SV om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 27, D22, S8

Smalbladig lungört: 29 plantor

Drakblomma: 1 planta

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	X

Indikatorarter för örtrik torräng förekommer rikligt. Utöver dessa finns en hel del intressanta torrängsarter, t.ex. darrgräs, stor blåklocka, baktimjan, färgmåra och sommarfibbla, som ibland växer sida vid sida av arter ”tramp- och kvävearter” som kummin, rödklöver, vitmåra, ogräsmaskrosor, hundkex, hundäxing och brunört.

Beskrivning

Vacker rullstensås som betas hårt av tjurar, se även 26. Rövning har utförts i omgångar. Fjärilsfaunan är rik. Det relativt låga antalet smalbladig lungört hänger troligen ihop med att området betats av innan besöket. Området är ett årligt miljöövervakningsområde för örtrika torrängar. 2002 hittades 79+3 skott.

Bedömning

Från naturvårdshåll bör man ta ställning till om inte åsen borde avhysas från bete under vår och försommar och istället beta av den på sensommaren och hösten. Idag behöver inte mer rövning utföras eftersom det sannolikt missgynnar utvecklingen av åsens flora.

28 Åkerholmar 500 m SSV om Stenhusgården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 28, D24, S7

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

En chanserad kulle utan naturvärden. Avsynades endast på avstånd.

Bedömning

Området bör tas bort från den regionala miljöövervakningen.

29 Sydändan av Hoberget 400 m S om Stenhusgården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 29, D24, S7

Smalbladig lungört: 0 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noteras bl.a. stor blåklocka, getväppling, ängshavre, backsippa, darrgräs, lundtrav, prästkrage, rödkämpar och färgmåra.

Beskrivning

Hoberget är en ganska kvävepåverkad och av träd skuggad kulle. Fältskiktet är rikt på ogräsmaskrosor som etablerat sig på de blottor som djuren trampat upp. Påverkan av gödsel är stor i mer än halva området.

Bedömning

Tyvärr ett ganska ointressant område beroende på det hårda och ”kvävespridande” betet.

30 Sluttning 150 m S om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta-Åsaka 11:1

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 30, D25

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Flera intressanta torrängsarter sågs vid besöket i hällregnet; backsmultron, backsmörblomma, getrams, getväppling, bockrot, buskviol, darrgräs, harmynta, lundtrav, lundstarr, stor blåklocka, vårstarr, väddklint, gullviva och ängshavre. Ytterligare några arter som sågs var färgkulla, gullris, ängssvingel, timotej, kråkvicker (vanlig) och vitmåra. Nere vid vallen fanns en bård av vallgräs och hundkex.

Beskrivning

En mycket artrik och vacker slänt som hårbetas av tjurar men bara vid vall. Karaktärsarter är färgmåra och backklöver som ibland kan dominera stort.

Bedömning

Området är mycket intressant att följa ur flera aspekter. Floramässigt – om artinnehållet bevaras med nuvarande bete och om backklöver och färgmåra förblir dominanta. Kvävebalansen - invandring av kvävearter, kommer de att ta överhanden? Detta är påtaglig en riskfaktor på Stenhusagårdens ägor där så mycket kväve är i omlopp på vallar och via betesdjuren.

31 Sluttning 150 m OSO om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 31, D26

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

Området är för trakten ovanligt nog en sedan länge helt ohävdad torrängssluttning som växer igen rikligt i partier med enbuskar. Antalet torrängsarter är få. Av ohävds- och kvävearter märks knylhavre, hallon, hundäxing och hundkex. Området ingår i Natura 2000 men hör idag knappast hemma där om det inte snarast restaureras.

Bedömning

Området bör restaureras genom bete och röjningar. Som en del i Vartofta-Åsakas stora beteslandskap är det viktigt att även denna backe hävdas.

32 Åkerholme 350 m V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 12:1

Besöksdatum: 19 maj, 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 32 D27

Smalbladig lungört: 6 blommande + 5 skott

Drakblomma: 35 blommande plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noterades backsmultron, getrams, bockrot, jordtistel, lundtrav, prästkrage, rödklint, rödkämpar, färgmåra, väddklint, ängshavre och väddklint. Dessutom fanns här ett bestånd av vargtörel.

Beskrivning

Åkerholmen som tidigare var känd endast för sina drakblommor visade sig vid inventeringen 1998 även hysa ett bestånd av smalbladig lungört. Då sågs 22 exemplar mot årets 6 blommande plantor. Området bedöms vara svagt till helt ohävdad. Då komockor förekommer måste detta innebära att ett visst efterbete skedde 2002. Viss igenväxning av enbuskar sker. Enbuskarna är rätt så tuktade vilket visar att det antagligen är tjurar som betat här. En problemart är krisslan som tenderar att ta över på vissa ställen. Omgivande åkrar ligger i vall vilket kan medföra en hyfsat bra hävd i år. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Åkerholmen har mycket höga naturvärden som bäst bevaras genom slåtter i kombination med efterbete. I synnerhet vissa år är det viktigt att efterbetet är effektivt. Röjning av några enbuskar bör genomföras. De föreslagna åtgärderna bör räcka för att hålla tillbaka krisslans expansion. Området bör införlivas i naturreservatet, område 34.

33 Åsen strax N och V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 16:1

Besöksdatum: 19 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 33 D28, S9

Smalbladig lungört: 300 blommande

Drakblomma: Ja, men tyvärr inga sentida fynd.

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses flera intressanta; t.ex. backlök, grådådra, slåttergubbe, spåtistel, färgkulla, backnejlika, brudsporre (53 ex), klasefibbla, färgmåra, darrgräs, jordtistel och rosettjungfrulin.

Beskrivning

Artrik och vacker rullstensås kallad Bondegårdsåsen. Åsen ligger mellan Stipaåsen och Stenhusagårdens betade åsar. Idag hävdar Stenhusagården även denna ås med sina tunga tjurar. Drakblomma har tyvärr inte setts sedan ängs- och hagmarksinventeringen 1990. Idag när

betetrycket är högt är det knappast troligt att den kommer att återfinnas i framtiden. Vid besöket sågs flera stora murklor av toppmurkletyp.

Bedömning

Mycket värdefull och bevarandevärd ås som måste hållas under noggrann uppsikt så att inte tjurarna trampar sönder åsen. Vissa tecken på detta sågs vid besöket, i synnerhet på den östra delen av åsen. Området bör införlivas i naturreservatet, område 34. Det är också ett lämpligt Natura 2000-objekt.

34 Stipakullen NO om Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 14:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 34, D29, S10

Smalbladig lungört: 81 + 1 skott

Drakblomma: 59 plantor + 10 skott

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs	X	Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Bloodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Andra intressanta torrängsarter som sågs eller brukar ses är bl.a. toppjungfrulin, låsbräken, backstarr, backtimjan, getrams, jordtistel, rosettjungfrulin, klasefibbla och färgmåra.

Beskrivning

Naturreservatet Vartofta-Åsaka är en av länets artrikaste örtrika torrängar där nästan alla för falbygden exklusiva arter finns. Praktbrunörten har inte tidigare uppmärksammats men hittades i år i den sydvästra delen på krönkanten till den gamla grustäkten. Området har under många år enbart slagits sent på året men sedan ett par år sedan så efterbetas även området med nötkreatur. Bland dominerande arter bör blodnäva och färgmåra framhållas. Inslaget av ohävds- och kvävearter är litet. Området röjs kontinuerligt av reservatsförvaltaren.

Vid den gamla grustäkten i söder håller fjädergräset på att etablera sig. Här fanns i år 6 små tuvor men endast ett fertilt strå. Tuvorna kan komma att ge en riklig skrud om några år. I norr har gallring och röjning utförts i det som tidigare var en ganska tät dunge. Här har färgmåra och andra arter förvånansvärt snabbt etablerat sig och blommat ut.

Antalet blommande drakblomma var i år avsevärt mycket färre än 1998. Färre icke-blommande skott noterades också. Detta beror antagligen främst på att årsmånen i år och att 1998 var ett riktigt bra drakblommeår.

Bedömning

En av länets mest värdefulla torrängar och spridningscentra för många exklusiva arter. Nuvarande skötsel bedöms vara optimal för naturtypen. Inga röjningsbehov idag.

Betetryck kontra förekomst av drakblomma bör helst följas upp årligen.

35 Järnvägsskärning V om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. SJ-fastighet

Besöksdatum: 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 35, D32

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 31 plantor (varav 50% i blom)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Utöver flentimotej, brudbröd, blodnäva och fältvädd, (som förekommer rikligt), så sågs här 15 torrängsarter. I slänten finns också en av länets få förekomster av raklosta. En annan ovanlig falbygdsart som finns här är stånds.

Beskrivning

Brant järnvägsskärning med förekomst av drakblomma i släntens nedre hälft. Antalet plantor var i princip samma som 1998 något som mycket få områden kan uppvisa. I slänten finns också gott om knylhavre. Området hävdas inte.

Bedömning

Den naturliga erosion som slänten utsätts för genom regn och snö är sannolikt tillräcklig för att drakblomman skall finnas kvar i många år framöver. Slänten har aldrig vårdats genom slåtter eller röjning men möjligen kan det sistnämnda bli aktuellt i en framtid.

36 Kulle vid järnvägsskärning 150 m SO om Landsvägen, Vartofta-Åsaka.

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 36, D31, S11

Smalbladig lungört: 5 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter ses bl.a. klasefibbla, sommarfibbla, prästkrage, gullviva, darrgräs, backsmörblomma och säfferot.

Beskrivning

Området är en mindre ohävdad torräng som ägs av Banverket. Ägarna av markerna kan tänka sig att beta området tillsammans med annan närliggande betesmark. Blodnävan förekommer alltför rikligt. Bergrör finns i den södra delen. På sikt utgör den ett hot mot övrig torrängsflora. Fältmalört som blir allt mera svårsedd på falbygden har en förekomst i slänten.

Bedömning

Området måste hävdas genom bete/slåtter i kombination med röjning av enbuskar. Eftersom betestrycket är högt förordas att djuren inte släpps på förrän i augusti.

37 Ås 150 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 37, D30

Smalbladig lungört: 12 ex

Drakblomma: 0 plantor!

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter ses bl.a. backsmultron, backsnörblomma, getväppling, darrgräs, harmynta, jordtistel, rödklint, rödkämpar, färgmåra, sommarfibbla, säfferot, slätterfibbla och väddklint.

Beskrivning

Svagt beteshävdad åkerholme som röjts på buskar. En viss röjgödningseffekt kan ses bl.a. genom rikedomerna på ogräsmaskrosor. Røjningarna och/eller årsmånen kan vara orsak till att inga drakblommor ses i år jämfört med 1998. Inslaget av oönskade arter såsom bergrör, liljekonvalj och hundkex är ställvis ganska högt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bör även fortsättningsvis betas extensivt vid vall. Ingen ytterligare røjning behövs idag. Slätter av oönskade arter kan bli nödvändigt i detta naturvårdsintressanta objekt.

38 Ås 200 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 38

Smalbladig lungört: 6 ex

Drakblomma: 2 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Uppsättningen torrängsarter som sågs utöver indikatorarterna för örtrik torräng var snarlik 37 som ligger i samma fälla som 38.

Beskrivning

Se område 37. Antalet drakblomma har minskat även på denna åkerholme från 5 plantor 1998 till 2 plantor 2003. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bör även fortsättningsvis betas extensivt vid vall. Ingen ytterligare røjning behövs idag. Slätter av oönskade arter kan bli nödvändigt i detta naturvårdsintressanta objekt.

39 Åkerholme NNV Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 39, D33, S12

Smalbladig lungört: 103 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På den här kullen breder bergröret ut sig i söder. Hundkex förekommer rikligt i partier. Intressanta och bevarandevärda torrängsarter är backlök, färgmåra, backsippa, backsmörblomma, backsmultron, getrams, getväppling och säfferot.

Beskrivning

Ohävdad åkerholme med gott om smalbladig lungört. Markägarna vidtalades och det var inte omöjligt att dessa skulle stängsla in och beta av området redan i år. (Vid återbesök i oktober visade det sig att området var väl avbetat! Gött mos!). Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området är rikt på smalbladig lungört och annan torrängsvegetation. Kullen bör betas regelbundet vid vall.

40 Ås 300 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2, 8:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 40, D34, S15

Smalbladig lungört: 18 ex + 1 skott

Drakblomma: 0 ex (sedd 1995?)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Inom området påträffades även backsmultron, backtimjan, getrams, getväppling, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, harmynta, jordtistel, rosettjungfrulin, lundtrav, lundstarr, rödklint, rödkämpar, färgmåra, säfferot, vårstarr, väddklint och ängshavre. Timotej och andra vallgräs förekommer frekvent utmed åsens kanter. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Utöver vallgräs på kanten av åsen finns även en del spår av röjgödsling uppe på åsen. Betestrycket tycks ha ökat något på senare år vilket är bra. Inget behov av röjningar idag. Utan den gamla grustäkten i söder hade flera arter saknats i detta objekt. Området ingår som årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. 2002 hittades 8 blommande plantor av smalbladig lungört.

Bedömning

Bete vid vall bör fortsätta. Betestrycket kan öka ytterligare något.

41 Åkerholme 400 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 41, S14

Smalbladig lungört: 1 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmänta		Vingvial	
				Vårfingerört	

I området ses även stor blåklocka, prästkrage, tjärblomster, backlök och ängshavre.

Beskrivning

Området hyser gott om vallgräs och hundkex men sparsamt med torrängsindikatorer. På holmen finns också gott om enbuskar. Betestrycket är lågt i den mån det alls betas. Avsevärt färre smalbladig lungört hittades i år jämfört med 1998. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bedöms ha blivit sämre under femårsperioden. Rönjning behövs men är föga meningsfull om inte bete eller slåtter också utförs.

42 Ås 400 m NNO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 23:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 42, D35, S15

Smalbladig lungört: 20 ex.

Drakblomma: 43 (+2 på holmens södra spets)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmänta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

På den florarika åsen hittades även gott om färgmåra och brudsporre (529 ex). Särskilt frekventa var praktbrunört, fältmalört och krissla. Övriga intressanta arter var backsippa, backsörblomma, backtimjan, getväpling, buskviol, bockrot, gullviva, hällveronika, jordtistel, rosettjungfrulin, lundtrav, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, slåtterfibbla, väddklint och ängshavre. Backlök förekom endast på åkerholmen.

Beskrivning

Välmarkerad rullstensås med mycket artrik och välutvecklad torrängsflora. Området bör avsättas som naturreservat eller på annat sätt säkerställas inför framtiden. Idag är området ohävdad. Fjärilar som sågs vid besöket var violett kantad guldvinge, vitgräsfjäril, ängsblåvinge, puktörneblåvinge och luktgräsfjäril. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

En av länets mest bevarandevärda örtrika torrängar med rik biologisk mångfald och rik fjärils-fauna. Hävd genom slåtter och/eller efterbete måste till snarast. Området bör avsättas som naturreservat.

43 Åkerholme vid stenmur 200 m O Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 43, S13

Smalbladig lungört: 2 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Färgmåra, säfferot, backsmultron, buskviol, stor blåklocka, väddklint, vitmåra, gulmåra, skogsklöver och åkervädd sågs också.

Beskrivning

En liten åkerholme som betas vid vall och efter skörd. I gräns mot vall förekommer ganska rikligt med vallgräs och kvävegynnade örter.

Bedömning

Nuvarande hävd får fortsätta. Inga röjningsbehov idag.

44 Åsslänt 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 44

Smalbladig lungört: 134 ex

Drakblomma: 91 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses bl.a. stor blåklocka, gullviva, backtimjan, backlök, brudsporre (6 ex längst i norr), färgmåra, säfferot och väddklint. Kråkvicker förekommer också rikligt. Av kväveväxter noteras hundäxing, hundkex och kvickrot.

Beskrivning

En mycket välskött och representativ örtrik torräng som sköts enligt gammal falbygdstradition dvs efterbete med nöt vid vall och efter skörd. Området är ett riktigt "facit" på hur en drakblommebacke skall skötas för att kunna bevaras för framtiden – alltså ett perfekt studieobjekt för naturvårdsförvaltare, markägare och ideella naturvårdare. Drakblomma och smalbladig lungört

förekommer ymnigt i slänten tillsammans med en rad andra intressanta arter. Rönjningar har utförts genom kommunens försorg för knappt 10 år sedan. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området är kanske det bästa exemplet i Sverige på hur en örtrik torräng med drakblomma skall skötas optimalt. Det bör hållas under uppsikt genom regional miljöövervakning men inte säkerställas som reservat eller liknande.

45 Gravkulle vid markväg 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 45

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 3 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

I området ses även ängshavre, harmynta, färgmåra, säfferot, och stor blåklocka. Hundkex och timotej förekommer tyvärr alltför ymnigt. Även skogsklöver och vitmåra finns här vilket visar att området hävdas för svagt.

Beskrivning

Svagt betad åkerholme med förekomst av forngravar. Drakblomma har en liten population här. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Beteshävden bör intensifieras.

46 Åkerren och vägren NO om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 46

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 1 planta (stor och fin)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noteras gul fetknopp, prästkrage, rödkämpar, färgmåra, darrgräs, buskviol, backsmörblomma, backsmultron ängshavre och väddklint. Av kväveväxter hittas hundkex, hundäxing, kvickrot och ogräsmaskros.

Beskrivning

Åker- och vägren som är ganska påverkad av kväve från vallarna. Vissa delar hyser dock en ganska fin torrängsflora. Drakblomma påträffades 1998, då som ny lokal i Skaraborg.

Bedömning

Det ska bli intressant att se om drakblomman kommer att överleva på sikt. Lokalen är en "marginallokal" där drakblomman trängs mellan den permanenta betesmarken och den gödslade vallen.

47 Åkerholmar O om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7

Besöksdatum: 12 juni

Tidigare o mrådesnummer: TiS 47, D36

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses endast backsmultron, luddhavre och ängshavre. Vargtörel förekommer rikligt. Kvävearterna hallon, hundäxing och hundkex har också en given plats här.

Beskrivning

Chanserad och ohävdad åkerholme utan naturvärden.

Bedömning

Området bör utgå från den regionala miljöövervakningen.

48 Kulle V om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7

Besöksdatum: 30 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 48, D37

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

I framför allt vägs kärningen ses hävdberoende arter som backsippa, backsmultron, darrgräs, buskviol, gullviva, harmynta, lundtrav, vårstarr och ängshavre. På torrängen ses färgmåra, vitmåra, skogsklöver, hundkex, blodnäva, trollsmultron, tjärblomster etc.

Beskrivning

En ohävdad äldre betesmark med torrängsflora på de mest ljusöppna delarna. Vägs kärningen som utsatts för störning har den mest väl utvecklade florauppsättningen.

Bedömning

För att klara området på sikt måste slåtter och/eller bete komma till stånd. Möjligen kan detta vara svårt på den här lokalen idag.

Området bör ingå i Vägverkets projekt "Artrik vägkant". Underhåll av vägkanten kan bevara kärlväxter samtidigt som småbiotoper skapas för insekter som bin och steklar.

49 Slänt 400 m S om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 49, S17

Smalbladig lungört: 391 + 7 skott

Drakblomma: 1 planta

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Getväppling, darrgräs, klasefibbla, prästkrage, färgmåra, slåtterfibbla, stor blålocka m.m. förekommer här också.

Beskrivning

Ohävdad slänt där bergör, hallon, krissla och blodnäva förekommer i partier. I norr finns rester av en finare torräng där trivialiseringen inte gått så långt. Karaktären av ohävd gynnar smalbladig lungört vilken förekommer i höga antal. Den drakblommeplanta som finns här är på god väg att kvävas av krissla som växer i norr c:a 5 meter från åkerkanten. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området har definitivt försämrats sedan 1998. Ohävdarterna bedöms ha ökat i areal sedan dess. Årlig bränning kan vara ett mycket bra alternativ om inte bete går att anordna. Området bör införlivas i naturreservatet Nolgården Näs.

50 Ås 500 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 50, D38

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noteras ormrot, grönvit nattviol, hirsstarr, brunört, färgkulla, stenbär, vitmåra, timotej, baktimjan, backsmultron, getrams, getväppling, rosettjungfrulin, darrgräs, jordtistel, harmynta, slåtterfibbla, färgmåra, sommarfibbla, klasefibbla, jungfrulin m.m.

Beskrivning

Välbetad låg ås som har röjts på enbuskar. Røjningarna har genererat en märkbar röjgödslings-effekt. En hane av törnskata sågs och hördes varnade för en räv som patrullerade förbi åsen. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Ett mycket fint objekt som bör nötbetas även i framtiden. Området bör införlivas i naturreservatet Nolgården Näs.

51 Åkerholmar 400 m SO om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 51, D39, S18

Smalbladig lungört: 113 + 7 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På lokalen ses även låsbråken (14 ex på överkanten av den gamla husbehovstakten med Cladonia ssp), vitmåra, prästkrage backtimjan, backsippa, färgmåra, rosettjungfrulin, darrgräs, slätterfibbla och svinrot.

Beskrivning

Artrik mindre åkerholme som troligen hävdas svagt genom efterbete (Komockor sågs på holmen). Krisslan breder ut sig i partier vilket inte alls är bra för den här kullen. Området som ingår i Natura 2000 är ett årligt miljöövervakningsområde för örtrika torrängar. 2002 hittades 76 + 7 skott av smalbladig lungört.

Bedömning

Bevarandevärd åkerholme med rik och representativ flora. Hävden måste öka, helst genom att fler djur betar av området. Slätter av krissla bör ske tidigt på säsongen. Området bör införlivas i naturreservatet Nolgården Näs.

52 Ås 400 m S om Österäng, Näs. Kvättak 3:5

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 52, D40

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På denna artrika ås sågs även backstarr, kummin (ganska riklig), slättergubbe, kråkvicker, röd-klöver, vårstarr, stor blåklöcka, slätterfibbla, luddhavre, jungfrulin, backrot, backsippa, backtimjan, låsbråken (1 ex i norr), jordtistel, harmynta, klasefibbla, rosettjungfrulin m. fl. arter.

Beskrivning

Området utgörs av dels en större del som är betad, dels en mindre åkerslänt som endast betas vid vall. Det är mycket pedagogiskt att promenera utmed gränsen och studera skillnaden mellan dessa områden. Hela området som ingår i Natura 2000 är ganska påverkat av kväve, något mindre dock i den sydvästra halvan av området.

Bedömning

Fortsatt nötbete gäller för det här mycket bevarandevärda området. Den del som enbart betas vid vall bör även fortsättningsvis göra detta.

53 Åkerholme 300 m SO om Österhög, Näs. Kvättak 3:5

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 53, D41, S19

Smalbladig lungört: 2302 ex (rekord)

Drakblomma: 38 varav 36 växte på den del som går i ost-västlig riktning.

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter noteras bl.a. backsippa, getväppling, gullviva, darrgräs, ängshavre och ängsvädd. Liljekonvalj, hundkex och rödklöver förekommer rikligt i partier. Kvävearter som hundkex finns rikligt på åschrönet. Mer spridda är timotej, ogräsmaskros och hallon.

Beskrivning

Den låga åsen är en del av naturreservatet Nolgården-Näs. Dessa åsar har fram tills helt nyligen varit utan hävd genom slätter och bete. De två senaste åren har dock dessa slagits vilket är bra för mångfalden på åsen. Smalbladig lungört förekommer i mycket höga antal – 2302 exemplar räknades vilket gör denna del till en av de mest optimala för den arten. Drakblomma som i år har ett sämre år räknades till 38 exemplar totalt. Lustigt är att smalbladig lungörten fördubblats mot 1998 medan drakblomman i princip halverats. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Åsen bör slås årligen och åtminstone tidvis efterbetas med nöt, något som reservatsförvaltaren Anders Stagen redan är vidtalad om.

54 Backsluttning 300 m S om Österäng, Näs. Kvättak 3:5

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 54, D42

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

I området finns även gott om kvävearter som smörblomma, rödklöver, ängssvingel, vitmåra och brunört. Hundkex och mjölke växer i partier. Av övriga torrängsarter märks backsörblomma, getväppling, gullviva, harmynta, jordtistel, rosettjungfrulin, gullviva, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, färgmåra, sommarfibbla, väddklint och ängshavre.

Beskrivning

Nötbetad ås som har ett ganska stort inslag av såväl kvävearter som äkta torrängsarter. Hävden är god – måttlig. Den betesgynnade arten solvända som blir allt ovanligare förekommer rikligt här. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt nötbete.

55 Åkerholme 350 m OSO om Österhög, Näs. Kvättak 3:5

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 55, D43, S20

Smalbladig lungört: 1641

Drakblomma: 30

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras bl.a. prästkrage, getrams, spåtistel, slättegubbe, darrgräs, gullviva, hållveronika, jordtistel, harmynta, färgmåra, sommarfibbla och ängshavre. Kråkvicker förekommer rikligt i partier. Liljekonvalj, rödklöver, hundäxing och hundkex finns här också. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Se område 53. Här liksom på detta objekt så är blodnäva (och i viss mån krissla) stora dominanter i fältskiktet.

Bedömning

Se 53.

56 Åkerholme vid vägen 200 m SO om Österäng, Näs. Kvättak 3:5

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 56, D44

Smalbladig lungört: 82 + 3 skott

Drakblomma: 6 (ynkliga)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noteras prästkrage, ängshavre, tjärblomster, slankstarr, backsmörblomma, jungfrulin, buskviol, darrgräs, gullviva, harmynta, jordtistel, färgmåra, väddklint, ängshavre och färgkulla. Av kvävearter sågs hallon, hundäxing, rödklöver, mjölke och hundke x.

Beskrivning

Större åkerholme utmed grusvägen vid naturreservatet Nolgården-Näs. Floran är artrik och representativ för den örtrika torrängen på Falbygden. Krissla och blodnäva förekommer rikligt i partier. Antalet drakblomma var oroväckande få. Slätter har dock utförts vid några tillfällen. Området som tyvärr inte betas ingår i Natura 2000.

Bedömning

Inga röjningsbehov. Holmen som ingår i naturreservatet är ett viktigt inslag i landskapet. Slätter bör ske årligen. Efterbete bör anordnas för att åstadkomma en bra marktörning.

57 Två åkerholmar på Östra Mobäcken, Näs. Östra Mobäcken 1:5

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 57, D45

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På kullarna förekommer skogsklöver rikligt. Getrams, jordtistel, darrgräs, buskviol, bockrot, luddhavre, prästkrage, färgmåra, väddklint och ängshavre ses också liksom kvävearterna hundäxing, kvickrot och timotej.

Beskrivning

Ett par ganska påverkade kullar med spår av täkt, stentipp och torpbebyggelse. Oxel och enbuskar förekommer i relativt hög utsträckning. Kullarna har tidigare betats. Den exklusiva arten solvända finns fortfarande kvar men kommer snart att försvinna från området om inte betet återupptas. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området behöver betas och röjas om floran skall bevaras. Röjning utan efterföljande bete bedöms som meningslös.

58 Låg ås "Via amabilis" SO om Österäng, Näs.

Besöksdatum: 29 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 58, D46

Smalbladig lungört: 6 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

50 ex av låsbräken fanns ute på den torra landtungan i öster. Andra intressanta torrängsarter var backsippa, backsmörblomma, baktimjan, getrams, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, lundtrav, lundstarr, rödklint, färgmåra, stor blåklocka, vårstarr, väddklint och ängshavre. Av ohävs- och kvävearter noterades timotej, hundkex och hundäxing.

Beskrivning

"Via amabilis" är begreppet för den stig (väg) som leder fram till fjädergräset på Nolgården, Näs. Blomprakten är vida känd inte minst p.g.a Lennart Fridéns beskrivningar i litteraturen från 1950- och 60-tal. På Nässidan av stenmuren mellan Vartofta-Åsaka och Näs socknar är floran som sagt vacker och artrik. Under flera år har dock ingen hävd skett vilket bidragit till att arter som hundäxing, krissla och hundkex vinner mark framför trollsmultron och färgmåra, oxbär och blodnäva. Det senaste året har dock även denna vegetation slagits inom ramen för reservatsskötseln. Smalbladig lungört har inte tidigare noterats vid inventeringarna 1995 och 1998. I år sågs dock några exemplar vilket i det här sammanhanget blir detsamma som en nyupptäckt lokal. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

En av Sveriges mest berömda och bevarandevärda blomsterpromenader som bör skötas genom årlig slätter.

59 Åkerholme 200 m SV om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS59, D47

Smalbladig lungört: 46 + 4 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Utöver indikatorarterna för örtrik torräng ses bl.a. backsippa, brudsporre (1 ex ny lokal), baktimjan, backsmörblomma, darrgräs, gullviva, jordtistel, prästkrage, rödklint, slätterfibbla, vårstarr och väddklint.

Beskrivning

Åkerholme med artrik och representativ flora. Betas vid vall. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Inga röjningsbehov. Fortsatt bete vid vall.

60 Kulle vid parkering vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 60, D48

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Utöver ovanstående arter sågs bl.a. backtimjan, getrams, getväppling, buskviol, darrgräs, gullviva, jordtistel, harmynta, rosettjungfrulin, lundtrav, lundstarr, färgmåra och rödkämpar. Hundkex och röjgödslingsarter som skogsklöver och vitmåra förekommer ganska rikligt i partier.

Beskrivning

Vid besöket var kullen ännu inte betad vilket gjorde det mer lättinventerat i år jämfört med 1998. Floran var överraskande artrik med stort inslag av indikatorarter och torrängsarter även om en del kvävearter också förekom. Träd och buskar skuggar en stor del av området. Vaktel spelade från de närliggande åkrarna. Området ingår inte Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt nötbeteshävd. Avverkning av träd och enbuskar på några års sikt. Området bör tas med i Natura 2000 speciellt som det inte ingår i naturreservatet.

61 Kulle i åker NO om parkering vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS, D49

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noterades darrgräs, ängshavre, getväppling, backsippa, rödkämpar, backtimjan, klasefibbla, färgmåra, sommarfibbla och väddklint. Vanlig kväveart var hundkex. Vallgräs förekommer i stora sjok. Brännässla, hundäxing och ogräsmaskros fanns här också.

Beskrivning

Området utgörs av en låg ås som har små plättar med rik flora bl.a. gott om solvända. En stor del är annars alltför påverkad för att representera riktigt höga naturvärden. Röjning har utförts på senare år.

Bedömning

Området är inte särskilt intressant sett ur naturvårdssynvinkel.

62 Björstorsåsen NO om Österäng, Vartofta-Åsaka. Åsaka-Björstorp 1:1

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 62, D50

Smalbladig lungört: 4 ex (ny lokal)

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	X
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krisla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmänta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Exempel på övriga torrängsarter är kattfot, backstarr, brudsporre (14 ex ny lokal), jordtistel, harmänta, rosettjungfrulin, jungfrulin, klasefibbla, färgmåra, sommarfibbla och slätterfibbla.

Beskrivning

Åsen som ibland kallas Kungsåsen är en viktig del i naturreservatet Nolgården-Näs. Åsen betas årligen och tämligen hårt vilket också präglar områdets florasammansättning. Arter som sommarfibbla och lundstarr förekommer rikligt medan kväveindikatorarter och ohävdarter förekommer mera sparsamt. Toppjungfrulin finns i området men sågs dock inte i år. Fjärilsfaunan och troligen även övrigt lägre djurliv är rikt. Området har regelbundet röjts på enbuskar. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt årligt nötbete är högt prioriterat i detta artrika område. Rövning behövs inte på några år.

63 Åkerholme 200 m NO om Österäng, Vartofta-Åsaka. Åsaka-Björstorp 1:1

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 63, D51

Smalbladig lungört: 20
(varav 16 i den hävdade delen)

Drakblomma: 2 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krisla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmänta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Oxbär, stånds, färgmåra, sommarfibbla, ängshavre, prästkrage, baktimjan och backsippa är några av de arter som också ses i detta objekt. Ohävdarterna bergör och liljekonvalj förekommer rikligt i partier. Kvävearter har också gjort intrång i området. Arter som noterades var hallon, hundäxing, hundkex, kvickrot och ogräsmaskros.

Beskrivning

Området är dels nästan helt ohävdad, dels betad ihop med Kungsåsen. På den ohävdade delen finns några plantor drakblomma kvar även om de nu tycks sjunga på sista versen innan krissla och blodnäva kväver dem helt och hållet. Den betade delen är rik på torrängsarter. Området ingår i Natura 2000 men tyvärr inte i naturreservatet.

Bedömning

Området bör införlivas i naturreservatet. Den ohävdade delen måste slås årligen under några års tid. Ett stängsel skulle kunna bidra till att denna del betas sent på året och bara kanske under några år. Tiden är kort om vi vill bevara drakblommorna.

64 Stipaåsen 200 m V om husen vid Nolgården, Vartofta-Åsaka.

a) Näsdelen av åsen. Kvättak 4:2.

Besöksdatum: 29 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 64, D52, S21

Smalbladig lungört: 1128 + 10 skott

Drakblomma: 389 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs	X	Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På den här mycket artrika ängen hittas även arter som stånds, brudsporre (23 +1 ex i söder, ”ny lokal”), färgkulla, låsbräken, klasefibbla, färgmåra m.m.m.m.

Beskrivning

Stipaåsen är en av de finaste örtrika torrängar Sverige kan visa upp. Antalet torrängsarter är mycket högt, (samma som 1998) och oönskade arter förekommer mycket sparsamt möjligen med liljekonvalj som enda undantag. Smalbladig lungört och drakblomma har stabila och livskraftiga populationer här. Området som är naturreservat sköts genom slåtter i kombination med bete. Bete har även tillåtits på det ställe där fjädergräset växer, jmf område 66. Området är också rikt på fjärilar. Bland annat sågs den rödlistade arten liten blåvinge vid besöket. Liten blåvinge lever på getväppling som är en karaktärsart i det här Natura 2000-området.

Bedömning

Fortsatt skötsel enligt nuvarande metoder. Eventuellt kan det bli aktuellt avstå slåttern vissa år. Den slåtter som utförs förefaller nämligen vara väldigt hård på den här åsen. Samma reflektion gjordes de facto vid inventeringarna 1993 och 1998.

b) Åsakadelen av åsen. Åsaka-Björstorp 1:1.

Besöksdatum: 29 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 64, D52, S21

Smalbladig lungört: 317 + 20 skott

Drakblomma: 120 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Arter som också påträffades var t.ex. backsippa, getrams, getväppling, gullviva, harmynta, rödklint, svinrot, stor blåklocka och ängshavre. Av ohävsarter dominerar förstas blodnäva och krissla. Även liljekonvalj är vanlig. I norr ses även en del skogsnäva.

Beskrivning

Åsakadelen av åsen har under årens lopp fått en allt mer slappande hävd. Tidigare har området betas vid vall och i samband med skördar något som numera sker mycket sporadiskt, högst vart 7:e år. Detta nya betessystem ger en alltför svag hävd med resultatet att blodnäva och krissla på sikt tar över helt. Intressant är att drakblomman har ökat med ca 500% sedan 1998. En trolig orsak kan vara att upplagringen av ett tjockt förnalager bidragit till att markens fuktighet bevarats. Detta kan i sin tur bidra till att arten lyckats bra med blomningen i år. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Med anledning av den slappnande hävden måste slåtter utföras regelbundet men kanske inte nödvändigtvis varje år. Inga röjningsbehov.

65 Åsen strax V och S om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 29 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 65, D53

Smalbladig lungört: 12 + 1 skott

Drakblomma: 5 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Backsmörblomma, backsippa, backsmultron, buskviol, darrgräs, stånds, gullviva, svinrot, väddklint m.m. ses också. På den hårt och permanent betade delen av området ses även lundtrav, lundstarr, rödkämpar, baktimjan och getväppling.

Beskrivning

Ås som ingår i naturreservatet. En del av området betas hårt och permanent av nöt. En större del betas endast vid vall och skörd. På detta mildare hävdade området finns några mindre bestånd av smalbladig lungört och drakblomma. Den smalbladiga upptäcktes som ny lokal 1998 då endast ett exemplar noterades i juli. 2002 hittades 31 blommande plantor smalbladig lungört då detta område besöktes som "bonusobjekt".

I år är det speciellt glädjande att drakblomman har återupptäckts. 1998 hittades den inte alls trots att detta var ett bra år för drakblomma. Röjningar hade då nyligen genomförts på växtplatsen vilket kan vara skälet till att den då inte gick i blom, jmf 66! Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt hävd enligt nuvarande system. Inga röjningsbehov.

66 Åsen NV om husen på Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 29 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 66, D54

Smalbladig lungört: 95 + 17 skott

Drakblomma: 0 plantor!

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs	X	Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter ses bl.a. brudsporre 2 ex i nordslänten (ny lokal), stånds (föryngrar sig bra här), jordtistel, backtimjan, backsippa, stor blåklocka, darrgräs, ängshavre, lundtrav, färgmåra, gullviva och luddhavre.

Beskrivning

På den här åsen som också ingår i naturreservatet, skiljer sig hävden från övriga delar genom att den betas årligen men med betespåsläpp i juli månad. Fjädergräset växer här också, i år med 25 fertila strån på 10 tuvor. Fjädergräset har klarat sig med enbart betesdrift i flera decennier vilket är en förklaring till att bete även testas i område 64a. Det är t.o.m. så att arten har utvecklats bättre än på huvudlokalen 64a som skötts nästan enbart med slåtter. Den smalbladiga upptäcktes som ny lokal 1998 då endast två exemplar noterades i juli. 2002 hittades 98 blommande plantor smalbladig lungört då detta område besöktes som "bonusobjekt".

De drakblommor som hittades som nya 1998 lyste i år helt med sin frånvaro. Det är intressant att röjningar har utförts på växtplatsen de senaste åren. Antagligen och förhoppningsvis är det samma som med 65, att dessa drakblommor kommer att dyka upp igen om några år. På åsens krön kan man se en viss gödslingseffekt av de betande djuren och av utförda röjningar. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt hävd enligt nuvarande system. Inga röjningsbehov.

67 Åsar NO om husen vid Nolgården, Näs. Kvättak 4:2

Besöksdatum: 29 maj 4 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 67, D55

Smalbladig lungört: 0 ex

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Övriga arter är backsmultron, baktimjan, getrams, getväppling, darrgräs, gullviva, harmynta, jordtistel, lundtrav, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, färgmåra, stor blåklocka, väddklint och ängshavre. Rödklöver, äkta johannesört, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex förekommer också här. Vitklöver kan dominera i partier.

Beskrivning

På den här lilla åsen har smalbladig lungört förekommit med några exemplar. På senare år har de inte setts till kanske beroende på de enbuskröjningar som utförts här. Området är ganska påverkat av kväve i partier. Bete med nöt sker årligen ihop med 66. Området ingår i Natura 2000 och är ett årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. Precis som i år hittades inga plantor 2002.

Bedömning

Fortsatt hävd enligt nuvarande system. Inga röjningsbehov.

68 Hallabacken SSO om Hulegården, Näs. Kvättak 5:1

Besöksdatum: - Tidigare områdesnummer: TiS 68, D56

Smalbladig lungört: Ej känd Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Förstört område som ersatts med nytt objekt. Ej besökt i år

Bedömning

Området utgår från den regionala miljöövervakningen.

69 Kulle NO om Brunngården, Näs. Västra Mobäcken 1:1

Besöksdatum: 4 juli Tidigare områdesnummer: TiÅ 69, D57

Smalbladig lungört: Ej känd Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Övriga arter som ses är spåtistel, darrgräs, gullviva, jordtistel, lundstarr, prästkrage och ängshavre. Brännässla utgör ett önskat inslag.

Beskrivning

Fårbetad åkerholme som behöver röjas på enbuskar snarast. Trycket från djuren är hårt och floran var i år mer svårinventerad än 1998 då inga djur betade här. Hälften av arterna från 1998 hittas inte.

Bedömning

Området bör endast betas sent på året så att intressant flora hinner fröa av sig.

70 Kulle 200 m O om gården på Mobäcken 2:3, Näs.

Besöksdatum: -

Tidigare områdesnummer: TiS 68, D56

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Chanserat område som ersatts med nytt objekt. Ej besökt i år

Bedömning

Området utgår från den regionala miljöövervakningen.

71 Åsar 400 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovarp 1:20

Besöksdatum: 26 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 71, D60,61,
S22, S23

Smalbladig lungört: 115 blommande

Drakblomma: 6 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Blodnäva förekommer rikligt i partier. En annan art som är ovanligt frekvent är backlök, speciellt i väster. Torrängsarter utöver indikatorarterna är t.ex. backsippa, backsmultron, getrams, buskviol, bockrot, darrgräs, jordtistel, klasefibbla, lundtrav, lundstarr, sommarfibbla, slätterfibbla och väddklint.

Beskrivning

Den allra vackraste torrängen i Göteve har glädjande nog restaurerats de senaste åren. Enbuskar har röjts och området har tillsammans med en näraliggande vall hägnats för bete med nöt. Antalet smalbladig lungört tycks ha ökat sedan 1998 då antalet plantor räknades till 100. Vid besöket den 25 juni betade ungdjur på åsen. Vegetationen var ganska nedbetat vilket är en viktig orsak till att antalet drakblommor som hittades blev mycket lågt jämfört med 1998 och 1993 då knappt 200 plantor noterades. Brukaren som var på plats informerades om att han betat mycket bra men alltför tidigt. Röjgödslings effekter av röjningarna syns i norr. Vissa ställen på åsen är också rika på vallgräs, i synnerhet hundäxing. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Åsen är Göteve sockens mest värdefulla och det är med stor tillfredsställelse att se att den restaurerats de senaste åren. Fortsatt efterbete med nöt kommer att bevara områdets floravärden för framtiden. Området bör avsättas som naturreservat tillsammans med 72 och 73.

72 Åskulle 700 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovarp 2:6

Besöksdatum: 26 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 72, D62, S23a

Smalbladig lungört: 5 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Övriga arter är endast ängshavre. I stället för torrängsarter dominerar hundkex, hundäxing, timotej, ogräsmaskros och skogsnäva.

Beskrivning

Ohävdad kulle med gammal tall på krönet. Runt tallen växer den smalbladiga i en trivial vegetation dominerad av blodnäva och hundkex. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bör restaureras tillsammans med övriga åsar och holmar i närområdet i syfte att avsättas som naturreservat. Betesdrift är det bästa och mest effektiva skötselns för området.

73 Åsen 500 m SV om Lars-Andersgården, Göteve. Tovarp 3:14, 1:20

Besöksdatum: 26 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 73,D63

Smalbladig lungört: 138 blommande

Drakblomma: 1 planta

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter är backsippa, backsmultron, getrams, getväppling, buskviol, gullviva, klasefibbla, lundtrav, prästkrage, färgmåra, säfferot och ängshavre. Av kvävearterna märks särskilt hundkex. Hundäxing, kvickrot, hallon, och ogräsmaskros förekommer tyvärr också.

Beskrivning

Det här området skulle kunna vara ett riktigt fint område med mycket rik torrängsflora. Tyvärr har det dock stått ohävdad i många år och floran är istället på väg att utarmas. Ohävdens har ökat så att även den mest sydliga, tidigare hävdade delen av åsen nu är helt i ohävd. Smalbladig lungört förekommer fortfarande ganska rikligt på den mittersta delen av åsen men har ändå minskat markant sedan 1998. Föryngring sker troligen inte alls av smalbladig lungört. Drakblomma kämpar för sin överlevnad i ett hav av blodnäva och krissla den norra delen av området. Här sågs även backlök 1998. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området bör restaureras tillsammans med övriga åsar och holmar i närområdet i syfte att avsättas som naturreservat. Betesdrift är det bästa och mest effektiva skötselns för området. De få kvarvarande åsarna i Göteve är alla i behov av stödinsatser kanske i form av ett särskilt byprojekt. Rójningar och avverkningar kan vara på sin plats om betesdriften kommer tillstånd. Då betet på 71 fungerade så bra i år så blir det nog lätt att få till stånd ett bra bete på hela åssystemet, helst med angränsande vallar införlivade också. Djuren skulle kunna sättas på bete tidigt på de delar som inte

har så höga naturvärden. Efterhand kan fållor öppnas in till de områden som har en rik örtrik flora. Slutligen betas allt i en och samma fålla.

74 Åkerholme 200 m SV om Mellomgården, Göteve. Tovarp 1:18

Besöksdatum: 26 maj, 26 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 74

Smalbladig lungört: 11 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Backlök, backsippa, backsmörblomma, backsmultron, getväppling, buskviol, harmynta, lundtrav, lundstarr, rödklint, säfferot, väddklint och ängshavre ses också liksom en del hundkex, skogsnäva och hundäxing.

Beskrivning

Lokalen upptäcktes från vägen 1998 som en blodnäverik lokal med 8 exemplar av smalbladig lungört. I år hittades några fler exemplar vilket antagligen beror på mellanårsvariationen. Området är fortfarande i ohävd men bör betas extensivt sent på säsongen. Spår av äldre husbehovstakt finns. Den vägskärning som ingår medför att antalet arter är större än vad skulle varit utan den markstörningen. Aspsly svarar för en viss igenväxning men det stora hotet är trots allt att blodnäva och krissla är så starka att de tar över hela kullen.

Bedömning

Extensivt bete alternativt slåtter passar på det här området. Betesdjur finns i närheten. En närboende är vidtalad angående detta.

75 Ås 500 m V om Brogården, Göteve. Elin 2:8

Besöksdatum: 26 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 75, D24, S25

Smalbladig lungört: 1 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Exempel på övriga arter är hallon som är riklig på västsidan, brännässla, ogräsmaskros och hundkex. Tyvärr har även ohävdarten berggrö dykt upp på åsen. Torrängsarter är bl.a. getrams, backsmörblomma, darrgräs, buskviol, stånds, backlök, backstarr, sommarfibbla, säfferot, klasefibbla, lundtrav och luddhavre. Backklöver förekommer endast mycket sparsamt längst nordväst.

Beskrivning

Ohävdad åkerås som är kraftigt igenvuxen med enbuskar. Smalbladig lungört förekommer ytterst sparsamt i den nordligaste mest öppna delen. Området ingår som årligt objekt för räkning av smalbladig lungört. 2002 noterades att bränning hade utförts på den nordligaste delen av åsen. 2003 har det troligen inte bränts här. Förekomsten av smalbladig lungört har alltid varit liten på den här åsen. Anders Bertilsson noterar "några ex" vid sin inventering 1995. 1998 ses 2 ex och 2002 1 blommande + 1 skott. Området ingår som årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Det finns goda chanser att återuppliva den fina torrängsflora som en gång präglade åsen. Hela åsen bör därför snarast betas med nöt. Området bör därefter röjas på enbuskar i 75 % av området och kanske brännas (beroende på hur betet fungerat). Rövningarna bör ske successivt eftersom det finns risk för röjgödslings effekter och oönskad invandring av maskrosor och hundkex. Befintlig täkt och stentipp får inte öka i omfattning.

76 Furåsen, Bosgården, Göteve. Göteve 6:27

Besöksdatum: 26 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 76, D65

Smalbladig lungört: 1 blommande

Drakblomma: 16 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Bloodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Mycket vanliga är blodnäva, backskafting och vitmåra. Hallon förekommer rikligt i partier. Andra kväve- och ohävdarter är skogsnäva, brännässla, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex. Ängshavre, getväppling, prästkrage, gullviva, backsippa, lundtrav och stor blåklocka m.m. ses också.

Beskrivning

Området utgörs av en tallklädd väl markerad ås som har vissa slänter öppna för solens värmande strålar. Åsen är mest känd för sina drakblommor men har även en planta smalbladig lungört som regelbundet dyker upp vid uppgången på åsen i väster. Området ingår som årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. 2002 hittades en blommande planta av smalbladig lungört. Drakblomman tycks ha minskat där de växer under skärmen av tallar. Istället är det vid uppgången som flertalet plantor (12) växer. Längst ut åt öster på åsen finns numera två plantor. Området ingår i Natura 2000 och slås troligen med lie på en del ytor. Vid besöket satt en hornuggla i de gamla tallarna.

Bedömning

Typiskt för området är att fina torrängsfragment omväxlar med kraftigt igenvuxna och trivialiserade delar. Området skulle må mycket bra av bete med nöt, något som nog är svårt att få till stånd idag. Slåtterrutinerna bör ses över så att de mest värdefulla ytorna kommer med. Ytan bör utökas successivt och företrädesvis i den södra slänten samt i anslutning till drakblommorna i väster. Rövning av en bör också genomföras. Hallon och lövbärande buskar och träd röjs på c:a 60 % av åsen. Furorna får stå kvar.

77 Ulvaberget, Göteve. Göteve 6:5 m.fl.

Besöksdatum: -

Tidigare områdesnummer: TiS 77, D66

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Mindre intressant område som ersatts med nytt objekt.

Bedömning

Området bör utgå från den regionala miljöövervakningen.

78 Ås 250 m O om Sjöbacken, Göteve. Göteve 6:4, 6:5

Besöksdatum: 26 maj, 10 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 78, D67

Smalbladig lungört: 19 blommande

Drakblomma: 0!!!

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter ses bl.a. gott om gulmåra och vitmåra. Backlök, gullviva, ängshavre, stor blå-klocka, prästkrage, buskviol, väddklint, rödkämpar och säfferot är exempel på andra torrängsarter. Kungsmynta förekommer ovanligt rikligt på den här åsen. Skräpväxter i form av liljekonvalj, brännässla, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex ses också.

Beskrivning

1998 utfördes art/areanalyser på den här lokalen. Resultatet visade då att den hade den största arttätheten av de tio undersökta områdena. Bete i samband med vall ansågs då vara den hävdregim som gällde. Idag är det tveksamt om det sker någon hävd alls. Kullen ser ut att börja förfalla. Inga spår av efterbeten ses överhuvudtaget vilket är beklagligt. Av smalbladig lungört hittades 11 blommande på den västvända slänten och 8 blommande på krönet och i den ostvända slänten. Drakblomma hittades inte alls i år vilket är mycket beklagligt. Vid tidigare inventeringar har c:a 10 plantor noterats. Vid besöket fanns förhoppningar om att återfinna brudsporre detta mycket goda år för den arten. Så blev det dock inte. Området förefaller vara på väg att få en ökad påverkan av kväve. Området är med i Natura 2000.

Bedömning

Området bör snarast ses över av länsstyrelsen och kommunen tillsammans. Slåtter med efterbete bör vara målet med hävden på den här kullen. Den näraliggande lokalen Ulvaberget är betad bra så förutsättningar att få till stånd en riktig hävd bör finnas även för detta lilla fina objekt. Ett biotopskydd där kommunen deltar i vården kanske kan vara ett sätt att bevara åkerholmens kvaliteter.

79 Tomt på Storgatan 42 i Floby.

Besöksdatum: 24 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 79, D68

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 3-4 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Få övriga arter förekommer. De som ses är backsippa, stor blåklocka, liten blåklocka, luddhavre, vitmåra och rödklint. Stormåra är frekvent.

Beskrivning

Växtplatsen är ett staket i tomtgräns. Ägarna är nya och (numera) lyckligt medvetna om att de har en raritet på tomten. De lovar att tänka på den när det är dags att gå över trädgården.

Bedömning

Sveriges västligaste förekomst av drakblomma. Fröer från dessa kan med fördel läggas ut på den lilla kvarvarande ängen strax intill.

80 Kulle 150 m SO om Grimskullen, Marka. Redberga 1:25

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 80

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På kullen finns rikligt av vitmåra, gulmåra, kråkvicker, gulvial, hållveronika och skogsnäva som alla tycks vara gynnade av bränning. Andra arter är bl.a. backsippa, gullviva, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, stor blåklocka, svinrot och ängshavre. Klint saknas helt på kullen.

Beskrivning

En helt öppen, mindre kulle som tidigare inventerats i samband med Västergötlands flora. Detta plus att markägaren som enda åtgärd bränner området varje år gör området intressant att följa upp. Området besöktes även 1998 då 13 torrängsarter inkl. slättergubbe sågs. I år noterades 17 arter dock ej slättergubbe.

Bedömning

Som bränningsobjekt bör området även följas i framtiden.

81 Åskulle 400 m VSV om Hulesjöns sydände, Marka. Redberga 1:25

Besöksdatum: 9 maj, 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 81, S27

Smalbladig lungört: 3 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Darrgräs, backlök, backsmultron, buskviol, gullviva, luddhavre, lundstarr, lundtrav, prästkrage, rödklint, rödkämpar, väddklint och ängshavre ses också vid besöket. Hundäxing förekommer frekvent liksom skogsnäva. Ohävdarterna vitmåra, krissla och blodnäva liksom kungsmynta utgör i viss mån också ett hot mot kullens mångfald.

Beskrivning

En liten men väl markerad kulle med rik torrängsflora. Området slås regelbundet av kommunen men bör helst även betas emellanåt. Antalet smalbladig lungört har minskat successivt, vilken på den här lokalen mycket väl kan bero på plockning och uppgrävning, se även under 82. Området bör tas med i Natura 2000.

Bedömning

Området bör avsättas som naturreservat. Fortsatt slåtter. Inga röjningsbehov för närvarande.

82 Åskulle 300 m VSV om Hulesjöns sydände, Marka. Redberga 1:25 .

Besöksdatum: 9 maj, 26 maj, 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 82, S28

Smalbladig lungört: **5 blommande den 9 maj**

0 blommande den 26 maj

Drakblomma: Ej känd (i sen tid)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	X

Darrgräs, backsmultron, backsmörblomma, getväppling, bockrot, harmynta, jordtistel, klasefibbla, luddhavre, säfferot, vårstarr och stor blåklocka m.m. noteras vid julibesöket. Vanliga är i synnerhet solvända, lundstarr, backskafting, säfferot, krissla och hundäxing.

Beskrivning

Samma ås som 81 och som numera delas av riksvägen. Området har stått obetat under lång tid och det finns därför ett stort behov av markstörning genom betesdrift. Konkurrenssvaga och betes-gynnade arter t.ex. backtimjan, solvända och backglim finns symptomatiskt nog i den gamla grustakten i söder.

Antalet smalbladig lungört har minskat konstant de senaste årtiondena. 1995 hittades ett 40-tal ex, 1998 26 ex, 2002 2 ex och i år 5 blommande exemplar. Den smalbladiga lungörten plockas och grävs upp på den här lokalen. Vid återbesök den 26 maj kunde varken stänglar eller plantor hittas, dock några små grorpar efter spadar! Området slås regelbundet av kommunen. Området bör tas med i Natura 2000.

Bedömning

Plockning är den viktigaste orsaken till att antalet exemplar av smalbladig lungört minskat till en oroväckande låg nivå. Slätter gäller för närvarande men bete bör introduceras så snart tillfälle dyker upp. Skyltar som informerar om att smalbladig lungört är fridlyst, hotad och förbjuden att plockas bör sättas upp av kommunen. Området bör avsättas som naturreservat. Inga röjningsbehov för närvarande.

83 Kulle utmed Danska vägen i Falköping.

Besöksdatum: 23 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 93

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Vanligt förekommande är blodnäva och prästkrage samt stormåra (i vägs kärningen). Det konkurrenssvaga vildlinet har bara enstaka plantor. Av övriga arter ses bl.a. säfferot, klasefibbla, stor blåklocka, prästkrage, darrgräs, skogsnäva, hundäxing och hundke x.

Beskrivning

Utmed genomfartsvägen Danska vägen i Falköping ligger en vacker liten torrbacke med rik flora. Backen slås av villaägaren strax intill varje år. Floran är förhållandevis lite påverkad av kväve från gatan. Området bör tas med i Natura 2000. Det vore väl något för kommunen att stoltsera med.

Bedömning

Fortsatt lieslätter. Inga röjningsbehov.

84 Gånggrift 200 m OSO om Luttra by. Luttra 22:1

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 84

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Inga indikatorarter för örtrik torräng hittades här. Istället sågs en del bockrot, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödklint, väddklint, säfferot och ängshavre. Hundkex är vanligt förekommande. Knylhavre, hundäxing och ogräsmaskros sågs också.

Beskrivning

Liten åkerholme där en av Falbygdens mest kända gånggrifter, Luttra gånggrift ligger. Kulle är välbesökt och torrängsfloran, det levande fornminnet, är ganska påverkat av tramp. Antalet torrängsarter har minskat från 12 st 1998 till 8 st 2003. Området slås årligen.

Bedömning

Fortsatt slätter är det bästa och enda tänkbara för den här lokalen. Tyvärr kommer nog floran att utarmas ännu mera i framtiden.

85 Gånggrift 300 m OSO om Luttra by. Luttra 22:1

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 85

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Även detta objekt är en liten åkerholme med torrängsflora som i mindre grad påverkats av näring än område 84. Kullen slås på samma sätt som 84. Backruta är den enda indikatorn för örtrik torräng här. En hel del andra mer ”triviala” arter förekommer dock här, exempelvis tjärblomster, svartkämpar, åkervädd, mandelblom, teveronika, mörkt kungsljus, backsmörblomma, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödklint, säfferot, väddklint och ängshavre. Knylhavre är frekvent. Hallon, ogräsmaskros och hundkex ses också.

Bedömning

Fortsatt slätter är det bästa och enda tänkbara för den här lokalen.

86 Kulle 200 m S om Trosseberg, Luttra. Luttra 6:1

Besöksdatum: 13 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 86

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På kullen fanns även brudsporre (44 ex), backsippa, backsmultron, backsmörblomma, backtimjan, getväppling, gullviva, jordtistel, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, säfferot, slätterfibbla, stor blå-klocka, väddklint och ängshavre. Av dessa är krissla och lundstarr vanligast. Av ohävd- och kvävearter ses liljekonvalj, hundäxing och brännässla.

Beskrivning

Åkerholme som slås årligen av Luttra hembygdsförening. Floran är rik på torrängsarter. Brudsporre förekommer rikligt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Bevarandevärd åkerholme som även fortsättningsvis bör slås. Om efterbete går att ordna så är detta önskvärt. Området är tillsammans med 87 väl värt att bevaras som naturreservat.

87 Trosseberg 700 m NO om Stommen, Luttra. Luttra 6:1

Besöksdatum: 29 maj, 13 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 87, D69, S26

Smalbladig lungört: 3 + 2 skott

Drakblomma: 1 planta

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs var bl.a. kattfot, stor blåklocka, backsippa, ängshavre, backtimjan, slankstarr, backtimjan, brudsporre, sommarfibbla, slåtterfibbla, stor blåklocka, oxbär och prästkrage. Luktvicker som här har en av få områden i Västergötland sågs också. Puktörne som också brukar finns här sågs dock inte alls. Bergrör har slagit ner i områdets norra delar. Knylhavre och hundäxing förekommer också inom området.

Beskrivning

En av Falbygdens finaste örtrika torrängar med "alla" arter närvarande förutom fjädergräs. Luktvicker och puktörne är bonusarter på den här härliga lokalen.

Redan 1998 konstaterades att drakblomman är på väg att försvinna från kullen vilket *kan* bero på en något för *intensiv* slåtterhävd. I år såg endast ett ickeblommande exemplar vilket inger oro inför framtiden. På förfrågan från slåtterkarlarna föreslogs att slätten med drakblomma skulle lämnas ifred i år, detta trots att krisslan då kan expandera. Möjligen kan det vara så också att slättern ligger lite för tidigt för att det skall passa drakblomman fullt ut. Slätter sker idag i början av augusti. Vid besöket sågs den rödlistade fjärilen liten blåvinge. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Fortsatt årlig slåtter men med beaktande av att drakblomman vill ha en mild behandling. Området är tillsammans med 86 väl värt att bevaras som naturreservat.

88 Kulle 900 m SSO om Agnestad, Falköping, Agnestad 1:2

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 88, D70

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter ses bl.a. stor blåklocka, prästkrage, färgkulla, ängshavre, rödkämpar, backtimjan, backsmörblomma, darrgräs, säfferot, väddklint och ängshavre.

Beskrivning

På det här helt ohävdade området tar blodnäva och krissla snart över helt och hållet. Även knylhavre är här på stark expansion. Konkurrenssvaga arter som vildlin och backtimjan har lyckats rädda sig kvar på några myrtuvor. Ett stort ingrepp är den tvååriga granplantering som upptäcktes i den östvända sluttningen på kullen. Okänsligt tilltag!

Bedömning

Behovet av hävd genom slåtter är stort. Granarna bör tas bort. Bete kan knappast komma till stånd på detta lilla objekt.

89 Sotekullen, Karleby. Karleby 36:1

Besöksdatum: 22 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 89, D71

Smalbladig lungört: 16 blommande
2 skott (några av hybridtyp)

Drakblomma: 9 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Gullviva, stor blåklocka, hundäxing, hundkex och stormåra förekommer rikligt på kullen. Andra intressanta arter är backsmörblomma, backsmultron, getrams, getväppling, buskviol, darrgräs, bockrot, harmynta, jordtistel, klasefibbla, luddhavre, prästkrage, rödklint, svinrot, väddklint och ängshavre.

Beskrivning

Området är mer ljusöppet idag än 1998, i synnerhet på den norra sidan av stenmuren. Slåtter sker årligen genom hembygdsföreningens försorg. En del hö har tyvärr lämnats kvar uppe på kullen. Gödselpåverkan är mycket påtaglig och har accelererat sedan 1998. Antalet smalbladig lungört är färre än 1998 vilket kanske kan bero på den ökande trivialiseringen och invasionen av kvävegynnade arter. Antalet drakblomma tycks dock ha ökat vilket förstås är mycket positivt. I år sågs 9 fina plantor mot 5 1998 och 4 st 1993. 4 plantor drakblomma sågs även 2002. Området som är ett Natura 2000område ingår som årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar.

Bedömning

Lokalen är fortfarande artrik och med stort inslag av torrängsarter. Många av dessa verkar dock få ge vika för de kraftigt expanderande kvävearterna, i synnerhet vallgräsen. Trots detta bör området slås ev. kompletterat med bränning vissa år.

90 Åkerholme S om Norra Tvärvägen, Falköping. Dotorp 7:7

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 90

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

Liten men typisk åkerholme för Falbygden runt Falköping. Mest anmärkningsvärt är att blodnäva saknas helt vilket känns befriande. Antalet torrängsarter är i stort sett detsamma som det var 1998 trots att ingen hävd sker på kullen. Mosstället börjar dock bli starkt på sina ställen vilket är ett uttryck för att markstörning saknas. En liten mängd sly finns på kullen. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Det är dags att börja slå denna kulle. Detta är ett kommunalt intresse eftersom kullen ligger inom generalplanlagt område. I framtiden kan kullen bli ett pittoreskt inslag i stadsbilden. Allt sly bör snarast röjas bort.

91 Gånggriften Ragnvalds kulle. Karleby 24:6

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 91

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Typiska inslag på det här området är hundäxing, ogräsmaskros, skogsnäva, hundkex, vitmåra, ängshaverrot, teveronika, rödklöver, ängssyra, ängssvingel, mandelblom och smörblomma. Av torrängsarter finns sparsamt av backsmörblomma, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödklint, väddklint och ängshavre.

Beskrivning

Området är som en av landets största gånggrifter ett välbesökt turistmål. Slitaget är högt och den torrängsflora som funnits här har sedan länge utarmats på intressanta arter. Inslaget av kväve arter är stort. Slätter sker årligen. Från närliggande åkrar hörs storspoven sjunga.

Bedömning

Årlig slätter, främst av kulturhistoriska och turistiska skäl.

92 Gånggriften 150 m N om Ragnvalds kulle. Karleby 24:6

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 92

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter ses backsippa, backsmultron, backsmörblomma, getväppling, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödklint, rödkämpar, säfferot, stor blåklocka, vårstarr, tjärblomster, liten blåklocka, mandelblom, vårbrodd och ängshavre. Av ohävs- och kvävearter noteras liljekonvalj, skogsnäva, hundäxing, timotej, rödklöver, ogräsmaskros och hundkex. Smörblomma förekommer rikligt.

Beskrivning

Åkerholme med en större gånggrift på toppen. 1998 slogs man av blomsterrikedomen här, framför allt stor blåklocka och prästkrage som förekom mycket ymnigt. Idag finns mycket kvar av detta även om området ger intryck av att ha blivit allt mer påverkat av kväve. Påverkan finns nu på nästan hela området.

Bedömning

Samma som 1998; *Ett fint objekt med höga kulturhistoriska värden och med vissa naturvärden. Området är intressant att följa i framtiden. Kommer klockor och kragar ge vika för gräset?*

93 Kulle i kärmark 600 m VNV om Tomten, Östra Gerum. Gerum 2:9

Besöksdatum: 22 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 93

Smalbladig lungört: 239
blommande + 25 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter hittades gullviva, prästkrage, rödkämpar, sommarfibbla, svinrot och väddklint. Hundäxing och hundkex förekommer rikligt i enebacken.

Beskrivning

Området är en fin, måttligt (till svagt) betad miljö som inte förändrats sedan 1998. Antalet smalbladig lungört kan ha ökat men området som inventerades var också något större i år eftersom torrängen med enbuskar togs med i större utsträckning än 1998. Ett nytt stängsel är uppsatt. Hela området ger intryck av att må bra.

Bedömning

Ett mycket trevligt objekt med rik förekomst av smalbladig lungört. Inga röjningsbehov eller ingrepp.

94 Sluttning 350 m NV om Landbogården, Gökhem. Gökhem 13:1

Besöksdatum: 19 maj, 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 94, D72, S32

Smalbladig lungört: 6
(varav 4 av hybridtyp)

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

I området ses även en del backsippa, backsmörblomma, getväppling, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, jordtistel, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, sommarfibbla, slåtterfibbla, stor blåklocka, väddklint och ängshavre. Hagtorn är ett karakteristiskt inslag också. Hundäxing förekommer alltför rikligt. En del ogräsmaskros och hundkex ses också. Backklöver förekommer endast sparsamt med 5 plantor i den mest ljusöppna delen i söder.

Beskrivning

Torräng som sluttar mot öster och som tycks hävdas bättre med bete idag än som var fallet 1998. Betetrycket bedöms vara måttligt-svagt idag. Ännu finns dock en hel del nyponbuskar att röja och ett och annat träd att avverka. Floran är artrik och typisk för torr kalkrik mark. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

1998 hittades inte något exemplar av smalbladig lungört. 1995 hade 5 ex noterats. Den låga nivån tycks ligga konstant. Möjligen sågs inte arten 1998 pga att det tidigare utförts röjningar i området. Ett bra bete är bästa skötsel för detta objekt med återkommande röjning av buskar som kompletterande åtgärd. Blodnäva kan bli nödvändig att slå tidigt om inget bete kommer till stånd.

95 Slutning 400 m NNV om Landbogården, Gökhem. Gökhem 13:1

Besöksdatum: 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 95, D73

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Sommarfibbla, jungfrulin, prästkrage, vårstarr, stor blåklocka och darrgräs m.fl. torrängsarter ses också.

Beskrivning

En svagt västvärd slutning med välutvecklad flora. Området bedöms kunna utvecklas och bli ännu mer värdefullt i framtiden om en bra hävd genom bete kan komma till stånd. Idag är betetrycket alltför lågt om ens området alls betas. Området har ingen störande påverkan av kväve vilket är positivt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Bete behövs för att förhindra att blodnävan sprider sig och för att föryngra florans och åstadkomma blottor där konkurrenssvaga arters fröer kan gro. Buskar bör röjas inom ett par år.

96 Åkerholme SSV om Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3

Besöksdatum: 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 96, D74

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma : 8 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Här förekommer också stor blåklocka, luddhavre, lundstarr, prästkrage, säfferot och gulmåra. Hallon, hundkex, hundäxing och ogräsmaskrosor ses också.

Beskrivning

Liten åkerholme med rätt mycket stenskravel. I kanten finns en bård av rosor. Ask och sötkörbär förekommer i slyform. Holmen är obetad men har troligen röjts sedan 1998. Möjligen är inslaget av stinksyska, vitmåra, gulsporre etc. en effekt av röjningarna. Drakblomman kan ha minskat rejält sedan 1998 då 23 exemplar sågs.

Bedömning

Ros- och buskröjning måste göras med några års mellanrum. Slätter bör också utföras ibland. Bränning kan vara ett alternativ till slättern.

97 Åkerholme SV om Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3

Besöksdatum: 19 juni, 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 97, D75

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 2 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras säfferot, väddklint, buskviol, gullviva, backsmultron, backsmörblomma och stor blåklocka. Liljekonvalj är vanlig. Hundäxing och hundkex har också tagit steget upp på holmen.

Beskrivning

Ohävdad och tyvärr också en kraftigt igenvuxen åkerholme. Det verkar nästan osannolikt att jag utförde artareanalyser här för bara 5 år sedan. Idag går det inte att lägga ned någon rutram här överhuvudtaget p.g.a. allt asksly och alla rosor. Drakblommorna är på god väg att försvinna såvida de inte utvecklas till "skuggplantor". Antalet indikatorarter är samma som 1998 men bedöms ha minskat i utbredning.

Bedömning

Hela holmen har försämrats sedan 1998 och lämpar sig inte för en upprepning av artarea. I princip bör alla yngre träd och buskar tas bort så att drakblommorna får mycket ljus och värme. Röjning och slätter behövs regelbundet. Även bränning kan vara en bra metod för det här området.

98 Slättaberget, Gökhem. Gökhem 10:3

Besöksdatum: 9 och 26 maj, 9 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 98, D76, S33

Smalbladig lungört: **17 + 7 skott den 9 maj**
3 + 3 skott den 26 maj

Drakblomma: 7 plantor (5+1+1)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	X

Slättaberget hyser mycket gott om torrängsindikatorer och relativt lite av ohävs- och kvävearter. Blodnäva är vanlig men knappast dominerande. Läkevänderot har rika förekomster här. Exempel på övriga torrängsarter är bergmynta, baktimjan, getrams, harmynta, klasefibbla, säfferot, slätterfibbla och väddklint.

Beskrivning

Slättaberget är Gökhems finaste torrbacke med en i stort sett komplett torrängsflora där endast trollsmultron saknas. Särskilt konkurrenssvaga arter som vildlin och jordtistel är fåtaliga eftersom kullen inte betats på många år. 17 blommande ex av smalbladig lungört noterades samt 7 skott vilket visar på god förnygring. Vid besök senare under maj fanns endast 3 blommande + 3 skott vilket bevisar att smalbladig lungört skattas genom plockning på välbesökta områden, jmf område 82. 1998 hittades 31 varav några ansågs vara hybrider Ett "10-tal ex." noterades 1995. Endast 7 plantor drakblomma sågs mot 26 plantor både 1993 och 1998.

Kullen slås föredömligt av den ideella naturvården genom Gökhems Hembygdsförening och Falbygdens Naturskyddsförening. Kullen är också nyröjd och gallrad på buskar och några träd. Artareanalys utfördes 2003 inom ramen för miljöövervakningen av ångar i Västra Götalands län. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

En av Falbygdens mest bevarandevärda torrbackar med mycket rik flora och fjärilsfauna. Nuvarande slätter bör kompletteras med visst efterbete. Eventuellt kan bränning utföras ibland. Området bör avsättas som naturreservat. Inga röjningsbehov på 5-10 år.

99 Åkerholme 400 m O om Ledsgården, Gökhem. Gökhem 13:1

Besöksdatum: 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 99, D77

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 0 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras endast backsmultron, backsmörblomma, luddhavre, svinrot och stor blåklocka. Hundäxing och hundkex finns också här.

Beskrivning

Ohävdade åkerrenar och åkerholme med utarmad torrängsflora. 1998 upptäcktes drakblomma här som en ny lokal. Den kunde dock inte återfinnas i år.

Bedömning

Området har försämrats sedan 1998. Det är tveksamt om drakblomman kommer att visa sig här igen om inte skötselåtgärder vidtas. Lämpligaste åtgärden för detta område är årlig bränning.

100 Ås strax SO om Storegården, Gökhem. Gökhem 13:1/Kleva 3:7

Besöksdatum: 19 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 100, D78

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Vildlin finns endast i vägskärningen. Arter som bara växer på den ohävdade delen i norr är backskafting, fältmalört, och buskviol. Backklöver är sparsamt förekommande. Knylhavre är en frekvent ohävdartsart. Andra oönskade arter är skogsnäva, hundäxing och hundkex. Gullhavre som sågs 1998 hittades inte. Säfferot, väddklint, sommarfibbla, backsippa, backsmörblomma, getväppling, buskviol, gullviva, backsmultron, backsmörblomma, darrgräs och stor blåklocka utgör en del av övriga torrängsarter.

Beskrivning

Området utgörs dels av en slagen del i söder, dels en ohävdad del norr om en liten grusväg. Blodnäva är frekvent på den norra delen. Under innevarande år stängslas den norra delen för nötbete vilket är mycket positivt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Om hela området betades istället för att slås vore detta idealiskt. Inga röjningsbehov idag.

101 Åkerholme 400 m S om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7

Besöksdatum: 9 maj, 26 maj, 9 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 101, D79, S34

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Endast backsmörblomma, buskviol, luddhavre, lundstarr, stor blålocka, väddklint och ängshavres ses på den här holmen. Vitmåra, gulmåra, snärjmåra, fältarv hundkex, hundäxing, ogräsmaskros och kvickrot är också närvarande.

Beskrivning

Liten ohävdad åkerholme med få indikatorarter. På holmen finns ett fornminne. Smalbladig lungört sågs med 12 ex 1998 och 1 ex 1995.

Bedömning

Trots att smalbladig lungört nyligen har förekommit på kullen har kullen inget högt naturvärde. Skötsel har inte förekommit på länge vilket successivt utarmat floran. Ett försök med årlig bränning skulle passa det här området alldeles utmärkt. Slätter är givetvis också en bra åtgärd. Bränning/slätter skulle förhindra igenväxning och istället framhäva det fornminne som finns här.

102 Åkerholme 350 m SSV om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7

Besöksdatum: 26 maj, 9 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 102, D80, S35

Smalbladig lungört: 2 exemplar

Drakblomma: 2 plantor

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Blodnäva dominerar tyvärr helt här. Av övriga torrängsarter ses bara backsmörblomma, säfferot, luddhavre, prästkrage, stor blålocka och väddklint.

Beskrivning

Området, som ligger alldeles norr om 101, utgörs av en åkerholme som delas av en östvästgående stenvmur. 1998 bedömdes området norr om muren vara mer ohävdad än den södra delen. Våren 2003 och kanske tidigare har bränning genomförts i norr medan den södra delen fortfarande ligger i ohävd (samma skifte som 101). Smalbladig lungört sågs med 2 ex 1998 och 1 ex 1995. Drakblomma kämpar för sin överlevnad i ett hav av blodnäva. 1998 sågs här 23 exemplar och 1993 21 exemplar, siffror som är svåra att nå upp till framöver om inte området restaureras. Någon förnygring av drakblomma sker knappast alls. Området ingår i Natura 2000 (vilket man ej kan tro när man ser förfallet).

Bedömning

Eftersom området är ett Natura 2000-område borde det vara lätt att snarast initiera ett restaureringsarbete. Ett försök med årlig bränning på det södra skiftet skulle passa det här området alldeles utmärkt. Slätter är givetvis också en mycket bra eller bättre åtgärd. Bränning/slätter skulle förhindra igenväxning och istället framhäva det fornminne som finns här.

103 Gravkulle 250 m NNO om Hässlet, Vilske-Kleva. Kleva 3:7

Besöksdatum: 26 maj, 9 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 103,
10 (Försvunna objekt)

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras fjällgröe!, backsippa, backsmultron, backsmörblomma, getväppling, darrgräs, gullviva, harmynta, prästkraige, rödklint, rödkämpar, säfferot, gul fetknopp, väddklint och ängshavre. Kvävearterna hundäxing och ogräsmaskros förekommer ymnigt. Hundkex finns här också.

Beskrivning

Åkerholme som betas vid vall. Ett spännande inslag är fjällgröe som växer i kanten av en kalkhäll. Smalbladig lungört återfanns 1998 då ett blommande exemplar noterades. 1995 hittades inga blommande plantor. Hävden bedöms vara måttlig. Gödselpåverkan är tyvärr märkbar i nästan hela området.

Bedömning

Gödselpåverkan har ökat successivt sedan 1998. Ett något högre betestryck skulle gynna floran på den här lokalen. Smalbladig lungört kan finnas kvar trots att den inte återfanns i år.

104 Healét Vilske-Kleva, Kleva 1:1

Besöksdatum: 26 maj, 9 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 104

Smalbladig lungört: 13 exemplar + 6 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Endast den södra delen av området besöktes. Av övriga torrängsarter noterades här backsmörblomma, getväppling, lundtrav, prästkraige, rödkämpar, säfferot, ängshavre och gullviva. Hundkex är vanlig. Knylhavre, hundäxing och ogräsmaskros finns här också.

Beskrivning

Healét som numera är naturreservat är kommunens vackraste exempel på alvarvariant av örtrik torräng. Området har restaurerats vid flera tillfällen och är idag välkött genom slåtter och bete. Restaureringarna har medfört att området är mer ljusöppet. Betesdriften har varit något för svag men enligt länsstyrelsen så kommer betestrycket att ökas under 2003. Krisslan är fortfarande vanlig på stora delar men kommer antagligen att tryckas tillbaka om betet får pågå några år. Floran

är artrik och har en del spännande inslag såsom hartmanstarr, fjällgröe och brudsporre. För ett par decennier sedan fanns även ormtunga här.

Smalbladig lungört har en sparsam förekomst i den södra delen av området nära bestånden av hassel. Observera att nästan hälften av plantorna är av hybridtyp. När man går över den här gamla "heden" så hör man ofta storspoven spela över intilliggande åkrar och vallar. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

En av Vilske-Klevas allra finaste ängs- och hagmarker med en särpräglad torrängsflora. Florans utveckling bör följas med inventeringar och artarea-analyser. Om några år bör askslyet ånyo röjas. Möjligen kan slätter av krissla behövas som komplement till betet.

105 Ås 200 m S om Haga, Vilske-Kleva. Sjögerås 1:13

Besöksdatum: 26 maj, 23 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 105, S39

Smalbladig lungört: 6 skott sågs den 23 juni

Drakblomma: Ej känd

Gräs dominerar hela området. Några indikatorarter för örtrik torräng sågs inte på den här lokalen som inte heller är någon utpräglad torräng. De arter som noterades var istället svartkämpar, gråfibbla, blåsuga, blodrot, röllika, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, lundstarr, prästkrage och stor blåklocka. Av ohävs- och kvävearter återfanns liljekonvalj, hundäxing och ogräsmaskros.

Beskrivning

Åsbildning som numera betas från vår till höst av amkor och kalvar. 1998 beskrevs den aktuella delen på åsen som slättermark som efterbetades. Då hittades också gott om smalbladig lungört, 127 exemplar, medan det inte gick att hitta ett enda blommande exemplar i år. Troligen har dessa successivt betats bort av djuren. Betestrycket var dock inte anmärkningsvärt högt. En del fjolårsgräs noterades också vid vårbesöket. Vid besök i juni hittades 6 skott vilket vittnar om att arten finns kvar på lokalen. De grova lärkträd som finns på åsen hyser antagligen kommunens finaste bestånd av sotlav (*Cyphelium inquinans*).

Bedömning

Betet bör övergå till sensommarbete så att smalbladig lungört och andra örter kan blomma och fröa under våren och försommaren. Nuvarande besättning bedöms räcka till att beta av området väl utan att slätter först behöver genomföras. Markägaren bör snarast vidtalas i frågan.

106 Slänt 450 m NO om Östra Tunhems k:a. Tunhem 10:6

Besöksdatum: 26 maj, 23 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 106, S42

Smalbladig lungört: 5 blommande + 2 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Utöver indikatorerna för örtrik torräng så fanns här backsmörblomma, getväppling, jordtistel, gullviva, buskviol, bockrot, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, sommarfibbla,

säfferot och väddklint. Vallgräsen hundäxing och timotej förekommer ymnigt. Inslaget av rödklöver, vitklöver, smörblomma, vitmåra och röllika är också ganska stort.

Beskrivning

En artrik slänt som betas väl i samband med vall. Endast en mindre del av hela slänten har karaktären av örtrik torräng. Andra delar har en stark påverkan av kväve troligen från de betande djuren. Smalbladig lungört har en sparsam förekomst i den södra delen av området. 1998 sågs 13 exemplar, 1995 endast 4 exemplar.

Bedömning

Betet enligt nuvarande regim är bra. Rövningar av rosor m.m. måste utföras regelbundet.

107 Åkerholme S om vägen 900 m SSV om Gudhems k:a. Kölvatorp 1:1

Besöksdatum: 26 maj, 23 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 107, S43

Smalbladig lungört: 15 exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras bl.a. läkevänderot, backsippa, backsmörblomma, getrams, bockrot, buskviol, gullviva, klasefibbla, luddhavre, prästkrage, rödklint, rödkämpar, svinrot, väddklint och ängshavre. Blodnäva och knylhavre är mycket vanliga. Hundkex, hundäxing och ogräsmaskros finns här också.

Beskrivning

Florautarmningen fortsätter tyvärr och är en starkt bidragande orsak till att den smalbladiga lungörten troligen kommer att tyna bort efter att knylhavre tagit över hela kullen. Åkerholmen har legat ohävdad sedan ett drygt tiotal år tillbaka. 13 exemplar av smalbladig lungört hittades 1998. 1995 fanns "ett 20-tal". Vid inventeringen av Västergötlands flora 1985 noterades "minst 50 exemplar".

Bedömning

Åkerholmens skador är troligen svåra att reparera idag. Bränning bör dock prövas som hävdform. Rövning bör också ske ungefär vart 10:e år.

108 Backe vid Stommen, Torbjörntorp. Torbjörntorp 4:9

Besöksdatum: 9 maj, 23 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 10, S44

Smalbladig lungört: 3 blommande + 2 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras backsippa, backsmörblomma, getrams, getvåpling, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, jordtistel, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, slätterfibbla, stor blålocka, svinrot, vårstarr, väddklint och ängshavre. Bergrör och skogsnäva liksom ogräsmaskros och hundkex finns här. Vanligaste kvävearten är dock hundäxing.

Beskrivning

Trots att området legat ohävdad under några decennier finns fortfarande en del intressanta arter kvar. Smalbladig lungört har lyckats klara sig kvar i ett litet bestånd. Bacsippa och slätterfibbla förekommer sparsamt liksom backklöver. Den finaste delen är den västra delen av området. Ett mycket glädjande besked är att området betas från och med 2003. Rönjning har genomförts av kommunen 2003.

Bedömning

Områdets värde kommer att utvecklas positivt genom betesdriften. Det är viktigt att betet inte sker med får från tidig vår till sen höst eftersom floran då riskerar att utarmas.

109 Åkerholme 500 m NV om Rännagården, Friggeråker. Friggeråker 26:7

Besöksdatum: 9 maj, 23 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 109, S40

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras särskilt att gullviva har en mycket god förnygring. Här finns även en del säfferot, backsmörblomma, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, rödklint, rödkämpar, väddklint och ängshavre. Hundäxing och hundkex är tyvärr vanliga här.

Beskrivning

Liten åkerholme som har bränts under våren 2003. Gullviva (liksom gulvial) har svarat mycket bra på den åtgärden. Floran är måttligt artrik med stort inslag av kvävearter. Smalbladig lungört kunde inte hittas i år. 1998 sågs 2 exemplar. 1995 noterades 4 exemplar.

Bedömning

Om området bränns regelbundet kanske den kvarvarande floran kommer att klara sig kvar. Smalbladig lungört kan finnas kvar trots att den inte sågs i år. Inga rönjningsbehov.

110 Kulle med hällkista 450 m SO om Storegården, Segerstad. Segerstad 9:1

Besöksdatum: 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 110

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På den här artrika torrängen förekommer bl.a. kattfot, backstarr, mandelblom, tjärblomster, gråbinka, backsippa, backsmultron, backtimjan, backsmörblomma, getväppling, darrgräs, gullviva, jordtistel, rosettjungfrulin, klasefibbla (riklig), luddhavre, lundtrav, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, sommarfibbla, stor blåklocka, vårstarr, väddklint och ängshavre. Knylhavre tenderar dessvärre att breda ut sig utmed kanterna. Hundäxing, ogräsmaskrosor och hundkex är också närvarande.

Beskrivning

Norr om Valtorp utmed vägen mot Systra kvarn ligger bakom en trädrida "Hällkistan i Segerstad". Området utgörs av en ganska stor kulle med fantastisk flora som är starkt betespräglad. Idag betas dock inte utan i stället slås (förhoppningsvis) området genom hembygdsföreningens försorg. Av buskar förekommer en och av träd asp och björk. Som kuriosa kan påpekas att brudsporre växer i stort antal i diket utmed vägen och att den rödlistade arten liten blåvinge flög över ängen. Området ingår i Natura 2000 vilket är mycket glädjande.

Bedömning

Det är viktigt att träd och buskar inte får lov att expandera mer än vad de gjort idag. För att kunna bevara alla betesgynnade arter måste dessutom kullen betas av nöt. Om inte detta görs kommer kattfot, vildlin m.fl. arter att försvinna i framtiden. 1998 beskrevs området som intressant med avseende på eventuell invandring av knylhavre och utarmning av betesgynnade växter. Detta gäller fortfarande. 1998 bedömdes knylhavre vara "förekommande" snarare än "riklig" eller "dominant". I år noterades arten som "riklig" med kommentaren "vissa delar – kanterna". Dessa två subjektiva bedömningar gjorda med 5 års mellanrum antyder att arten expanderat, något som jag själv också anser.

111 Backe vid landsväg 150 m SV om Tiarps k:a. Tiarp 6:6

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 111, S36

Smalbladig lungört: 9 blommande exemplar, varav 2 ex utanför stängslet

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

Område som årligen betas av kalvar. Hävden är god men området skuggas av björkar och har en upplöst svål med stort inslag av bl.a. smörblomma, rödklöver, maskrosor och hundkex. Antalet smalbladig lungört var färre än 1998 men större än 1995. I betesmarken förekommer få torrängsarter. Istället är det i vägskärringen som flera arter trivs, inte minst då solvända som antagligen har sin rikaste förekomst här inom Falköpings kommun. Solvända, flentimotej, småfingerört, tjärblomster och getväppling förekommer endast i skärningen. Över bestånden av getväppling sågs den rödlistade fjärilen liten blåvinge.

Bedömning

Området har i princip behållit sina kvaliteter från 1998. Störst hotet är påverkan av kväve i området. Möjligen skulle den smalbladiga lungörten gynnas av en svag urgallring i trädskiktet.

112 Åkerholme 200 m OSO om Tiarps k:a. Tiarp 6:6

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 112, S37

Smalbladig lungört: 1 blommande exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Beskrivning

Ohävdad åkerholme som var nybränd 1998 men i år kraftigt bemängd med gammal gräsförna. Floran är trivial och domineras av kvävearter såsom knylhavre, hundäxing och hundkex. Området besiktigades endast med hjälp av kikare.

Bedömning

För att värna om den smalbladiga lungörten bör inga fler buskage röjas bort. Minskningen av smalbladig lungört är troligen reell. Bete vid vall är bästa skötseln för detta objekt.

113 Backe 400 m NO om Tiarps k:a. Tiarp 6:6

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 113, S38

Smalbladig lungört: 4 blommande exemplar, de flesta av hybridtyp

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av andra arter noteras gott om smörblomma, ängssyra, hundkex och ogräsmaskros. Enstaka torrängsart finns också; getväppling, gullviva, rödkämpar och ängshavre.

Beskrivning

Ett hårt hästbetat område som vid inventeringstillfället var avstängslat där smalbladig lungört växer. En del röjningar har utförts i buskagen där lungörten växer vilket kan vara en orsak till att det i år hittades färre exemplar än 1998.

Bedömning

För att värna om den smalbladiga lungörten bör inga fler buskage röjas bort. Betestrycket kan med fördel minskas under våren på den del där den smalbladiga lungörten växer, d.v.s. i den ostvända delen av betesfällan. Området har ingen hög prioritet i naturvårdssammanhang.

114 Åkerren 700 m NNO om Kullagården, Tiarp. Törestorp 2:6

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 114, S44

Smalbladig lungört: 7 blommande exemplar

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Åkerren som saknar indikatorarter för örtrik torräng. Torrängsarter som dock förekommer är bergmynta, bockrot, buskviol, prästkraze, stor blåklocka och ängshavre. Särskilt framträdande arter är lundgröe och timotej. Här finns även en del sötvedel, styvfibbla, teveronika, vitmåra och kråkvicker. Karaktären på området är densamma som 1998. I år blommade 7 exemplar av smalbladig lungört, de flesta av hybridtyp. Åkerrenen är troligen helt ohävdad och växer långsamt igen. Timotej som i år var riklig noterades inte alls 1998 vilket kan bero på olika inventeringsdatum.

Bedömning

Buskar som når ända ut till åkerkanten kan bli nödvändiga att ta bort i framtiden för att bevara smalbladig lungört. Inga övriga åtgärder föreslås.

115 Betesmark 650 m NO om Per-Andersgården, Högstena. Högstena 3:8

Besöksdatum: 26 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 115, S45

Smalbladig lungört: 5 blommande + 2 skott

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Växtplatsen är en övergångszon från öppen mark till halvsluten, enbuskrik sluttande mark. Något fler blommande plantor av smalbladig lungört sågs i år jämfört med 1998. Vid återbesök i juni fann jag till min stora glädje sex nötkreatur som betade i fällan. Visserligen är fällan mycket stor, (även område 116 inryms), så att trycket totalt sett blir lågt men ett visst bete är bättre än ingenting alls. De nyfikna djuren gjorde att jag avstod från närmare studier av 115 och 116.

Bedömning

Det är mycket bra att den stora betesmarken återigen betas med nöt. Antalet djur bör dock ökas successivt. De indikatorarter som sågs 1998 bedöms finnas kvar. Röjning och gallring bör utföras om det visar sig att betet fungerar.

116 Betesmark 800 m NO om Per-Andersgården, Högstena. Högstena 3:8

Besöksdatum: 26 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 116, S46

Smalbladig lungört: 246 blommande + 7 skott

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Samma betesfälla som 115. I år fler noterades plantor än 1998. Ökningen är stor, från 188 till 246 exemplar. Vitblommiga exemplar sågs även i år. Göktyta hördes från den igenväxande ädellöv-hagmarken.

Bedömning

Det är mycket bra att den stora betesmarken återigen betas med nöt. Antalet djur bör dock ökas successivt. De indikatorarter som sågs 1998 bedöms finnas kvar här. Røjning och gallring bör utföras om det visar sig att betet fungerar.

117 Åkerholme 350 NNO om Skarpegården, Högstena. Högstena 3:7

Besöksdatum: 26 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 117, S47

Smalbladig lungört: 23 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter är blodnäva, brudbröd, prästkrage och vildlin särskilt frekventa. Andra inslag är bl.a. backsippa, backsmultron, backklöver, getväppling, darrgräs, harmynta, hållveronika, jordtistel, rosettjungfrulin, klasefibbla, sommarfibbla och stor blåklocka.

Beskrivning

Helt öppen och mycket fin liten torrbacke med rik flora och fornminne på toppen. Tyvärr verkar dock blodnävan expandera på andra torrängsarters bekostnad trots att området vårdas av naturskyddsföreningen i Falköping som slår området varje eller vartannat år. Mossa förekommer också rikligt i partier vilket indikerar en för liten markstörning. 1995 noterades ett ”20-tal exemplar av smalbladig lungört”. 1998 räknades hela 59 exemplar in, i år 23 blommande exemplar. Artarea-analys utfördes 2003 inom ramen för miljöövervakningen av ängar i Västra Götalands län. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Åkerholmen bevaras intakt genom regelbunden slåtter. Eventuellt får denna tidigareläggas i de partier där blodnäva är som starkast. Om efterbete kan anordnas är detta önskvärt.

118 Kalkklippor 550 m VSV om Stenåsen, Dala. Stora Dala 1:1

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 118, S48

Smalbladig lungört: 39 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

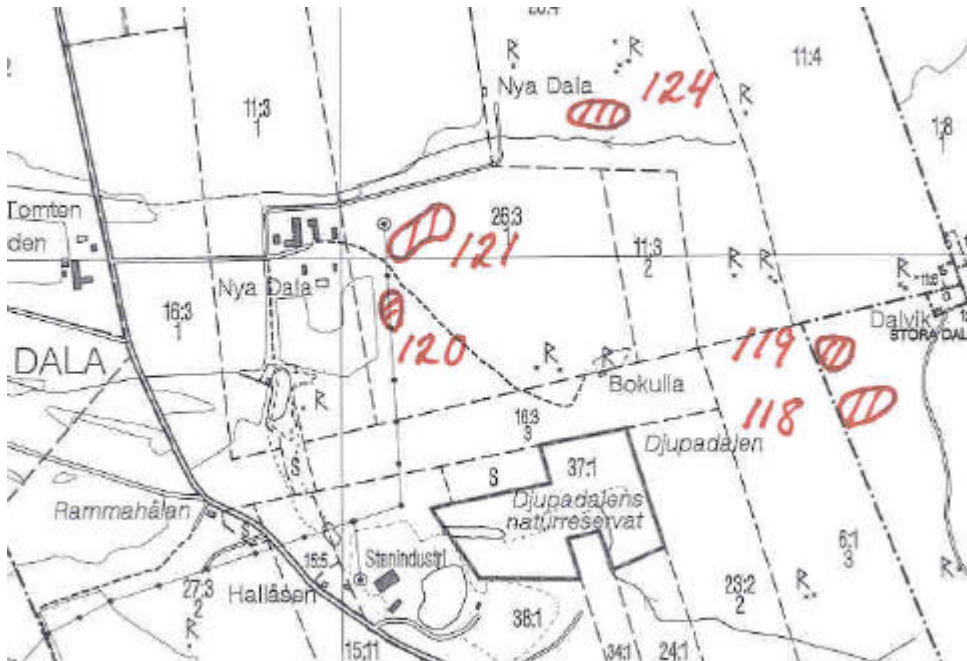
Vid sommarbesöket ses även fjällgröe, gul fetknopp, berggröe, hållveronika, jordtistel, harmynta, rödkämpar, klasefibbla m.fl. arter.

Beskrivning

Området utgörs av en ganska igenvuxen mosaik av klippor, hållar och buskage av en, rosor, hassel och getapel. Hästar betar hårt i hela området och hävdtrycket har ökat rejält sedan 1998. Ev. har även en viss röjning genomförts vilket tillsammans med den ökade hävden gör att antalet smalbladig lungört har minskat. Med tanke på risken för röjgödningseffekter och att området kommer att avsättas som naturreservat bör all röjning ske med försiktighet. Antalet smalbladig lungört har minskat kraftigt sedan 1998 då 115 plantor noterades. Minskningen av antalet plantor är sannolikt reell. OBS att kartan i 1998 års rapport ej stämmer. Lokalen ligger på 1379814/6460754. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området ingår i ett större, mycket värdefullt objekt för naturvården. Det höga betetrycket är OK men bör inte öka ytterligare. Ev. kan fällindelning ske om slitaget blir för stort på vissa utvalda områden. Röjning på sikt men alltid med vetskap om att beteskänsliga arter också behöver skydd för att kunna växa upp och reproducera sig i fred.

Uppdaterad karta över Dalaområden.

119 Sluttning 600 m V om Stenåsen, Dala. Stora Dala 1:1

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 119, S49

Smalbladig lungört: 34 blommande
+ 4 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Tidigare röjningar bidrar till att ogräsmaskros, käringtand, vitklöver, skogsklöver och hundkex är vanliga. Av torrängsarterna ses mycket brudbröd och rödkämpar. Utöver dessa finns även backsippa, getväppling, darrgräs, lundtrav, rödklint och väddklint.

Beskrivning

Området utgörs av en slänt med buskar och glest trädskikt. 1998 var området nyröjt med en tydlig begynnande röjgödningseffekt. Betestrycket har ökat kraftigt sedan dess beroende på att antalet hästar har ökat. Redan vid vårbesöket var svålen väl nedbetad i hela den besökta delen av betesfällan. En hel del ung asp och ask kommer snabbt i området. Antalet smalbladig lungört var färre än 1998 då 56 plantor noterades, en minskning som troligen är reell beroende på det höga betestrycket. OBS att kartan i 1998 års rapport ej stämmer. Lokalen ligger på 1379780/6460808. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området ingår i ett större mycket värdefullt objekt för naturvården. Det höga betestrycket är OK men bör inte öka ytterligare. Ev. kan fällindelning ske om slitaget blir för stort på vissa utvalda områden. Asp- och asksly bör snarast röjas bort. Träd av olika slag får inte expandera i det här området.

120 Betesmark 200 m SO om Nya Dala, Dala. Dala 26:3

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 120, S50

Smalbladig lungört: 14 blommande + 1 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks hundäxing, hundkex, backstarr, ormrot, hirsstarr, humleblomster, backsippa, getväppling, darrgräs, gullviva, jordtistel, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, stor blåklocka, vårstarr och ängshavre.

Beskrivning

Lokalen är ett av fyra redovisade områden (120-123) som ligger nära varandra i en och samma nötbetade betesmark. Denna lokal utgörs av ett låglänt parti som har inslag av enstaka träd och buskar. Smalbladig lungört växer invid en yngre alm och två granar. I gränsen mot vällen hittades ytterligare ett blommande exemplar. Koordinaterna är 1379085/6460937. Bete sker med nöt men betestrycket är i lägsta laget. I närheten växer ibland både fält- och ängsgentiana. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området ingår i ett större och mycket värdefullt objekt för naturvården. Nuvarande hävd bör fortsätta men med ett något högre betestryck. Området liksom hela fällan behöver röjas kontinuerligt på bl.a. asksly.

121 Betesmark 150 m O om Nya Dala, Dala. Dala 26:3.

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 121, S51

Smalbladig lungört: 238 blommande + 5 skott Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga torrängsarter noteras backsippa, backsmörblomma, buskviol, jungfrulin, getväppling, darrgräs, gullviva, jordtistel, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, stor blålocka, vårstarr och ängshavre. Svartkämpar är också vanlig liksom hundäxing.

Beskrivning

Området är mera höglänt än 120 och består av öppen, flack buskmark med inslag av friskare marker, delvis under en gles skärm av björk. Här fanns två cluster av smalbladig lungört varav det ena beståndet som hyste 19 blommande plantor hittas på koordinaterna 1379093/6461007. På koordinaterna 1379145/6461055 fanns 219 blommande samt c:a 5 skott. Populationen av smalbladig lungört är ganska utbredd och övergår nästan omärkligt i lokal 122. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området ingår i ett större mycket värdefullt objekt för naturvården. Den här betesfällan är ett av de viktigaste områdena för smalbladig lungört i landet. Nuvarande hävd bör fortsätta men kanske med ett något högre betestryck. Området liksom hela fällan behöver röjas kontinuerligt på bl.a. asksly. Enbuskar gallras inom en 5-årsperiod. Träd får ej släppas upp i de ljusöppna partierna.

122 Betesmark 300 m O om Nya Dala, Dala. Dala 26:3.

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 122, S52

Smalbladig lungört: 580 blommande
+ c:a 15 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks backsippa, backsmultron, backsmörblomma, getväppling, darrgräs, gullviva, lundtrav, lundstarr, prästkrage, rödkämpar och ängshavre.

Beskrivning

Området avgränsas från 121 genom den ganska täta ridå av buskar och träd som omger den glänta som är lokalens rikaste del för smalbladig lungört. Koordinaterna i gläntan är 1379288/6461015. I år hittades 580 blommande exemplar vilket är färre än 1998. Vid besök i området 2002 noterades stora mängder röjningsavfall vilket hade tagits bort nu. Tyvärr noterades inga knoppande exemplar av S: t Pers nyckel som tidigare blommat rikligt i detta område. Besöket sommartid visar att området är mycket gräsrikt och med markant inslag av smörblomma, daggekåpa, vitmåra och skogsklöver etc., arter som indikerar att en röjningseffekt pågår här. Området som ingår i Natura 2000 är ett årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. 2002 hittades 154 plantor smalbladig lungört.

Bedömning

Området ingår i ett större mycket värdefullt objekt för naturvården. Den här betesfällan är ett av de viktigaste områdena för smalbladig lungört i landet. Nuvarande hävd bör fortsätta men kanske med ett något högre betetryck. Området behöver röjas kontinuerligt liksom hela fällan. Vid kommande röjningar är det viktigt att värna om de befintliga öppna ytor som finns i området.

123 Betesmark 400 m ONO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4.

Besöksdatum: 22 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 123, S53

Smalbladig lungört: 1443 blommande
+ 30-tal skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Bakom ladugården dominerar skogsnäva och hundkex. Äkta nattviol sågs med ett exemplar. Exempel på torrängsarter är klasefibbla, darrgräs, och backtimjan.

Beskrivning

Området utgörs av tre delar varav en ingår i den nötbetade fällan. De två andra delarna ligger utanför betesmarken och ligger i ohävd eller slås med skära. Det tätaste beståndet växer på södra sidan av en stenmur, från muren och c:a 50 meter åt söder. I det här området förekommer en del askvasslag. Röjningar är nyligen gjorda eftersom skotten knappast är mer än årgamla. På norra sidan om muren utmed en markväg växer också smalbladig lungört. I renen utmed vägen växte 95 exemplar och i slänten bakom ladugården hittades 181 blommande plantor. Slänten

bakom ladugården slås eller betas möjligen mycket extensivt. Renarna utmed vägens såg ut att slås med skära.

Fjärilsfaunan är rik. Vid besöket sågs violettkantad guldvinge, grobladsnätfjäril och liten blåvinge. I andra delar av Dalakomplexet har bl.a. ängsblåvinge, puktörneblåvinge, kamgräsfjäril, slättergräsfjäril, allmän bastardsvärmare och vinbärsfuks noterats. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Det här delområdet är ett av Skaraborgs viktigaste för smalbladig lungört. Slänten och renarna kan brännas för att undvika att blodnäva sprider sig ohämmat och att förnapålagring sker. Røjning behöver ske regelbundet för att förhindra askarna att ta över. Betestrycket bör öka något men inte för mycket. Efterbete på renarna och i slänten eftersträvas.

124 Betesmark 500 m NO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4.

Besöksdatum: 20 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 124, S54

Smalbladig lungört: 93 blommande + 4 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Några andra intressanta arter som noterades var darrgräs, jungfrulin, hållveronika, jordtistel och jungfrulin. Grådådra som brukar kunna ses här hittades inte i år.

Beskrivning

På en låg ås med enbuskar växer gott om torrängsarter. I slutningen ned åt öster förekommer ganska gott om rossnår där smalbladig lungört kan gömma sig för tjurarnas mular. Antalet blommande exemplar bedöms ha ökat sedan 1990-talet. Koordinatema är 1379472/6461206. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området som ingår i ett av länets mest värdefulla beteslandskap är av stort intresse för naturvården. Betestrycket är oroväckande lågt i den här mycket stora betesfållan. Detta gör att arter som blodnäva tar över på åkerholmar och i slänter. Förutom att antalet djur måste öka så bör alla större ytor som tidigare varit åker undantas från bete och istället slås som vallskördar. Inga røjningsbehov föreligger idag.

125 Betesmark V om Stipakullen, Dala. Stora Dala 11:4

Besöksdatum: 26 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 125, S57

Smalbladig lungört: 40 blommande + 1 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen.

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Ett exemplar av låsbräken hittades på den flacka delen strax ovan slänten. Exempel på torrängsarter i slänten är backsmörblomma, darrgräs, gullviva, jungfrulin, luddhavre, klasefibbla, prästkrage, rödkämpar och ängshavre.

Beskrivning

Nordostvänd sluttning i en av Dalas stora tjurbetade fällor. Trots det relativt hårda betestrycket så finns smalbladig lungört kvar i en stabil population. Den växer företrädesvis i anslutning till enbuskar och nyponsnår där den kan undgå ett alltför intensivt mule. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Lokalen bedöms vara intakt med nästan exakt samma antal som 1998. Røjning bör ej utföras inom en 10-årsperiod.

126 Stipakullen Varholmen, Dala. Stenåsen 1:8

Besöksdatum: 22 maj, 28 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 126, S58, D81

Smalbladig lungört: C.a 1500 blommande samt ett 100-tal skott

Drakblomma: 24 (16 + 8)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs	X	Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta	X	Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd	X	Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	X

Förutom fjädergräs, drakblomma och smalbladig lungört förekommer många intressanta arter på Varholmen. Bland annat finns äldre fynd om grådraba och toppjungfrulin. Brudsporre (106 ex), spåtistel, S: t Pers nyckel, backtimjan, harmynta, hållveronika, jordtistel, rosettjungfrulin, jungfrulin, kattfot, klasefibbla, slätterfibbla är några av dagens arter man kan påträffa. Ohävd- och kvävearter såsom skogsnäva, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex är måttligt förekommande.

Beskrivning

Naturreservatet Stipakullen har sedan ett par år tillbaks fått en ökad hävd genom slätter, blodnäve-slätter och bete med hästar. 1998 räknades framför allt området i anslutning till fjädergräset och dess omgivning medan räkningen 2003 omfattar hela kullen. Antalet exemplar är mycket högt och smalbladig lungört förekommer spridd över hela området inte minst i hela södra och sydöstra delen. Av stort intresse är att S: t Pers nyckel växte med tre plantor *inne* i hägnaden vilket inte har skett under hela räkningssperioden av fjädergräs dvs från 1992. Att de nu dök upp kan bero på den ökade hävden och markstörningen men även på att 2003 är ett bra år för orkidéer. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området har fått den uppräckning som föreslogs 1998 genom utförda röjningar, slåtter och ökat betetryck. Bete fungerar dock fortfarande måttligt bra vilket är en orsak till att drakblomman vikit i antal och smalbladig lungört gynnats. Allra bäst för den här superba mångfaldslokalen vore ett bete med nöt i samband med vall. Tidig slåtter av blodnäva kan vara ett sätt att hålla denna aggressiva art stången.

127 Betesmark 300 m V om Fräsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1

Besöksdatum: 26 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 127, S59

Smalbladig lungört: 31 blommande + 3 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

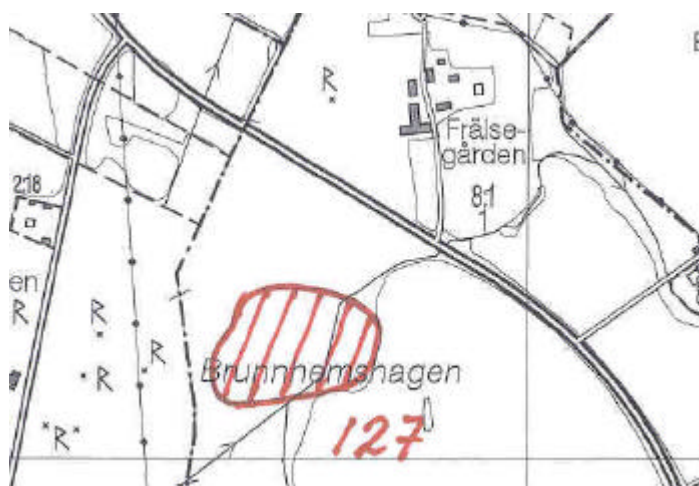
Andra intressanta arter som noterades var bl.a. backsippa, jungfrulin, darrgräs, gullviva, jordtistel, rosettjungfrulin och stor blåklocka.

Beskrivning

Omväxlingen mellan intressanta lågvuxna torrängar och triviala partier med hundäxing karakteriserar detta område. Ett ovanligt inslag är de mattor av gråfibbla som ofta hyser små låsbräkenbestånd (totalt 100 ex). Hävden utgörs av ett extensivt hästbete. För 15 år sedan betade nötkreatur och under flera år stod den sedan ohävdad. Lokalen har utökats åt öster eftersom ytterligare plantor har upptäckts på den gallrade kullen med enstaka tall, björk och asp. Koordinater för denna delpopulation är 1376725/6464252. Den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket.

Bedömning

Sedan betet återupptogs finns åter hopp om att hagen bevaras för framtiden. Området bör betas även framledes. Betetrycket bör ökas något jämfört med dagens två hästar.

Utökat område 127, Brunnhem.

128 Kulle 150 m V om Fräsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 128, S60

Smalbladig lungört: 5 blommande + 4 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Kvävearten hundkex var vanligt förekommande här. Blodnäva dominerar fortfarande stort. Övriga torrängsarter utgörs bl.a. av tjärblomster, åkervädd, äkta johannesört, liten blåklocka, backsippa, backsmultron, getväppling, bockrot, darrgräs, gullviva, harmynta, luddhavre, lundtrav, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, slätterfibbla, stor blåklocka och väddklint.

Beskrivning

Av de fåtaliga plantorna kan möjligen någon vara av hybridtyp. Området är hästbetat sedan ett 10-tal år. Jämfört med 1998 då hela kullen var bemängd med blodnäva så ser den något bättre ut idag. Innan hästbetet kom igång kunde antalet plantor smalbladig lungört 1987 räknas till 23. Den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket.

Bedömning

Ett ”lagom” bete där såväl alltför mycket blodnäva, smalbladig lungört och övriga torrängsarter beaktas, är det bästa för den här kullen. Avstängsling av kullen bör prövas vissa år för att ge lungörten chans att föryngra sig i fred för betesdjuren. För att hålla tillbaka blodnävan bör den slås tidigt. Vid röjning bör man spara oxbar.

129 Vägbank 500 m SSO om Afsegården, Broddetorp. Broddetorp 6:1

Besöksdatum: 20 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 129, S61

Smalbladig lungört: 8 blommande

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Beskrivning

Vägrenslokal utan indikatorarter och andra torrängsarter. Flertalet exemplar av smalbladig lungört är av hybridtyp. I närheten finns även lungört, Pulmonaria obscura, vitmåra, rödklöver, brudborste och smörblomma. Skogsnäva är vanlig. Den närmsta delen av vägrenen var slagen vid besöket vilket missgynnar den smalbladiga lungörtens möjlighet till föryngring.

Bedömning

Området är av ringa intresse för naturvården.

130 Bete i kraftledningsgata 250 m SSO om Smedsgården. Brunnhem 11:2

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 130, S62,

Smalbladig lungört: 3 blommande

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Av indikatorarter för örtrik torräng noteras endast brudbröd. Andra inslag är backsmörblomma, gullviva, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, skogsnäva, hundäxing, ogräs-maskros, hundkex, smörblomma, vitmåra, gulmåra skogsklöver, vitklöver och humlelucern.

Beskrivning

Hagmarken som 1995 klassades som ohävdad har successivt restaurerats på ett föredömligt sätt. Bete sker med amkor och kalvar och betestrycket är måttligt till hårt. Den smalbladiga lungörten har minskat i takt med restaureringens avverkningar och buskröjningar. Istället har arter som är typiska röjgödslingsarter expanderat. De fåtaliga kvarvarande plantorna kommer bara att klara sig om växtplatsen tillåts innehålla en del buskar och småträd.

Bedömning

Det är bra att hagmarken betas bättre även om det kan resultera i färre blommande plantor av smalbladig lungört. Buskar bör sparas i närheten av det ställe där smalbladig lungört förekommer i syfte att bevara arten i hagmarken. Områdets högsta värde är att det är en stor betad hagmark, snarare än att det här förekommer sparsamt med smalbladig lungört.

131 Betesmark N om infarten till Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 3:2

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 131, S63

Smalbladig lungört: 17 + 2 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver	Flentimotej	Småfingerört	
Backruta	Fältmalört	Solvända	
Backskafting	Fältvädd	Trollsmultron	
Blodnäva	Krissla	Vildlin	
Brudbröd	Kungsmynta	Vingvial	
		Vårfingerört	

Av övriga arter märks blodnäva, luddhavre, prästkrage, rödklint och ängshavre. Ohävds- och kvävearter som skogsnäva, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex förekommer i båda miljöerna.

Beskrivning

Området kan beskrivas som två delar, dels en vägren som är ohävdad, dels en betad blandlövhage som är skuggig och har en upplöst grässvål med få indikatorarter. Antalet smalbladig lungört är färre på båda delarna jämfört med 1998. I vägrenen ses endast 2 plantor varav en är av hybridtyp. 1995 sågs 35 exemplar och 1998 20 blommande plantor. I hagmarken som förefaller bättre hävdad nu än 1998 noteras 15 blommande + 2 skott varav en del av hybridtyp. Antalet ligger ungefär i nivå med tidigare undersökningar.

Bedömning

Det är bra att betestrycket i hagmarken är bra även om det kan resultera i färre blommande plantor av smalbladig lungört. Den stora minskningen av smalbladig lungört i vägrenen är svår att förklara. Möjligen sker regelbunden plockning här. Lokalen verkar vara på "utgående" och kan knappast prioriteras i naturvårdssammanhang.

132 Betesmark 350 m O om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 3:2

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 132, S64

Smalbladig lungört: 23 + 1 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra påträffade torrängsindikatorer är backsmörblomma, getrams, gullviva, luddhavre, lundtrav, lundstarr, färgkulla, prästkrage, stor blåklocka, väddklint och ängshavre. Av ohävs- och kvävearter märks särskilt skogsklöver. Även skogsnäva, liljekonvalj, hundkex, hundäxing och ogräsmaskros förekommer.

Beskrivning

Åkerholme med utglesat trädskikt. Stängsel vid omkringliggande åker antyder att området numera betas extensivt vid vall. Antalet smalbladig lungört ligger ungefär på samma nivå som tidigare.

Bedömning

Det är bra att området har röjts och gallrats och att det numera betas. Om några år bör dock ytterligare 50 % röjas och gallras. Om möjligheterna finns bör det även slås och skottröjas här årligen.

133 Vägkant 400 m ONO om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 25:2

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 133, S65

Smalbladig lungört: 69 blommande + 4 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Backsmörblomma, getväppling, bockrot, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödkämpar och väddklint noterades. Ogräsmaskros, skogsnäva, hundkex och hundäxing sågs också.

Beskrivning

Området utgörs av två vägrenar samt en sedan länge ohävdad hagmark med glest träd- och buskskikt. I vägrenarna och slätterna hittades endast 39 blommande plantor. I f.d hagmarken sågs 30 ex några skott samt några vanliga lungört (obscura). Vägrenarna slås regelbundet av Vägverket i syfte att värna om floran. Den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket.

Bedömning

Antalet blommande plantor av smalbladig lungört har minskat markant sedan 1998 då 300 exemplar noterades. Den ohävdade f.d. hagmarken bedöms ha klarat sig bättre och inte minskat lika mycket sedan 1998. Möjligen kan slättern ha inverkat menligt på beståndet av smalbladig lungört. Följaktligen bör slättern som sker idag ses över. Inga röjningsbehov. Bete i den gamla hagmarken vore välkommen.

134 Kulle 800 m NNO om Smedsgården, Brunnhem Brunnhem 1:2

Besöksdatum: 20 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 134, S66

Smalbladig lungört: 358 + 15 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Brudbröd och tjärblomster är rikligt förekommande arter. Andra inslag är backstarr, åke rvädd, backsmörblomma, getväppling, darrgräs, buskviol, jungfrulin, lundstarr, prästkrage, rödkämpar, stor blåklocka, vårstarr, väddklint och ängshavre. Hundkex förekommer rikligt i den östra delen, skogsnäva och hundäxing mer sparsamt.

Beskrivning

Området som har riklig förekomst av torrängsarter är fortfarande mycket intressant att bevara men tyvärr också alldeles för svagt hävdad, eller kanske inte hävdad alls. En ingång från närliggande vall antyder att ett svagt efterbete möjligen sker när dessa åkrar ligger i vall. Hävden räcker inte på sikt även om antalet smalbladig lungört är högt och tycks ha ökat successivt från 1995. Den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området måste hävdas hårdare genom att fler djur får beta området. Detta kommer att ge minskat antal smalbladig lungört men en bevarad mångfald av arter. Rådgivning bör ske snarast. Inga röjningsbehov idag.

135 Kulle 400 m NNO om Höberg, Häggum. Häggum 2:9

Besöksdatum: 20 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 135, S67

Smalbladig lungört: 298 + 50 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra intressanta arter som noterades var spåtistel, backstarr, sötvedel, backsmörblomma, backsippa, darrgräs, backtimjan, klasefibbla, slätterfibbla, stor blåklocka och jordtistel. Av oönskade arter förekommer ogräsmaskros och hundkex rikligt i partier. Inslag av knylhavre och hundäxing finns också.

Beskrivning

Vid vårbesöket antogs att området betades måttligt av nöt. Vid sommarens besök talade jag med personerna på den närliggande verkstaden som berättade att betesdriften upphört. Möjligen får nu istället Skövde Ängs- och hagmarksförening slå området på sätt som skett tidigare. Föryngringen

av smalbladig lungört är mycket god. Antalet plantor har ökat successivt sedan 1995. Indikatorarter och torrängsarter förekommer ofta i goda populationer. Allmän bastardsvärmare och den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket. Området ingår inte i Natura 2000 vilket är en brist.

Bedömning

Området är i mycket bra skick där smalbladig lungört trivs och utvecklas positivt. Nypon och sly kan tas bort på 5-10 % av ytan. Området bör avsättas som naturreservat och ingå i natura Natura 2000.

136 Kulle 700 m N om Höberg, Häggum. Häggum 2:9

Besöksdatum: 20 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 136, S68

Smalbladig lungört: 10 blommande

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	

På kullen förekommer även spåtistel, baksippa, baksömblomma, getväppling, darrgräs, gullviva, jordtistel, jungfrulin, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, stor blålocka, vårstarr och ängshavre. Ogräsmaskros förekommer frekvent. Knylhavre, skogsnäva, hundäxing och hundkex hotar också området värden.

Beskrivning

Till skillnad mot 1998 var området i år helt ohävdad. (Möjligen sker ett svagt sent bete). Hävden har sålunda minskat sedan 1998. En av plantorna växte 100 m söder om kullens topp, på krönet av dikesbanken. Kamäxingfjäril och den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket.

Bedömning

Bete måste till snarast om områdets kvaliteter skall kunna bevaras. Rosor bör röjas snarast. Övriga röjningar kan avvaktas några år.

137 Ås 350 m NV om Skräddaregården, Varnhem. Skarke 4:2

Besöksdatum: 20 maj, 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 137, S70, 71

Smalbladig lungört: 64 blommande + 18 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd	X	Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra förekommande exempel på arter är käringtand, tjärblomster, gulmåra, darrgräs, jordtistel och jungfrulin. Hundkex är vanlig. Knylhavre, skogsnäva och hundäxing finns här också.

Beskrivning

Den aktuella åsslänten är nästan det enda som är obetat vid vårbesöket. Närliggande betesmarker hävdas hårt genom bete med nöt och häst. Ett visst bete sker senare på året, antagligen av får. En hel del fjolårsgräs indikerar svag - (måttlig hävd). Koordinater uttagna med GPS är 1374155/6477178. En nätfjäril, troligen hökblomster-nätfjäril som är mycket sällsynt i länet, sågs flyga över ängen. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Det är bra att lokalen är avstängslad under vårperioden. Gott om fjolårsgräs visar att hävden möjligen är något för svag i slutet av betessäsongen. Det är viktigt att inte hävden minskar ytterligare. Röjning behövs först om c:a 5 år. Populationen av smalbladig lungört bedöms hålla sig intakt.

138 Drottningkullen, Varnhem. Höjentorp 1:2

Besöksdatum: 20 maj, 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 138, S72

Smalbladig lungört: 18 blommande + 15 skott Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng saknas på den här lokalen. De fåtal övriga torrängsarter som upptäcks är gullviva, klasefibbla, luddhavre, prästkrage, rödkämpar, sommarfibbla och väddklint. I övrigt dominerar skogsnäva, smörblomma och daggekåpa stort här. Inslag av hundkex, hundäxing, grönvit nattviol, svartkämpar, rödsvingel, blekstarr, vårbrodd, gökärt och ängsfräken finns också.

Beskrivning

Området utgörs av en slänt i hjärtat av Drottningkullens slätterängar. Miljön är en utpräglad skogsnävaäng snarare än en torräng. Vid besökstillfället i juni upptäcktes ett bo av sädesärla med 6 ägg i en låg rishög på toppen av slänten. Lokalens koordinater uttagna med GPS är 1373445/6477577. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Lokalen bedöms hålla sig intakt genom den årliga slåttern. Största hotet mot populationen av smalbladig lungört är plockning. Inga ingrepp eller röjningsbehov i dagsläget.

139 Åkerrenar och kulle 400 m SV om Backgården, Öglunda. Öglunda 9:9, 8:7

Besöksdatum: 20 maj, 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 139, S73

Smalbladig lungört: 18 blommande + 10 skott Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	X
				Vårfingerört	

Säfferot, backsmörblomma, gullviva, rödklint, rödkämpar och väddklint samt ohävds- och kvävearterna skogsnäva, knylhavre och hundäxing noteras. Särskilt frekventa är knylhavre och liljekonvalj.

Beskrivning

Området delades 1998 in i tre delområden men har i år slagits ihop till ett och samma område. Området utgörs av åkerrenar, varav en är sydvänd och en är nordvänd samt en mindre igenvuxen åkerholme. Ohävd med vedväxter såsom hassel, benved m.m. samt stort inslag av lundväxter karakteriserar området. Av de 18 blommande plantorna växte en på den sydvända renen och en på den nordvända renen, övriga på holmen.

Bedömning

Antalet plantor är högre än 1998 och 1995 vilket visar att arten utvecklats väl på lokalen. Rönjningsbehov finns men en ev. åtgärd bör utföras med försiktighet eftersom arten ibland svarar negativt på rönjningsåtgärder.

140 Åkerholme 150 m N om Karstorp, Lerdala. Långesäter 13:1

Besöksdatum: 20 maj, 16 juni

Tidigare områdesnummer: TiS 140, S74

Smalbladig lungört: 1 blommande exemplar

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks backsmultron, backsmörblomma, bockrot, buskviol, gullviva, lundtrav, lundstarr, rödklint, stor blåklocka, väddklint och ängshavre. Av ohävds- och kvävearter noteras skogsnäva, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex.

Beskrivning

På den här ohävdade men ganska nyligen röjda lokalen växte i år ett exemplar av smalbladig lungört nära åkerkanten vid ett mindre stenröse som vetter mot ONO. Holmen som inte besöktes 1998 har koordinaterna 648420/137977. Hela åkerholmen är igenvuxen med buskar och träd även om en del rönjning utförts på senare tid. *OBS att fel holme besöktes 1998, se TiS 1998.*

Bedömning

Området är inte av så stort intresse för naturvården. Som en av landets nordligaste områden för arten är den av visst intresse. Fortsatt rönjning kan med fördel utföras på 90 % av ytan.

Ny kartbild över Karstorp, Lerdala.

141 Betesmark 600 m NO om Nya Dala, Dala. Dala 26:4.

Besöksdatum: 26 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 141, S55

Smalbladig lungört: 44 blommande + 2 skott

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Bland övriga torrängsarter noterades bl.a. backnejlika, harmynta, hållveronika, jordtis tel, rosettjungfrulin, kattfot, lundtrav, stor blåklocka och vårstarr. Hallon, hundäxing och hundkex finns också i området.

Beskrivning

Karaktären på området är en västvänd slänt med enbuskar och allt för mycket rosskott. Smalbladig lungört växer bland buskar och rosor tillsammans med gott om blodnäva och daggekåpor. Hävden är svag på den här platsen och kanske har den åtminstone delvis varit åker tidigare eller fått en dos konstgödsel. Antalet plantor var färre än 1998. Vid besöket i maj sågs liten blåvinge. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Ett mycket värdefullt område med rik flora. Om det blir aktuellt med röjning i framtiden bör detta endast ske med försiktighet. Röjning bör överhuvudtaget inte utföras med nuvarande dåliga betstryck.

142 Betesmark 500 m SV om Stipakullen, Dala. Dala 26:4.

Besöksdatum: 26 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: S 56

Smalbladig lungört: 3 blommande exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	

Rikligast förekommande arter är blodnäva, brudbröd, rödkämpar, ängshavre, svartkämpar och ängssyra. Andra arter som växer här är väddklint, darrgräs, jungfrulin och ängshavre. Hundäxing och hundkex förekommer endast i små antal.

Beskrivning

OBS att en annan lokal med färre antal blommor räknades 1998. Koordinater för rätt kulle är 1379395/6461640. Blodnävan expanderar allt mera p.g.a. för svagt bete. Området som ingår i Natura 2000 är också ett årligt miljöövervakningsobjekt för örtrika torrängar. 2002 då 95 blommande plantor hittades räknades arten redan den 29 april dvs innan djuren släppts på.

Bedömning

Enar bör föryngras på c:a 15 % av arealen. Slätter av blodnäva bli aktuellt om inte betesdriften räcker för att hålla kullen i schack. Inga ingrepp.

Ny kartbild över 142, Dala.

143 Åkerholme 500 m NV Skattegården, Hångsdala. Hångsdala 3:2

Besöksdatum: 26 maj, 1 juli

Tidigare områdesnummer: TiS 143

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	X
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks getväppling, darrgräs, jungfrulin, prästkrage, rödkämpar, slätterfibla, stor blåklocka, svinrot, väddklint och ängshavre. Hallon, ogräsmaskros, hundkex och hundäxing förekommer i liten utsträckning.

Beskrivning

Åkerholme där det numera står ett vindkraftverk. Den sydvettande slänten är öppen och rik på prunkande örter medan övriga delar är igenvuxna med ung aspskog som gallrats på senare tid. I det glesa aspbeståndet sågs 1998 en planta av smalbladig lungört, i år 0 exemplar. Slänten förefaller ha bränts av vid några tillfällen.

Bedömning

Området bör fortsättningsvis brännas eller betas extensivt. Detta gäller i synnerhet den öppna delen av kullen som har en bevarandevärd flora. Blodnäva kan behöva bekämpas genom tidig slåtter. Smalbladig lungört kan finnas kvar trots att den inte sågs i år.

NYDOKUMENTERADE OMRÅDEN 2003

144 Betesmarker 150 m S om Kyrkängen, Solberga. Rålkered 1:2, 3:2

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: Ny lokal

Smalbladig lungört: 4 blommande exemplar

Drakblomma: Ej känd från lokalen

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver	Flentimotej	Småfingerört	
Backruta	Fältmalört	Solvända	
Backskafting	Fältvädd	Trollsmultron	X
Blodnäva	Krissla	Vildlin	
Brudbröd	Kungsmynta	Vingvial	
		Vårfingerört	

De enda övriga torrängsarter som sågs var gullviva och luddhavre. Liljekonvalj, skogsnäva, brännässla, hundäxing och hundkex förekommer också.

Beskrivning

Lokalen som ligger c:a 100 meter från en nyligen uppsatt mast har tidigare inventerats av Bengt Hellberg Åsarp. Han berättar att han tidigare sett upp till 150 exemplar av smalbladig lungört här. I år fanns dock endast 4 blommande plantor i kanten av en äldre åkermark som sedan lång tid betats med nöt. Hävden är något för hård för att lungörten ska trivas optimalt. I anslutning till växtplatsen finns två åsar med uppvuxet träd- och buskskikt av ek, björk, hassel m.m. På den ena åsen förekommer bl.a. trollsmultron. Lokalens koordinater är 137044/643035.

Bedömning

Fortsatt beteshävd är lämpligt för denna lokal. För att få smalbladig lungört att sprida sig upp på åsarna bör åtminstone den västra av dem gallras försiktigt.

Ny lokal över Kyrkängen, Solberga.

145 Södra delen av Smula ås, Smula. Smula 5:20.

Besöksdatum: 19 maj, 25 juni

Tidigare områdesnummer: S5, TiS 1 (skrotad)

Smalbladig lungört: 8 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter noteras hirsstarr, vårbrodd, gullris, vitmåra, backsippa, getväppling, bockrot, darrgräs, gullviva, jordtistel, jungfrulin, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, färgmåra, sommarfibbla, vårstarr och ängshavre.

Beskrivning

Södra delen av Smula åsars naturreservat är ett hårt betat skifte där nötkreaturen, (tjurar), släpps på tidigt och tas bort sent på året. Området är berömt för sin extremt rika blomning av backsippor men hyser också i övrigt en rik flora med arter såsom fältgentiana och sandviol. Smalbladig lungört sågs 1994 med ett exemplar. 1995 sågs den inte alls och misstänktes vara utgången p.g.a. av det hårda betetrycket. 1998 hittades inga exemplar medan det i år återupptäcktes 8 blommande stänglar på den plats som anges i rapporten från 1995. Koordinater uttagna med GPS är 1369334/6438010. Vid besökstillfället i maj flög aurorafjärilar och påfågelöga över åsen. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Förekomsten av smalbladig lungört på Smula åsars södra delar visar att arten har förmåga att utstå hårt betetryck av nöt. Åsen har legat i permanent bete i många år och betetrycket har alltid varit mycket högt. Vid majbesöket hade djuren inte släppts på vilket kan ha varit en orsak till att det gick att upptäcka plantorna. Inga röjningsbehov.

Återupptäckt lokal Smula ås.

146 Betesmark 900 m NNO om Smula ås, Smula. Bredene 6:1

Besöksdatum: 25 juni

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

På de riktigt torra delarna förekommer gott om gråfibbla. Andar inslag är bockrot, getväppling, jordtistel, rosettjungfrulin, klasefibbla, luddhavre, rödkämpar, vårstarr och ängshavre. Av ohävd- och kvävearterna är smörblomma särskilt vanlig. Andra arter är kråkvicker, hallon, hundkex, hundäxing och ogräsmaskros.

Beskrivning

Området restaurerades genom enbuskröjningar och betesdrift i början av 1990-talet. Igenväxningen hade gått långt vilket idag gör att borttagna buskar genererat en tydlig röjgödningseffekt. Enen är fortfarande den dominerande busken. Nöt och tidvis får betar området.

Bedömning

Området har vissa naturvårdsintressanta inslag i floran och stor betydelse för landskapsbilden utmed vägen. Området bör röjas inom en femårsperiod. Bete bör företrädesvis bedrivas med nöt, ej får.

Nytt område Bredene, Smula.

147 Åkerholme 600 m SV Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: 12 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter sågs bl.a. de ovanliga och konkurrenssvaga arterna grådådra och sminkrot vid majbesöket. Trivialisering sker av blodnäva och hundäxing. Fältvädd, jordtistel, prästkrage, stor blåklocka, hundkex, ogräsmaskrosor och väddklint förekommer också här.

Beskrivning

Den här nya lokalen för smalbladig lungört upptäcktes med kikare vid ordinarie besök på Stenhusagårdens huvudås, område nr 27. Den låglänta kullen ingår i tjurbetesfällorna vilket inslaget av vallgräs och en ganska söndertrampad svål vittnar om.

Bedömning

Hårdbetat område som endast bör betas sent på säsongen och med ett mer måttligt betestryck än vad som idag sker. Grådådra och sminkrot på en och samma lokal förhöjer kvaliteterna en hel del. Inga röjningsbehov.

Ny lokal Stenhusgården, Vartofta-Åsaka.

148 Åkerslännt 250 m väster Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2.

Besöksdatum: 27 maj, 3 juli

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	X
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla		Vildlin	X
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Backsippa, backsmultron, getrams, bockrot, darrgräs, gullviva, harmynta, jordtistel, färgkulla, lundstarr, prästkrage, rödklint, rödkämpar, färgmåra, säfferot, stor blåklocka, väddklint och ängshavre finns också. Ohävds- och kväverterna knylhavre, kvickrot, ogräsmaskros och hundkex förekommer också.

Beskrivning

Åkerslännt som betas vid vall och skörd. Området har inte inventerats tidigare trots att den på långt håll inbjuder till besök. Ungefär halva slänten är rik på torrängsarter medan den andra halvan är tydligt påverkad av ohävds- och kvävearter som knylhavre, kvickrot, ogräsmaskros och hundkex. Förekomsten av dessa kan vara en effekt av tidigare röjningar i området. En del buskar såsom en och oxbär amt asksly finns här.

Bedömning

Askslyet tas bort snarast Enbuskar röjs inom 5 år. Praktbrunört som växer utmed stenvallen är områdets äldste torrängsart.

Ny lokal Svennagården.

149 Åkerren 250 m sydost Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1.

Besöksdatum: 27 maj, 4 juli

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: 14 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Krisslan förekommer rikligt i partier. Övriga arter utgörs av en mix av vitmåra, gullviva, sibirisk björnlöka, gulmåra, väddklint, hundäxing, hundkex och rödkämpar.

Beskrivning

Lokalen är nyupptäckt av Ingvar Claesson som 1999 inrapporterade "många plantor". Området utgörs av en liten åkerren i gräns till stenmur. Renen är ohävdad sedan länge och kommer på sikt att växa igen med buskar och träd om inte röjningar vidtas. Lokalens koordinater är 1375260/6441394.

Bedömning

En ganska typisk lokal för smalbladig lungört där arten i dessa ohävdstider ges möjlighet att tillfälligt expandera. På sikt behövs röjning och gallring av åkerrenen om lungörten skall bevaras. Området är inte högprioriterat i naturvårdssammanhang.

Ny lokal Österäng.

150 Slalombacken Falköping.

Besöksdatum: 5 juli

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs	Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	Solvända	
Backskafting		Fältvädd	Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	Vingvial	
			Vårfingerört	

Av övriga arter som förekommer här bör spåstistel, fältgentiana, backsippa, småborre, vildtimotej, gul fetknopp, backtimjan, getväppling, bockrot, jordtistel, jungfrulin, klasefibbla, knölsörblomma, prästkrage, rödklint, sommarfibbla, väddklint och ängshavre framhållas. Av ohävs- och kvävearter förekommer knylhavre och hundäxing.

Beskrivning

Slalombackens örtrika torräng är välkänd av många falköpingsbor. Den ligger i en topografisk profil mellan ljunghedsartad vegetation i sluttningen upp mot bergsplatån och rikkärr och kalkfuktängar i de nedanför liggande partierna. Utmed kullen och genom hela betesfällan går en stig som är flitigt frekventerad vår och sommardag. I kullens slänt växer gott om backsippa och andra vårprimörer. Torrängen har under många år varit föremål för skötseldebatt mellan naturvårdare och Falköpings kommun som haft huvudansvaret för slalombacken. Kullen betas årligen av nöt men med ett betetryck som oftast är för lågt (på betesfällans fuktigare delar). 2002 var trycket mycket lågt vilket kan ha varit en avgörande orsak till att de fältgentianor som vi trodde var utrotade gick i blom uppe på torrängen. För att preparera slalombacken inför vintern slås även området årligen på uppväxande rosskott etc. Vid besöket sågs slättergräsfjäril.

Bedömning

Välutvecklad torräng som ligger tätortsnära och lättillgängligt. Bete är den rätta hävden för detta område som kontinuerligt måste hållas under uppsikt av naturvårdare.

Slalombacken Falköping.

151 Åkerren öster om Frälsegården, Stenstorp. Stenstorp 8:1

Besöksdatum: 22 maj, 17 juni

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: 58 blommande
+ 2 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krisla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

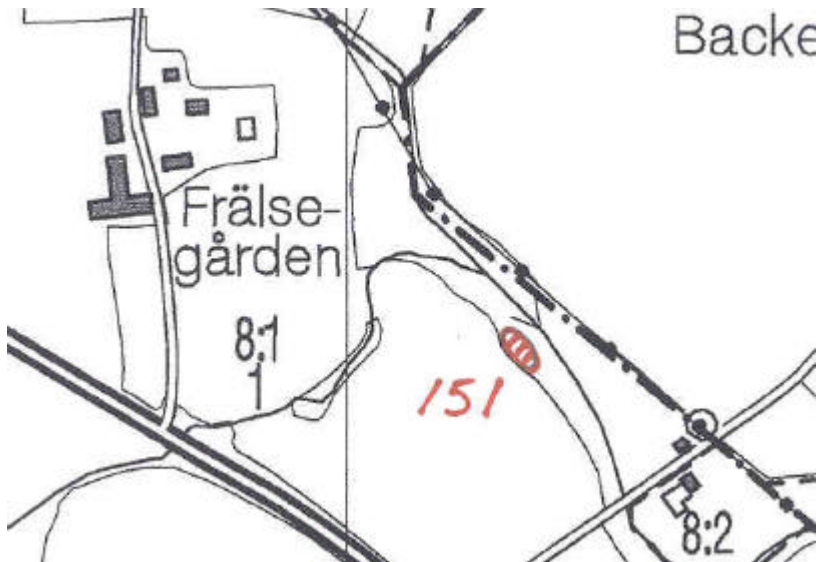
Blodnäva, skogsklöver och hundkex är rikliga i partier. Andra exempel på arter är darrgräs, luddhavre, rödklint, rödkämpar, stor blåklocka, väddklint, ängshavre, skogsnäva, hallon, kråkvicker, gulmåra och hundäxing

Beskrivning

Lokalen är nyupptäckt av markägaren. Ingvar Claesson rapporterade några plantor 1999. Området utgörs av en liten kulle som också är en del av åkerrenen. Renen är ohävdad sedan länge och hyser mest hallon och höga vallgräs. Kärrsångare sjöng strax intill. Den sällsynta arten ängsvide finns också på kullen. Områdets koordinater är 1377113/6464347.

Bedömning

För att bevara den smalbladiga lungörten och för att förhindra igenväxning bör området brännas regelbundet. (Se upp så att inte ängsvidet dör). Ingen röjning!

Ny lokal Fräsegården, Brunnhem.

152 Söder om vägen mellan Stenstorp och Dala. Stenstorp 3:3

Besöksdatum: 26 maj, 18 juni

Tidigare områdesnummer: ---

Smalbladig lungört: 9 blommande
+ 3 skott

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmymta		Vingvial	
				Vårfingerört	

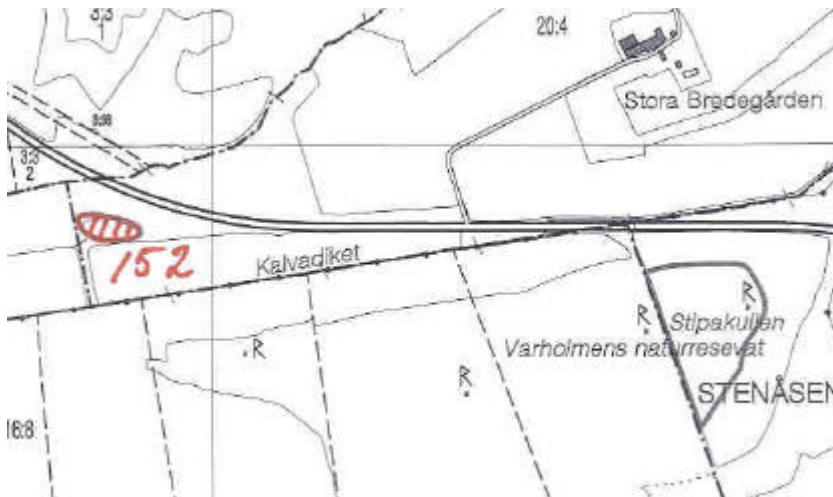
Av de mycket fåtaliga torrängsarterna sågs endast darrgräs och klasefibbla. Tyvärr är oönskade arter som skogsnäva, hundäxing och hundkex rikligt förekommande.

Beskrivning

Lokalen rapporterades först 2000 av Ingvar Claesson som då noterade c:a 10 plantor. Miljön är en gallrad enbuskmark på frisk till fuktig mark. Marken är ganska stenig och tuvig och det är främst här som det finns smalbladig lungört. Mellan tuvor och stenar växer fuktängsvegetation med tuvtåtel, älggräs och brudborste. Området betas svagt till måttligt av nöt. Smalbladig lungört är ganska spridd i området men förekommer rikligast på koordinaterna 1378855/6461875.

Bedömning

Fortsatt måttligt bete i kombination med enbuskröjning inom några års tid är bästa sättet att bevara den här lungörtslokalen. Området är inte högprioriterat i naturvårdssammanhang.

Ny lokal Dala.

153 Åsabacken Brunnhem. Brunnhem 6:12

Besöksdatum: 10 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	X

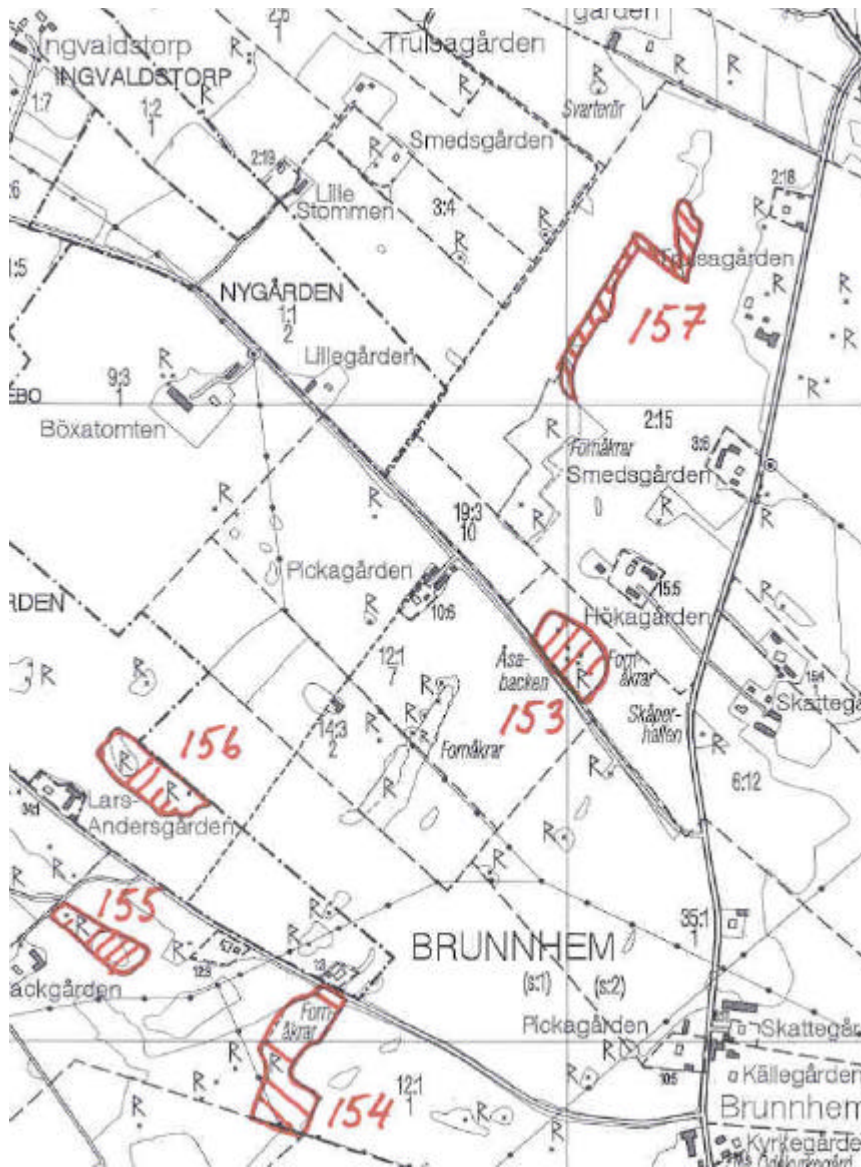
Av övriga arter ses backsippa, spåtistel, ängshavre, prästkrage, bockrot, väddklint, backtimjan, käringtand, gråfibbla, rosettjungfrulin, gullris, fårsvingel, åkervädd, lundstarr, kattfot (riklig), getväppling, backsmörblomma, rödkämpar, daggekåpa ssp, ogräsmaskros, liten blåklocka, knölklocka, backsmultron, luddhavre, flockfibbla, backsippa, gullviva, teveronika, hundäxing och vårstarr.

Beskrivning

Åsabacken är en mycket vacker örtrik torräng som slås årligen av naturskyddsföreningen. Röjningar av en har genomförts vilket medfört en viss röjgödningseffekt på den norra sidan av kullen. Enstaka tall, sötkörbär och ask förekommer. I buskskiktet finns en del sparad en. Den södra sidan har en mycket artrik kärlväxtflora med inslag av blottad jord vilket gynnar de arter som är konkurrenssvaga. Ingrepp saknas liksom röjningsbehov. Skogssmygare och den rödlistade fjärilen liten blåvinge sågs vid besöket. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Brunnhems kanske allra finaste örtrika torräng väl värd att bevara för framtida generationer. Slätter kan vissa år stå över till förmån för andra objekt i närområdet.

Nya områden i Brunnhem.

154 Betesmarker 400 m SO om Backgården, Brunnhem. Brunnhem 12:1.

Besöksdatum: 10 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej		Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafing		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter noterades backsmörblomma, prästkrage, daggekåpa, kråkvicker, vitmåra, spåtistel, gullris, svartkämpar, slätterfibbla, rödkämpar, backsmultron, lundstarr, bockrot, röllika, jordtistel,

backtimjan, gullviva, hundäxing, gråfibbla, fårsvingel, rosettjungfrulin, ängshavre, gulmåra, lundstarr, hundkex, oxbär, olvon, hartsros, teveronika, vädtklint, getapel, stor blåklocka, nyponros, klasefibbla, vårstarr, brunört, lundtrav och humlelucern.

Beskrivning

Kullar med glest trädskikt av tall och oxel. Enbuskar dominerar i buskskiktet. Öppna partier finns i nordost, ost och i den södra delen. Området har gallrats och röjts av kommunen för c:a 10 år sedan. Floran är rik vilket framgår av ovanstående totallista. Bete sker med nöt och redan vid besöket i juni var området välbetat. Fjärilar förekommer med flera arter såsom puktörneblåvinge, kamäxing-fjäril, vit tigerspinnare och vitfläckigt ängsmott. Koordinaterna vid vägen och ingången till området är 1375635/6463062.

Bedömning

Vacker och bevarandevärd torräng med ett trädskikt av tall som kan glesas ut ytterligare. Det bör dock inte tas bort helt eftersom de också fungerar som häckningsträd för bl.a. steglits. Bete med nöt bör fortgå. Röjning av enbuskar bör utföras inom en 10-årsperiod.

155 Torrängar 150 m NO om Backgården, Brunnhem. Brunnhem 13:5.

Besöksdatum: 10 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter noteras spåtistel, svartkämp ar, backsmörblomma, gullviva, lundstarr, humlelucern, stormåra, backtimjan, getväppling, vitmåra, gråfibbla, kråkvicker, lundtrav, käringtand, vårstarr, jordtistel, backsmultron, berggröe, ängshavre, vädtklint, jungfrulin, rödkämpar, ängsgröe och stor blåklocka.

Beskrivning

På det här området har stängsel för nötbete nyligen satts upp. Vid besöket i juli hade inga djur släppts på. Enligt kommunen som har varit i kontakt med arrendatorn så har dock området betats men svagt och i slutet av betessäsongen. Nästa år skall djuren släppas på tidigare. Liten påverkan av kväveväxter förekommer i kanter och svackor i terrängen. Oxel, sötkörsbär, apel, alm och tall förekommer i trädskiktet. Enbuskar förekommer sparsamt i buskskiktet.

Bedömning

Torrängen är en av de mest intressanta i Brunnhem och bör som en del andra i närområdet bevaras för framtiden. Ingrepp saknas. Röjningsbehovet är litet idag. Uppväxande buskar och träd bör bevakas och röjas inom en femårsperiod. Förutsättningarna för att bevara torrängen är goda.

156 Ohävdad åkerholme 150 m O om Lars-Andersgården. Brunnhem 1:1.

Besöksdatum: 10 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver	X	Flentimotej	X	Småfingerört	X
Backruta		Fältmalört	X	Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	
				Vårfingerört	X

Av övriga arter ses svartkämpar, klasefibbla, backsmörblomma, backsippa, rödklöver, ängshavre, teveronika, käringtand, stor blåklocka, gulmåra, åkervädd, jordtistel, lundstarr, daggekåpa, väddklint, rödkämpar, bockrot, backsmultron, humlelucern, buskviol, rosettjungfrulin, kattfot, knippfryle, hundkex, nejlikrot, luddhavre, vitmåra, vårstarr, slankstarr och getväppling.

Beskrivning

Öster om Lars-Andersgården ligger en större åkerholme som idag är kraftigt igenvuxen av enbuskar. Enstaka träd förekommer också, företrädesvis i kanterna av holmen. Hävden upphörde för flera decennier sedan trots detta har florin klarat sig bra genom åren. Antalet arter är fortfarande högt. Trots ohävden sågs ängsgentiana senast 2000 på samma plats som den upptäcktes 1990. Småfjärilar flyger rikligt mellan enbuskarna. På holmens kanter förekommer en del stenupplag. Koordinater för denna holme är 1375381/6463389. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Den här åkerholmen är väl värd att restaurera och hävda genom slåtter eller bete. Förekomsten av ängsgentiana bör följas upp regelbundet. Behovet av enbuskröjning är akut liksom införande av hävd.

157 Slänter V om Smedsgården, Brunnhem. Brunnhem 2:15.

Besöksdatum: 10 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim	X	Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd		Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Samtliga arter har antecknats. Dessa är från söder räknat backsmörblomma, fårsvingel, kummin, svartkämpar, väddklint, gråfibbla, färgkulla, nyponros, teveronika, humlelucern, kråkvicker, darrgräs, gulmåra, stor blåklocka, rosettjungfrulin, backtrav, åkervädd, rödkämpar, stenbär, vårstarr, klasefibbla, brunört, ängshavre och lundtrav. På nästa slänt som ligger något mera åt sydväst tillkommer gul fetknopp, backsmultron, stormåra, hundkex, gullviva, bockrot, prästkrage, fårsvingel, buskviol och liten blåklocka.

Beskrivning

Området utgörs av sole xponerade torra och kalkrika slänter som nötbetas vid vall. Enbuskar, sötbärsträd, apel, nyponros, asksly och enstaka träd förekommer men delar av området har också röjts vid några tillfällen, bl.a. av kommunen. Vid besöket sågs näselfjäril, puktörneblåvinge, aurorafjäril samt den rödlistade arten liten blåvinge.

Bedömning

Slänterna utgör en viktig del av Brunnhems många torrängar. Det är viktigt att dessa även i framtiden hävdas genom bete vid vall eller genom slätter kompletterat med röjningar. Röjningar av asksly bör ske kontinuerligt. Övrig gallring och röjning bör ske inom en treårsperiod. Målet bör vara att endast enstaka träd och buskar ska förekomma i slänterna eller tillhörande stenmurar.

158 Gamla Folkets Park, Falköping

Besöksdatum: 13 juni

Tidigare områdesnummer: -

Smalbladig lungört: 0 exemplar

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	

Av övriga arter märks särskilt hallon som dominerar i söder, kungsmynta, hundäxing, stormåra, hundkex, skogsklöver, nejlikrot, daggekåpa, flockfibbla, ängssyra, ogräsmaskros, teveronika och smörblomma. I kanten ned mot villorna finns ett bestånd av vingvial, samt en del mörkt kungsljus, ängshaverrot, häckvicker, ängsgröe, prästkrage, (jätteprästkrage?), smultron, lundgröe, skogsbjörnbär, gulmåra och tuvtåtel.

Beskrivning

Gamla Folkets Park är kommunägd mark som gränsar till nybyggda villor och till lövskogen på Mössebergs sluttning. Platsen där smalbladig lungört finns (fanns?) utgörs av en igenväxande örtrik torräng som idag kraftigt utarmats på torrängsarter som istället fått ge vika för inträngande gräs och högrörter samt i viss mån enbuskar, nyponros, ask och sötkörsbärsträd etc. Området är trots igenväxningen fortfarande hyfsat ljusöppet. Viss röjning av enbuskar och sly har genomförts. Om dessa åtgärder gjorts för lungörtens skull eller med hänsyn till de uppväxande villorna är oklart. Senast smalbladig lungört sågs här var 1996 då 5 blommande plantor sågs av Gustav Jannert. Lokalens koordinater är 1366315/6452482.

Bedömning

Området bör undersökas ytterligare några år i kommunens regi för att kunna se om den smalbladiga lungörten har försvunnit från lokalen. Askarna och enstaka körsbär tas bort. Årlig eller åtminstone återkommande slätter och röjning bör utföras. Rishögarna från tidigare röjningar bör tas bort snarast.

Gamla Folkets Park, Falköping

ÄTRADALEN – årliga miljöövervakningsobjekt

22 Banvall och slänt väster om Horsäckrasjön

(SMALBLADIG LUNGÖRT)

Besöksdatum: 12 maj, 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÄ 22, Öt 22

Smalbladig lungört: 4 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Av övriga arter noterades lundkovall, renfana, rallarros, backsmörblomma, getväppling, klasefibbla, luddhavre, lundstarr, prästkrage, stor blåklocka, ängshavre och väddklint. Ohävd- och kvävearter såsom knylhavre, skogsnäva, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex förekommer också. På ängen nedom slänten växer rikligt med svartkämpar.

Beskrivning

Rekordlåga antal av smalbladig lungört noterades här. I banvallsslänten ses endast ett blommande exemplar på den västra sidan och tre exemplar på den östra. Området har slagits 2002. Röjning av sly i slänterna har skett under 2003. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Beståndet bedöms ha minskat sedan 1997 då 42 plantor sågs. 2002 noterades 24 exemplar. Inga övriga ingrepp. Inga röjningsbehov idag.

24:1 Slänt vid grustäkten vid Svenstorp

(DRAKBLOMMA)

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÄ 24:1, D1

Smalbladig lungört: Ja, men ej räknad

Drakblomma: 12 (6 i söder + 6 i norr)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva		Krissla	X	Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs är bl.a. backlök, backsmultron, backsmörblomma, backtimjan, getrams, getväppling, bockrot, gullviva, hållveronika, luddhavre, lundstarr, stor blåklocka, svinrot, ängshavre och prästkrage. Ohävdarter och kvävegynnade arter är skogsklöver, lundgröe, liljekonvalj, hundäxing och hundkex.

Beskrivning

Fin slänt med artrik torrängsflora. Området hyste 3 färre plantor av drakblomma år 2002. Ökningen har skett uppe på krönet av slänten. De nya plantorna är än så länge små och taniga. Området är annars artrikt med en god förekomst av smalbladig lungört. Hävden är tyvärr mycket eftersatt vilket gynnar uppväxande ek- och aspely samt expansion av lundgröe, skogsklöver och liljekonvalj.

Bedömning

Områdets kvaliteter kommer att försämrans om inte en riktig hävd genom efterbete vid vall eller slätter och röjning kommer till stånd på några års sikt. Allt ek- och aspely bör tas bort snarast oavsett om hävd kommer till stånd eller inte. Området har tyvärr inte tagits upp i Natura 2000 trots att detta är en av Ätradalens finaste och mest bevarandevärda torrängar.

24:2 Slänt söder om grustäkten vid Svenstorp

(SMALBLADIG LUNGÖRT)

Besöksdatum: 12 maj

Tidigare områdesnummer: TiÄ 24:2, Öt 24:2

Smalbladig lungört: 0 blommande

Drakblomma: Ej känd

Beskrivning

Förutom ängshavre hittas inga torrängsarter på den här lokalen något som delvis kan bero på att området betas ganska hårt av 8 ungdjur. Området utgörs av en sluttande betesmark som delvis är skuggad av unga träd och buskar. Möjligen kan smalbladig lungört dyka upp här igen kommande år.

Bedömning

Området är inte högprioriterat från naturvårdssynpunkt. Fortsatt bete är dock positivt, inte minst från för att bevara det öppna landskapet i Ätradalen.

29 Backe söder om Deragården

(DRAKBLOMMA)

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÄ 29, B15

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 0 exemplar

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs är bl.a. getväppling, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, svinrot, stor blåklocka, prästkrage, ängshavre, liljekonvalj och hundkex.

Beskrivning

Drakblomma sågs med enstaka exemplar på den här lilla knallen 1997. Mellan 1997 och 2002 har betet återupptagits vilket gjort att drakblomman idag har tryckts tillbaka och i värsta fall utgått från

lokalen. Betet är för hårt för att drakblomman skall kunna överleva på längre sikt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Som påpekades 2002 måste drakblomman, vars fröbank troligen finns kvar på platsen gynnas genom att kullen stängslas av och öppnas för bete sent på säsongen. Beroende på det betetryck som råder bör bete bara ske vissa år och då med måttlighet. Om betet är svagt kan djuren kanske släppas in årligen. Slåtter kan gärna komplettera betesdriften. Inget röjningsbehov.

59 Backar vid Tostarpsgränsen på Tummarp

(DRAKBLOMMA)

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÅ 59, Kö 5

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 0 exemplar

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej	X	Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backska fting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Torrängsarter förekommer bara sparsamt på den här lokalen. Backlök, baktimjan, väddklint, och tjärblomster förekommer dock. Ohävd- och kvävearter är tyvärr desto vanligare; av dessa noterades timotej, brännässla, vitmåra, skogsklöver, hallon, hundäxing, kvickrot, hundkex, stormåra och teveronika.

Beskrivning

Tre delar med olika hävdregim karakteriserar detta område. Platsen för drakblomma utgörs av en åkerren som är ganska kraftigt påverkad av ohävd och kväve från närliggande lilla markväg och vallar. I år hittades inte någon planta alls. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Troligen kommer drakblomma att helt försvinna från den här lokalen. Miljön är allt för påverkad av ohävd och kväve. Förutsättningar för att sprida sig till lämpliga miljöer i närområdet är också dåliga.

86:2 Knätte kullar, sydvästra delen av västra kullen

(SMALBLADIG LUNGÖRT)

Besöksdatum: 12 maj, 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÅ 86:2, Kn 2, Öt 86:2

Smalbladig lungört: 60 blommande

Drakblomma: 22 (bonusräkning)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting	X	Fältvädd		Trollsmultron	X
Blodnäva	X	Krissla	X	Vildlin	X
Brudbröd	X	Kungsmynta	X	Vingvial	X
				Vårfingerört	

Här ses också backlök, backsippa, backsmörblomma, getväppling, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, harmynta, lundstarr, prästkrage, rödklint, stor blåklocka, svinrot, väddklint och ängshavre. Bergrör, liljekonvalj, skogsnäva, hundäxing, ogräsmaskros och hundkex förekommer också.

Beskrivning

En större torräng som ingår i naturreservatet Knätte kullar. Hävden är antagligen svag genom slätter och extensivt bete. Antalet smalbladig lungört är avsevärt färre än 2002 medan antalet drakblommor (som räknats utanför ordinarie uppdrag) har ökat. En viss trivialisering sker av blodnäva och hundäxing och andra vallgräs. Området kring den gamla grustäkten verkar inte ha hävdats alls. Det ser ut att behöva gås över ordentligt. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Området hävdas möjligen något för svagt. Den gamla grustäkten som hyser en rik uppsättning torrängsarter bör brännas om det är svårt att hävda genom slätter.

87 Knätte Kullar, östra kullen

(SMALBLADIG LUNGÖRT)

Besöksdatum: 12 maj, 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÅ 87

Smalbladig lungört: 0 blommande

Drakblomma: Ej känd

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta		Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva		Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	X
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs är bl.a. backstarr, backsippa, backtimjan, slättergubbe, bockrot, lundstarr, slätterfibbla, svinrot, vårstarr, stor blåklocka och ängshavre. Liljekonvalj förekommer rikligt. Även skogsnäva, hundäxing och hundkex finns i området.

Beskrivning

Området som ingår i Knätte kullar naturreservat utgörs av en välmarkerad stor kulle med ett glest trädskikt av björk. I slutningen ner mot markväg och åkrar finns öppnare ytor med inslag av torrängar och friskängar. Svinrot är en karaktärsart i slutningen. I år sågs inte något exemplar av smalbladig lungört vilket troligen är en engångsförekomst som kan bero på plockning eller på den långvariga period av lite nederbörd. 15 plantor sågs 1997, 8 plantor 2002. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

Inga behov av röjning eller avverkning idag. Ett extensivt efterbete vissa år är önskvärd.

91 Slänt vid Halla, norr om Kinnared

(DRAKBLOMMA)

Besöksdatum: 2 juli

Tidigare områdesnummer: TiÅ 91

Smalbladig lungört: Ej känd

Drakblomma: 5 exemplar (4 +1)

Indikatorarter för örtrik torräng

Backglim		Fjädergräs		Praktbrunört	
Backklöver		Flentimotej		Småfingerört	
Backruta	X	Fältmalört		Solvända	
Backskafting		Fältvädd		Trollsmultron	
Blodnäva	X	Krissla		Vildlin	
Brudbröd	X	Kungsmynta		Vingvial	
				Vårfingerört	

Andra torrängsarter som sågs är bl.a. backsippa, getrams, getväppling, bockrot, luddhavre, stor blåklöver, prästkrage och ängshavre. Bergrör är riklig i partier. Liljekonvalj, skogsklöver, vitmåra, hundäxing och hundkex förekommer här också. Ett pikant inslag är brudborsten som växer i slänten.

Beskrivning

Området är enligt uppgift en lieslagen slänt som till stor del varit brukad mark. Drakblomman växer på f.d. åkerrenar på ömse sidor om en stenmur. Jämfört med 2002 bedöms bergröret ha expanderat en del. Området ingår i Natura 2000.

Bedömning

En något för svag hävd karakteriserar detta lilla område. Om det går att ordna ett extensivt bete vissa år rekommenderas detta. Det är bra att området ingår som årligt miljöövervakningsområde för drakblomma.

Referenser

Länsstyrelsen i Västra Götaland.: **Örtrika torrängar i Ätradalen 2002. 2003:5** Sundh Miljö

Länsstyrelsen i Västra Götaland.: **Miljöövervakning av torrängar i Skaraborg 1998. 1999:3**, Sundh Miljö

Länsstyrelsen i Västra Götaland.: **Torrängar i Ätradalen 1998:44**. Ingvar Claesson

Länsstyrelsen i Skaraborg.: **Smalbladig lungört i Skaraborg 1995**. Anders Bertilsson.

Länsstyrelsen i Västra Götaland.: **Drakblomma 1994/05**. Anders Bertilsson

Miljö- och hälsoskyddskontoret, Ulricehamns kommun: **Drakblomma och smalbladig lungört i Ätradalen. 1992:2** Anders Bertilsson

Länsstyrelsen i Älvsborgs län.: **Torrängar och rikkärr i Ätradalen. 1987:3**
Andersson&Appelqvist

Bilagor

Bilaga 1. Sammanställning över antal drakblomma och smalbladig lungört 1978-2003 i Västra Götalands län.

Bilaga 2. Torrängar 2003 - bedömning av förändringar i hävd, natur- och bevarandevärde

Bilaga 1: Sammanställning över antal drakblomma och smalbladig lungört 1993-2003

Lokalnr	Antal drakblomma				Antal smalbladig lungört						Hävd		Åtgärdsbehov	Kommentar
	1993	1998	2002	2003	1995	1998	2002	2002	2003	2003	2003	2003	2003	
							ant totalt	ant blom	ant totalt	ant blom	Hävdtyp	Hävdresultat		
R 1					fåtal	71			41	36	Bete	Svagt	(Röjning)	
R 2 S						20	18	10	11	8	Ohävd	Ohävd		
R 3											Bete	Svagt		
R 4											Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 5		2		0							Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 6	295	315		241							Slätter	Måttlig		
R 7											Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 8											Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 10	25	32		28							Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 11		0		1	fåtal	7			0	0	Ohävd	Ohävd	Röjning/bränning/ avverkning	
R 12						1			1	1	Bete	Väl (måttlig)		
R 13						7			0	0	Bete	Väl (måttlig)		
R 14	1	5		2		8			17	14	Bete	Välhävdad		
R 15											Bete	Välhävdad		
R 16											Ohävd	Ohävd		
R 17											Ohävd	Ohävd		
R 18											Ohävd	Ohävd		
R 19											Ohävd	Ohävd		
R 20											Ohävd	Ohävd		
R 21											Ohävd	Ohävd		
R 22											Ohävd	Ohävd		
R 24											Ohävd	Ohävd		
R 25											Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 26					ganska riklig	27			1	1	Bete	Välhävdad		
R 27 S	0	2	2	1	riklig	89	82	79	29	29	Bete	Välhävdad	Avhysning av djur	
R 28											Bete	Välhävdad		
R 29					fåtal	0			0	0	Bete	Välhävdad		
R 30											Bete	Välhävdad		
R 31											Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 32	55	75		35		20			11	6	Bete?	Svagt	Slätter/bete/röjning	
R 33					riklig	276			300	300	Bete	Välhävdad	Avhysning av djur?	
R 34	223	535		69	mycket riklig	108			82	81	Slätter/bete	Måttlig		
R 35	34	32		31							Erosion	Måttlig (svagt)		
R 36					ganska riklig	8			5	5	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 37		2		0		23			12	12	Bete	Svagt		
R 38		5		2		28			6	6	Bete	Svagt		
R 39					några	100			103	103	Bete	Måttligt		
R 40 S	Sedd?			0	några	27	8	8	19	18	Bete?	Svagt	Bete (hårdare)	
R 41					flera	12			1	1	Bete?	Svagt	Bete (hårdare)	
R 42	27	62		45	riklig	12			20	20	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 43					något	1			2	2	Bete	Måttligt		
R 44		37		91		1			134	134	Bete	Måttligt		
R 45		9		3							Bete	Svagt		
R 46		1		1							Bete	Svagt		
R 47											Ohävd	Ohävd		
R 48											Ohävd	Ohävd	Projekt "Artrik vägkant"	
R 49		2		1	riklig	550			398	391	Ohävd	Ohävd	bränning/bete	
R 50											Bete	Välhävdad		
R 51 S					ganska riklig	94	83	76	120	113	Bete	Svagt		
R 52a											Bete	Välhävdad		
R 52b											Bete	Svagt		
R 53	19	77		38	riklig	1150			2302	2302	Slätter	Måttligt	Bete	

Lokalnr	Antal drakblomma				Antal smalbladig lungört						Hävd		Åtgärdsbehov	Kommentar
	1993	1998	2002	2003	1995	1998	2002	2002	2003	2003	2003	2003	2003	
							ant totalt	ant blom	ant totalt	ant blom	Hävdtyp	Hävdresultat		
R 54											Bete	Välhävdad		
R 55	49	149		30	mycket riklig	1020			1641	1641	Slätter	Måttligt		
R 56	9	21		6		20			85	82	Slätter	Måttligt		
R 57											Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 58									6	6	Slätter	Svagt	Ny lokal!	
R 59						5			50	46	Bete	Måttligt		
R 60											Bete	Välhävdad		
R 61											Bete	Välhävdad		
R 62									4	4	Bete	Välhävdad	Ny lokal!	
R 63	3	7		2		25			20	20	Ohävd/bete	Välhävdad/ohävd	Slätter/bete	
R 64a	388	342		389	riklig	1589			1138	1128	Slätter/bete	Välhävdad	1998 räknades a) och b) tillsammans.	
R 64b		25		120					337	317	Slätter	svagt	Slätter (tätare)	
R 65	3	0		5		1(juli)	31	26	13	12	Bete	Välhävdad		
R 66		4		0		1(juli)	98	98	112	95	Bete	Välhävdad		
R 67 S						2	0	0	0	0	Bete	Måttligt		
R 69											Bete	Välhävdad	Röjning	
R 71	190	177		6	mycket riklig	93			115	115	Bete	Måttligt	Justera betestiden	
R 72						8			5	5	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 73	2	2		1	riklig	550			138	138	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 74						5			11	11	Ohävd	Ohävd	Bete/slätter	
R 75 S					några	2	2	2	1	1	Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 76 D	25	32	29	16		1	1	1	1	1	Slätter/ohävd	svagt/ohävd	Röjning/bete	
R 78	11	8		0		5			19	19	Ohävd?	Ohävd	Bete	
R 79	2	3		3							Slätter	Svagt		
R 80											Bränning	Svagt		
R 81					10 - tal	5			3	3	Slätter	Svagt	Slätter (årlig)	
R 82					40 - tal	26			5	5	Slätter	Måttligt	Samtliga var vid besök nr 2 plockade eller uppgrävda!	
R 83											Slätter	Måttligt		
R 84											Slätter	Måttligt		
R 85											Slätter	Måttligt		
R 86											Slätter	Måttligt		
R 87	9	3		1	riklig	34			5	3	Slätter	Måttligt		
R 88											Ohävd	Ohävd	Slätter/borttagning av gran	
R 89 D	4	5	4	9	några	17			18	16	Slätter	Måttligt		
R 90											Ohävd	Ohävd	Slätter	
R 91											Slätter	Måttligt		
R 92											Slätter	Måttligt		
R 93					några	130			264	239	Bete	Måttligt(svagt)		
R 94					5	0			6	6	Bete	Måttligt(svagt)		
R 95											Bete?	Svagt	Röjning/bete	
R 96	18	23		8							Ohävd	Ohävd	Slätter/bete	
R 97	2	6		2							Ohävd	Ohävd	Slätter/bete/röjning	
R 98	26	26		7	10 - tal	31			24	17	Slätter	Måttligt	Vid besök nr 2 fanns endast 3 +3 skott kvar av smalbladig lungört. Plockning!	
R 99		1		0							Ohävd	Ohävd	bränning/bete	
R 100											Slätter/ohävd	Måttligt/ohävd	Bete	
R 101					1	12			0	0	Ohävd	Ohävd	Slätter/bränning	
R 102	21	23		2	1	2			2	2	Bränning/ohävd	Svagt(ohävd)	Slätter/bränning	
R 103						1			0	0	Bete	Svagt		
R 104									19	13	Bete	Svagt(måttligt)	Slätter?	
R 105					50 - tal	127			6	0	Bete	välhävdad	Lägre betestryck	
R 106					4	13			7	5	Bete	Måttligt	Röjning	
R 107					20 - tal	13			15	15	Ohävd	Ohävd	Slätter/röjning/bränning	
R 108					1	3			5	3	Bete	Svagt		
R 109					4	2			0	0	Bränning	Svagt	Bete	
R 110											Ohävd	Ohävd	Bete	
R 111					4	24			9	9	Bete	Svagt(måttligt)		

Lokalnr	Antal drakblomma				Antal smalbladig lungört						Hävd		Åtgärdsbehov	Kommentar
	1993	1998	2002	2003	1995	1998	2002	2002	2003	2003	2003	2003	2003	
							ant totalt	ant blom	ant totalt	ant blom	Hävdtyp	Hävdresultat		
R 112					3	5			1	1	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 113					2	9			4	4	Bete	Välhävdad	Lägre betestryck under våren	
R 114					10 - tal	8			7	7	Ohävd	Ohävd	Röjning?	
R 115					2	2			7	5	Bete	Svagt	Röjning?	
R 116					20 - tal	188			253	246	Bete	Svagt		
R 117					20 - tal	59			23	23	Slätter	Måttligt	Bete är önskvärt	
R 118					20 - tal	115			39	39	Bete	Välhävdad		
R 119					10 - tal	56			38	34	Bete	Måttligt	Röjning	
R 120					20 - tal	8			15	14	Bete	Måttligt	Röjning	
R 121					100	300			243	238	Bete	Måttligt	Röjning	
R 122 S					150	1000	154	154	595	580	Bete	Måttligt	Röjning	
R 123a					150	938			1473	1443	Bete/slätter/ohävd	Måttligt/ohävd	Röjning	123 a och b ingår här
R 123b						100					se a)	se a)	se a)	
R 124					50 - tal	47			97	93	Bete	Svagt	Ökat betestryck	
R 125					30 - tal	42			41	40	Bete	Välhävdad		
R 126	83	31		24	300	1532			1600	1500	Slätter/bete	Måttligt(svagt)	Slätter	
R 127					15	30			34	31	Bete	Måttligt		
R 128					10 - tal	3			9	5	Bete	Måttligt(svagt)	Slätter	
R 129					9	6			8	8	Slätter/ohävd	Måttligt/ohävd		
R 130					40 - tal	8			3	3	Bete	Välhävdad	Spara buskar	
R 131a					35	20			19	17	Bete/ohävd	Måttligt/ohävd		131 a och b ingår här
R 131b						32					se a)	se a)		
R 132					20 - tal	37			24	23	Bete	Svagt	Röjning/slätter	
R 133a					100	250			73	69	Slätter/ohävd	Måttligt/ohävd	Översyn av slätterrutiner/Bete	133 a och b ingår här
R 133b						50					se a)	se a)	se a)	
R 134					100	230			373	358	Ohävd	Ohävd	Bete	
R 135 S					40	72	203	193	348	298	Bete?	Måttligt	Röjning	
R 136					10 - tal	6			10	10	Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 137					några	81			82	64	Bete	Svagt		
R 138					några	66			33	18	Slätter	Svagt		
R 139a					1	1			28	18	Bete/ohävd	svagt/ohävd	Röjning	139, a,b,c ingår här
R 139b						3					se a)	se a)	se a)	
R 139c						9					se a)	se a)	se a)	
R 140					1	0			1	1	Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 141					100 - tal	143			46	44	Bete	Svagt		
R 142 S					100 - tal	3	95	95	3	3	Bete	Måttligt	Röjning	
R 143					några	1			0	0	Ohävd	Ohävd	Bränning/slätter	
R 144									4	4	Bete	Måttligt(välhävd)		
R 145									8	8	Bete	Välhävdad		
R 146											Bete	Måttligt	Röjning	
R 147									12	12	Bete	Välhävdad	Justera betestiden	
R 148											Bete	Måttligt(svagt)	Röjning	
R 149									14	14	Ohävd	Ohävd	Röjning	
R 150											Bete	Måttligt	Röjning	
R 151									60	58	Ohävd	Ohävd	Bränning	
R 152									12	9	Bete	Svagt	Röjning	
R 153											Slätter	Måttligt		
R 154											Bete	Måttligt	Gallring	
R 155											Ohävd	Ohävd	Bete	
R 156											Ohävd	Ohävd	Röjning/bete	
R 157											Bete	Måttligt	Röjning	
R 158									0	0	Ohävd	Ohävd	Röjning/slätter	

2081

1220

11865

13339 12902

Ätradalen

Lokalnr	Antal drakblomma					Antal smalbladig lungört								Hävdtyp	Hävdresultat	Åtgärdsbehov	
	1978	1991	1997	2002	2003	1978	1991	1997	1997	2002	2002	2003	2003				2003
							ant totalt	ant totalt	ant blom	ant totalt	ant blom	ant totalt	ant blom	2003	2003	2003	
22 S								40	41	41	24	24	4	4	Slätter	Måttlig	Röjning
24:1 D	x	10	3	9	12	x	80	153	69	300	300	Ej räknad	Ej räknad	Bete??	Svagt-ohävd		
24:2 S							20	6	4	2	2	0	0	Bete	Svag		
29 D	x	2	1	0	0									Bete	Välhävdad		
59 D	2	1	1	1	0									Slätter	Svag		
86:2 S	x		17	15	22			285	208	255	248	60	60	Slätter	Måttlig		
87 S						0	15		14	8	8	0	0	Slätter	Måttlig		
91 D			9	6	5									Slätter	Svag		

R 142 S = fetstil för utslumpade lokaler för årlig antalsräkning av drakblomma eller smalbladig lungört.

S = lokal med årlig räkning av smalbladig lungört

D = lokal med årlig räkning av drakblomma

X = förekomst

Bilaga 2: Torrängar 2003 - bedömning av förändringar i hävd, natur- och bevarandevärde

1 Backe i betesmark 400 m O om Smedslyckan, Börstig. Gunnestorp 2:4

2 Åsaskogen

3 Åkerholmar 100 m O om Västgötagården. Alvared 1:22

4 Åkerholme 100 m O om Västgötagården. Alvared 18:1

5 Åkerholme 200 m N om Västgötagården. Alvared 18:1

6 Kulle 200 m NO om Västgötagården. Alvared 18:1

7 Åkerholme 250 m NO om Västgötagården. Alvared 18:1

8 Åkerholme 450 m SV om den södra Ågården. Alvared 18:1

9 Stora åkerholmar SV om den södra Ågården. Alvared 18:1

10 Kulle strax O om den södra Ågården. Alvared 18:1

11 Kulle 200 m O om den norra Ågården. Alvared 8:2

12 Betesmark 250 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2

13 Kulle i betesmark 150 m SO om Uggleberg. Åsarp 1:2

14 Kulle O om husen på Smula ås (naturreservat)

15 Kullen längst i norr på Smula ås. Smula 5:20

16 Åkerholme 350 m SSV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

17 Ås 250 m SV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

18 Åkerholmar 150 m V om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

19 Sidoås strax NV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

20 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

21 Åkerholme 300 m ONO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

22 Kulle 300 m NO om Spånggården, Smula. Smula 5:20

23 Åkerholme 300 m NNV om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

24 Åkerholme 200 m N om Västgötagården, Smula. Smula 5:20

25 Åsslutning 250 m NNO om Västgötagården, Smula. Smula 5:20.

26 Åsar 800 m V om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

27 Åsar 600 m SV om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

28 Åkerholmar 500 m SSV om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

29 Sydändan av Hoberget 400 m S om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

30 Slutning 150 m S om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta-Åsaka 11:1

31 Slutning 150 m OSO om Stenhusagården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 11:1

32 Åkerholme 350 m V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 12:1

33 Åsen strax N och V om den södra Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 16:1

34 Stipakullen NO om Bondegården, Vartofta-Åsaka. Åsaka 14:1

35 Järnvägsskärning V om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. SJ-fastighet

36 Kulle vid järnvägsskärning 150 m SO om Landsvägen, Vartofta-Åsaka.

37 Ås 150 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1

38 Ås 200 m S om Landsvägen, Vartofta-Åsaka. Åsaka 6:1

39 Åkerholme NNV Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

40 Ås 300 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2, 8:1

41 Åkerholme 400 m N om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

42 Ås 400 m NNO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 23:1

43 Liten åkerholme vid stenmur 200 m O Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

44 Åsslänt 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

45 Gravkulle vid markväg 500 m NO Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

46 Åkerren och vägen NO om Svennagården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 24:2

47 Åkerholmar O om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7

48 Kulle V om Nolgården, Vartofta-Åsaka. Vartofta 12:7

49 Slänt 400 m S om Österhög, Vartofta-Åsaka. Vartofta 5:1

	Förbättrad hävdstatus jmf -98	Försämrad hävdstatus jmf-98	Oförändrad hävdstatus jmf -98	Oförändrat natur- och bevarandevärde	Försämring av natur- och bevarandevärde	Naturreservat	Natura 2000
1	1			1			1
2		1			1		
3			1	1			
4			1		1		
5			1		1		1
6			1	1			1
7			1		1		
8			1		1		
9			1		1		
10			1		1		1
11			1	1			1
12			1	1			
13			1	1			
14			1	1		1	1
15			1	1		1	1
16			1		1		
17			1		1		
18			1		1		
19			1		1		
20			1		1		
21			1		1		
22			1	1			
23			1		1		
24			1		1		
25			1		1		
26			1		1		
27			1		1		
28			1		1		
29			1		1		
30			1	1			
31			1		1		1
32			1	1			1
33			1		1		
34	1			1		1	
35			1	1			
36			1		1		
37			1	1			1
38			1	1			1
39	1			1			1
40			1	1			1
41			1	1			1
42			1		1		1
43			1	1			
44			1	1			1
45			1	1			1
46			1	1			
47			1		1		
48			1		1		
49			1		1		1

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND
Naturvårds- och fiskeenheten

Hamngatan 1, 542 85 MARIESTAD
Telefon 0501-60 50 00, Fax 0501-60 54 40. ISSN 1403-168X